

משנה - חולין - רע"ב

[פרק א](#) • [פרק ב](#) • [פרק ג](#) • [פרק ד](#) • [פרק ה](#) • [פרק ו](#) • [פרק ז](#) • [פרק ח](#) • [פרק ט](#) • [פרק י](#) • [פרק יא](#) • [פרק יב](#)

פרק א

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)

פרק ב

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#) [משנה י](#)

פרק ג

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)

פרק ד

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)

פרק ה

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#)

פרק ו

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)

פרק ז

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#)

פרק ח

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#)

פרק ט

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז משנה ח

פרק י

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד

פרק יא

משנה א משנה ב

פרק יב

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה

א

פרק

א

משנה

-

א

פרק

הכל שוחטין. בגמרא פריך, הכל שוחטים לכתחלה ושחיתתו כשרה דיעבד. דמרישא משמע דהאי דמרבינן מהכל שוחטין לכתחלה **[א]**, ובסיפא משמע דכי מרבינן מהכל, דיעבד מרבינן ליה, אבל לכתחלה לא אתרבי. והא ליכא למימר פלה מתניתין לכתחלה וחדא קתני, דכיון דתנא הכל שוחטין פשיטא דכשרה. ובמסקנא מפרשא מתניתין בגמרא הכי, הכל שוחטין, כל הממחים היודעים הלכות שחיטה **[ב]** שוחטין, ואף על פי שאין מחזקין, שלא שחטו לפנינו שלשה פעמים לראות אם יש בהן כח שלא יתעלפו **[ג]** בשחיטה ויבאו לידי שהיה. במה דברים אמורים דחשיבי ממחים, בזמן שאלו המוסרים לו לשחט יודעים ומפירים בו שיודע הלכות שחיטה, אבל אם אין יודעים בו אם יודע הלכות שחיטה, לא ישחט. ואם שחט, בודקין אותו, ואם יודע הלכות שחיטה, שחיתתו כשרה: חוץ מחרש שוטה וקטן. דאפלו דיעבד ויודעים הלכות שחיטה

אסור לאכל משחיטתו. דתמיד הוּן מחזקין לקלקל, שאין בהוּן דעת: וכלן ששחטו. מדלא קתני ואם שחטו, אלא וכלן ששחטו, משמע דלאו אחרש שוטה וקטן גרידא קאי (ד) אלא אף אשאין יודעים בו אם יודע הלכות שחיטה דרישא קאי, דבדוקין אותו. ואי ליתיה קמן דלבדקיה, ושחט ואחרים רואין אותו, שחיטתו כשרה. ולית הלכתא כי האי מתניתין. אלא אף על גב דאין אחרים רואין אותו וליתיה קמן דלבדקיה, שחיטתו כשרה, דרב מצוין אצל שחיטה ממחים הוּן, ואף לכתחלה שוחטין אף על פי שאין אחרים רואין אותו: שחיטת נכרי. אפלו כהלכתה וישראל עומד על גביו (ה), נבלה. אבל אינה אסורה בהנאה (ו), דדוקא שחיטת מין האדוק לעבודה זרה (ז) אסורה בהנאה, דסתם מחשבת מין לעבודה זרה, אבל נכרי האמור כאן הוא מאותן שמעשה אבותיהוּן בידיהוּן: ומטמאה במשא. כדכתיב (ויקרא יא) והנושא את נבלתה וגו', ואף על פי שלא נגע. ולא היה צריך למתני, דכיון דנבלה היא ביצוע שנבלה מטמאה במשא, אלא לומר לה, זו מטמאה במשא בלבד, ויש לה אחרת שמטמאה אפלו באהל, ואי זו, זו תקרבת עבודה זרה (ח): השוחט בלילה וכן הסומא. תנא שוחט בלילה דומיא דסומא, מה סומא באפלה אף השוחט בלילה באפלה, ובהאי הוא דתנא השוחט דיעבד אין לכתחלה לא, אבל כשאבוקה פנגדו אפלו לכתחלה שוחטים בלילה: השוחט בשבת. אף על פי שאם היה מזיד (ט) היה מתחייב בנפשו, שחיטתו כשרה. ומיהו אסורה באכילה ליומה, דלהכי תני בשבת וביום הכפורים, לאקושי שבת ליום הכפורים, מה יום הכפורים אסורה באכילה כל אותו היום משום ענוי, אף שבת אסורה באכילה כל אותו היום. ולמוצאי שבת מתרת בין לו בין לאחרים. והשוחט לחולה בשבת דבהתרא קא שחט, מתר לבריא לאכל (י) ממנו באותו שבת בשר חי, אבל לא מבשל, שמא ירבה בשבילו:

פרק א - משנה ב

מגל יד. יש לה שתי פיות, האחת חלקה פספין והאחת יש בה פגימות, ובצד שהיא חלקה אין שוחטים לכתחלה, גזרה שמא ישחט בצד הפגום. ולהכי תנא השוחט דמשמע דיעבד אין לכתחלה לא. ושמעין מהא, דספין פגומה ויש בה כדי לשחט מן הפגם ולהלן, אסור לשחט בה לכתחלה, אלא אם כן כרד הפגם בבגד או בגמי דהשתא ליכא למגזר דלמא אתי לשחט במקום הפגם: **בצור ובקנה.** מתניתין מירי בצור ובקנה שהיו תלושים ולבסוף חפרו (יב) ושחט בהוּן כשהוּן מחפרים, ודיעבד אין לכתחלה לא. אבל במחפר מעקרו, אפלו דיעבד פסול (יג). ותלוש גמור אפלו לכתחלה שרי: **צור.** סלע מחדד. ולשון מקרא הוא (שמות ד), ותקח צפורה צר ותכרת: **הפל שוחטים.** לאתווי ישראל מומר לעברה אחת או אפלו לעברות הרבה, שמתר לאכל משחיטתו. והוא שלא יהיה מומר לעבודה זרה (יד) או מחלל

שָׁבֳתוֹת בַּפְּרָה־סֵיא [טו]. וּבֹדֵק יִשְׂרָאֵל כָּשֶׁר הַסִּפְּיָן וְנוֹתָן לוֹ, מִפְּנֵי שְׁחֻזְקָתוֹ שְׁאִינוֹ טוֹרַח לְבַדֵּק, וְאַחַר כֵּן שׁוֹחֵט אֶפְלוֹ בֵּינוּ לְבֵין עֲצָמוֹ, וְחוֹזֵר יִשְׂרָאֵל וּבֹדֵק סִפְּיָנוּ לְאַחַר שְׁחִיטָה, אִם הִיא יָפָה שְׁחִיטָתוֹ כְּשֶׁרָה. וְאֵלּוֹ הַצְּדוּקִין שְׁאֵנוּ קוֹרִין לָהֶן קְרָאִים, שְׁאִינָן מְאֻמֵּינִים בַּתּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, שְׁחִיטָתָן פְּסוּלָה, אֲלָא אִם כֵּן יִשְׂרָאֵל עוֹמֵד וְרוֹאֶה הַשְּׁחִיטָה מִתְּחִלָּה וְעַד סוּף: **וּלְעוֹלָם שׁוֹחֲטִים.** בֵּין בְּיוֹם, בֵּין בְּלֵילָה לְאוֹר הָאֲבוּקָה, בֵּין בְּרֹאשׁ הַגָּג, וְלֹא חִישִׁינָן שְׁמָא יֹאמְרוּ לְצַבָּא הַשְּׁמַיִם עָלָה לְשַׁחַט [טז]. וְכֵן שׁוֹחֲטִים בְּרֹאשׁ הַסִּפְּיָנָה [יז], דְּמוֹכְחָא מִלְתָּא דְלִנְקָר סִפְּיָנָתוֹ הוּא צְרִיד וְלֹא לְשַׁר הַיָּם קְשָׁחִיט: **וּבְכָל שׁוֹחֲטִים.** בֵּין בְּזִכּוּכִית בֵּין בְּקְרוּמִית שֶׁל קִנְהָ שֶׁהוּא עֹשֵׁב הַגָּדֵל בְּאֶגֶם שְׁחוּתֵדָּ כְּסִפְּיָן. אֲבָל בְּקִנְהָ עֲצָמוֹ אִין שׁוֹחֲטִין בּוֹ לְכַתְּחִלָּה, מִפְּנֵי נִימִין שְׁפוֹרְשִׁים מִמֶּנּוּ וְנוֹקְבִים הַסִּימָנִים, וְאֵתִי לְמַעַבְדַּ חֲלָדָה: **מַגֵּל קְצִיר.** שְׁקוֹצְרִים בֵּה הַתְּבוּאָה. שְׁפָגִימוּתִיהָ נוֹטוֹת כִּלְוֹן לְצַד אֶחָד בְּשְׁפוּעַ: **מְגֵרָה.** סִפְּיָן מְלֵא פְּגִימוֹת, וַיֵּשׁ לְכָל פְּגִימָה מוֹרְשָׁא מִכָּאן וּמִכָּאן, דְּהֵינּוּ אוֹגְרוֹת: **שְׁנִים.** הַתְּחוּבִים בְּלַחֵי שֶׁל בְּהֵמָה. וְדוּקָא כְּשֶׁהֵן שְׁנַיִם אוֹ יוֹתֵר [יח]: **וְהַצְּפָרוֹן.** הַמְּחַבֶּרֶת: **שֶׁהֵן חוֹנְקִין.** שְׁאִין חוֹתְכִין, אֲלָא קוֹרְעִין מִחַמַּת הַפְּגִימוֹת. וְהֵאִי חוֹנְקִים, אֲשֶׁאֲרָא קָאִי וְלֹא אֲצַפְרוֹן, דְּטַעֲמָא דְצַפְרוֹן מִשׁוּם מְחַבֵּר הוּא [יט]: **מַגֵּל קְצִיר.** רֵאשִׁיָּה כְּפוּפִים מֵאֵד וְדָרְדֵּר הַלִּיכְתָּה אֵינְהָ קוֹרְעַת: **בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים נִבְלָה.** וּמְטַמְּאָה בְּמִשְׁא. דְּגִזְרִין הוֹלְכָה אִטּוֹ הוֹבְאָה. וּבֵית הַלֵּל לֹא גִזְרִי, דְּאֶפּוּשֵׁי טַמְּאָה לֹא מִפְּשִׁינָן מִשׁוּם גִּזְרָה. אֲבָל בְּאֲכִילָה מוֹדוֹ דְּאֶסוּרָה, גִּזְרָה הוֹלְכָה אִטּוֹ הוֹבְאָה:

פרק א - משנה ג

הַשׁוֹחֵט מִתּוֹדֵד הַטְּבַעַת. בְּטַבַּעַת הַגְּדוּלָה שֶׁהִיא עֲלִיוֹנָה לְכָלֵן קָאֵמֵר [כ]: **וְשִׁיר בֵּה מְלֵא הַחוּט עַל פְּנֵי כָלָה.** לְצַד הָרֹאשׁ. שֶׁלֹּא הֵטָה לְסִפְּיָן לְצֵאת מִן הַטְּבַעַת לְצַד הָרֹאשׁ עַד שֶׁגָּמַר כָּל הַטְּבַעַת כָּלָה, כְּשֶׁרָה: **מְלֵא הַחוּט.** כְּלוֹמֵר כָּל דָּהוּ [כא]. אֲבָל אִם קָדָם שֶׁגָּמַר אֶת כָּלָה הַגְּרִים אֶת הַסִּפְּיָן לְצַד הָרֹאשׁ. וַיֵּצֵא מִן הַטְּבַעַת וְגָמַר אֶת הַשְּׁחִיטָה לְמַעְלָה מִן הַטְּבַעַת שְׁאִינוֹ מְקוּם שְׁחִיטָה, שֶׁהִיא הַגְּרָמָה, אִף עַל פִּי שְׁנִשְׁחַט רַב הַקִּנְהָ בְּמְקוּם שְׁחִיטָה, פְּסָלִי רַבָּנָן, הוֹאִיל וְגָמְרוּ בְּפִסּוּל: **רַבֵּי יוֹסִי בֵּר יְהוּדָה אוֹמֵר מְלֵא הַחוּט עַל פְּנֵי רַבָּה.** אִם שִׁיר בֵּה מְלֵא חוּט הַשְּׁעָרָה מִן הַטְּבַעַת לְצַד הָרֹאשׁ עַל פְּנֵי רַב הַטְּבַעַת, כְּלוֹמֵר שְׁחַתֵּד רַב הַקִּנְהָ בְּתוֹדֵד הַטְּבַעַת וּבְמַעוּטָה הַגְּרִים וַיֵּצֵא מִמֶּנָּה לְצַד הָרֹאשׁ וְגָמַר הַשְּׁחִיטָה לְמַעְלָה מִמֶּנָּה, כְּשֶׁרָה, דְּבִרְבָּא אֲתִּבְשָׁרָה לָה שְׁחִיטָה, וְאִידֵּד כִּי קָא שְׁחִיט מִתְּחִלָּה בְּשַׁר בְּעֵלְמָא הוּא. וַיִּפְסַק הַלְכָה, הַשׁוֹחֵט לְמַעְלָה מִטְּבַעַת הַגְּדוּלָה, מִשְׁפוּי כּוּבַע וּלְמַעְלָה, טְרַפָּה. מִשְׁפוּי כּוּבַע וּלְמַטָּה, כְּשֶׁר. וְהֵינּוּ דְשִׁיר בְּחִטִּי, שְׁשַׁחַט בְּאוֹתָן שְׁנֵי חֲטִין שֶׁל בְּשַׁר שֶׁהֵן לְמַעְלָה מִטְּבַעַת הַגְּדוּלָה וּלְמַטָּה מִשְׁפוּי כּוּבַע, וְשִׁיר בְּהוֹן כָּל שֶׁהוּא לְצַד

פרק א - משנה ד

השוחט מן הצדדים. צדי הצואר : שחיתתו כשרה. ואפלו לכתחלה נמי **[כב]**. ואידי דבעי למתני סיפא המולק מן הצדדים, תני נמי השוחט בדיעבד : **המולק מן הצדדים מליקתו פסולה.** דבמליקה פתיב (ויקרא ה) ממול ערפו, דהינו מאחוריו : **השוחט מן הערף שחיתתו פסולה.** והני מלי שלא החזיר הסימנים אחורי הערף אלא חתך המפרקת עד שהגיע לסימנים, דקדם שהגיע לסימנים נטרפה בשבירת המפרקת. ואף על גב דבמליקה כשרה, התם הוא דכלה מתחלה ועד סוף הוי מן המליקה והוי כשאר שוחט שנוקב את הושט מעט מעט עד שגומר שחיתתו. אבל שחט מן הערף, כיון דשחיתה לאו הכי גמירי, לא הוי שבירת המפרקת מן השחיתה, ואיטרפה לה. והשוחט מן הצדדים דקתני רישא, אפלו בדלא אהדר הסימנים. דהא משחטי סימנים שפיר קדם חתיכת המפרקת : **המולק מן הערף.** לאו ערף ממש דהינו מה שיש משפוי הקדקוד מאחוריו כל דבהדי פרצוף **[כג]**, דהא פתיב ממול ערפו, אלא מול הרואה את הערף, דהינו אחורי הצואר, מלק בצפרון וחתך בשר ומפרקת עד שהגיע לסימנים : **מליקתו כשרה.** דזו היא מצות מליקתו לכתחלה. ואידי דתנא השוחט מן הערף פסולה ואפלו בדיעבד, תנא נמי המולק בדיעבד : **השוחט מן הצואר.** תחת הגרון קרי צואר. והוא דרך רב השחיטות : **שכל הערף.** כל מול הרואה את הערף :

פרק א - משנה ה

כשר בתורין פסול בבני יונה. דתורים משמע גדולים ולא קטנים. בני יונה קטנים ולא גדולים. דלא לשותמיט קרא ולכתב מן בני התורים או מן היונה, ומדכתב בכלהו תורים ובני יונה שמע מנה לעכב : **תחלת הצהוב.** כשמתחיל להביא נוצה יפה צהבה סביב לצוארו, פסולים בזה ובזה. בבני יונה פסולין משום גדלן, ובתורים משום קטנן, דיצאו מכלל קטנים, ולכלל גדולים לא באו. ומיהו בני יונה הקטנים ביותר, ששומטין כנף מהם ואין דם יוצא ממנו, פסולים מרב קטנן :

כָּשֶׁר בַּפֶּרֶה פְּסוּל בַּעֲגֻלָּה. פֶּרֶה אֲדָמָה וְעֵגְלָה עֲרוּפָה שְׁתִּיחֵן נַעֲשִׂין בַּחוּץ. אֲלֵא שְׁפָרָה אֲדָמָה בְּשַׁחֲיטָה כְּשֶׁרָה, בַּעֲרִיפָה פְּסוּלָה. עֵגְלָה עֲרוּפָה, בַּעֲרִיפָה כְּשֶׁרָה, בְּשַׁחֲיטָה פְּסוּלָה [כה]. נִמְצָא הַכָּשֶׁר בַּפֶּרֶה פְּסוּל בַּעֲגֻלָּה, וְהַכָּשֶׁר בַּעֲגֻלָּה פְּסוּל בַּפֶּרֶה: **כָּשֶׁר בַּכֹּהֲנִים פְּסוּל בְּלוּיִם**. כֹּהֲנִים, בְּמוֹמִין פְּסוּלִים, בְּשָׂנִים כְּשָׂרִים. לְוִיִּם, בְּמוֹמִין כְּשָׂרִים בְּשָׂנִים פְּסוּלִים [כו], דְּכַתִּיב (בַּמִּדְבָּר ח) וּמִן חַמְשִׁים שָׁנָה יָשׁוּב מִצִּבְא הָעֲבוּדָה. וּבְשִׁילָה וּבְבֵית עוֹלָמִים שְׁלֵא הִיָּה שָׁם מִשָּׂא בַכֶּתֶף, אִין הַשָּׂנִים פּוֹסְלִים בְּלוּיִם אֲלֵא הַקּוֹל [כז] בַּלְבָּד, וְהַקּוֹל אִינוּ פּוֹסֵל בַּכֹּהֲנִים לְעוֹלָם. נִמְצָא, בֵּין בַּמִּדְבָּר בֵּין בְּשִׁילָה וּבְבֵית עוֹלָמִים, הַכָּשֶׁר בַּכֹּהֲנִים פְּסוּל בְּלוּיִם, הַכָּשֶׁר בְּלוּיִם פְּסוּל בַּכֹּהֲנִים: **טְהוֹר בְּכָלִי חֲרָס טְמֵא בְּכָל הַפְּלִים**. אֲוִיר כְּלִי חֲרָס טְמֵא, שָׂאֵם הַגִּיעָה טְמֵאָה לְאֲוִירוֹ וְלֹא נִגְעָה בּוֹ, נְטֵמָא הַכְּלִי חֲרָס, דְּכַתִּיב בִּיה (וַיִּקְרָא יֵא) אֲשֶׁר יִפֹּל מֵהֶם אֵל תּוֹכוֹ. וּבְגָבוֹ טְהוֹר, שְׂאֵפְלוֹ נִגְעָה טְמֵאָה בְּגָבוֹ לֹא נְטֵמָא בְּכָד. אֲוִיר כָּל הַכְּלִים טְהוֹר, כָּל זָמַן שְׁלֵא נִגְעָה בְּהוֹן הַטְּמֵאָה אֶף עַל פִּי שְׁנִתְּלִית בְּאֲוִירוֹ. וּגְבֹן טְמֵא, שָׂאֵם נִגְעָה טְמֵאָה בְּגְבֹן נְטֵמָאוֹ. נִמְצָא, הַטְּהוֹר בְּכָלִי חֲרָס, טְמֵא בְּכָל הַפְּלִים. וְטְהוֹר בְּכָל הַפְּלִים, טְמֵא בְּכָלִי חֲרָס: **טְהוֹר בְּכָלִי עֵץ טְמֵא בְּכָלִי מַתְּכוֹת**. גּוֹלְמֵי כְּלֵי עֵץ, דְּהֵינּוּ כְּלִים שְׁלֵא נִגְמְרָה כָּל מְלֵאכְתָּן. אֲבָל נִגְמְרָה חֲקִיקְתָּן וּרְאוּיִין הוֹן לְתַשְׁמִישׁוֹן, טְמֵאִים. וּפְשׁוּטֵי כְּלֵי עֵץ טְהוֹרִים אֲפְלוֹ נִגְמְרָה כָּל מְלֵאכְתָּן, דְּאִתְּקַשׁ כְּלֵי עֵץ לְשַׁק, דְּכַתִּיב (שֶׁם) מִכָּל כְּלֵי עֵץ אוֹ בָּגֵד אוֹ עוֹר אוֹ שֶׁק, מֵה שֶׁק מִטְּלִטֵל מְלֵא וּרִיקוֹן, אֶף כְּלֵי מִטְּלִטֵל מְלֵא וּרִיקוֹן. גּוֹלְמֵי כְּלֵי מַתְּכוֹת טְהוֹרִים, הוֹאִיל וּלְכַבּוּד עֲשׂוּיִין לֹא חֲשִׁיבֵי כְּלֵי לְמַלְתֵּיהוֹן עַד שְׁתַּגְּמַר כָּל מְלֵאכְתָּן. פְּשׁוּטֵיהוֹן טְמֵאִים, דְּלֹא אִתְּקִישׁ לְשַׁק כְּכָלִי עֵץ. נִמְצָא, הַטְּהוֹר בְּכָלִי עֵץ טְמֵא בְּכָלִי מַתְּכוֹת, הַטְּהוֹר בְּכָלִי מַתְּכוֹת טְמֵא בְּכָלִי עֵץ: **הַחֵיב בְּשִׁקְדִים הַמְּרִים**. שִׁקְדִים הַמְּרִים, קְטַנִּים חֲיָבִין בְּמַעֲשֶׂר, שְׁדַרְכָּן לְאֲכָלוֹן בְּקִטְנָן קָדָם שְׁיֵהִיו מְרִים. גְּדוֹלִים פְּטוּרִים, שְׂאִינָן רְאוּיִין לְאֲכִילָה. מְתוּקִים, גְּדוֹלִים חֲיָבִין, שְׁנִגְמַר פְּרִין. קְטַנִּים פְּטוּרִין, שְׂאִין דְּרָדָּ אֲכִילְתָּן כֵּן. נִמְצָא, הַחֵיב בְּשִׁקְדִים הַמְּרִים פְּטוּר בְּמְתוּקִים, וְהַחֵיב בְּמְתוּקִים פְּטוּר

הַתְּמִיד עַד שְׁלֵא הַחֲמִיץ. עַד הַשְּׁתָּא אִירֵי בְּתַרְתֵּי מְלֵי וְדָבָר הַנּוֹהֵג בְּזָה אִינוּ נוֹהֵג בְּזָה, וְהַשְּׁתָּא אִירֵי בַּחֲדָא מְלֵתָא וּבְזָמַן שְׁדָבָר זָה נוֹהֵג בָּהּ אִין דָּבָר זָה

נוהג בה: **תמיד**. מים שנותנים על החרצנים והזגים וכשמחמיץ ותוסס נעשה יין, או על השמרים וקולטים אותן המים טעם היין. ובזמן שנתן שלשה חלקים מים והוציא ארבעה, לכלי עלמא יין מעלמא הוא **[כט]**. והכא מירי כגון שלא הוציא אלא כמו שנתן, או פחות או מעט יותר: **עד שלא החמיץ**. מים בעלמא הוא ואינו נקח בכסף מעשר. דין הזכר בקיחת כסף מעשר (דברים יד) ונתת הכסף בכל אשר תאנה נפשך וגו', מה הפרט מפרש פרי מפורי וגדולי קרקע, אף כל פרי מפורי וגדולי קרקע: **ופוסל את המקוה**. דשלשה לגין מים שאובין פוסלין את המקוה אם נפל לתוכו קדם המשכת ארבעים סאה, ויין אינו פוסל את המקוה אלא בשנוי מראה: **משהחמיץ**. חשוב יין. ונוהג בו קיחת מעשר, ואין נוהג בו פסול מקוה: **האחין השתפין**. האחין שהן שתפין בירשתן: **כשחיבים בקלבון פטורין ממעשר בהמה**. האחין שחלקו ולבסוף נשתתפו, חייבים בקלבון, וכשמביאין שקליהן מביאין שני חצאי שקלים ונותנים שני קלבונות **[ל]**. והקלבון הוא לשון הכרע, שחיבין להכריע שקליהן. ואם נתנו בין שניהם שקל שלם נותנים שני קלבונות, שהיה להן לשקל לחצאין. ופטורים ממעשר בהמה מפל הנולדים להם כל ימי שתפות, שהשתפות פטור ממעשר בהמה, כדאיתא בבכורות בפרק בתרא **[דף נא]**, יהיה להן, ולא של שתפות. והתם מוקים ליה להאי קרא במעשר, ואף על גב דבבכור כתיב: **וכשחיבין במעשר בהמה**. כגון אם לא חלקו מעולם חיבין במעשר בהמה, לעשר כל הנולדים להם כל ימי שתפותם. דאמר התם, יכול אפלו קנו בתפוסת הבית, תלמוד לומר יהיה, מפל מקום: **ופטורין מן הקלבון**. לגמרי. ששוקלין בין שניהם שקל שלם. שפמון אביהם בחזקתו עומד, והאב השוקל על בניו או על אחד מבני עירו ופוטר בשלו, פטור מן הקלבון, דתנן בשקלים **[פ"א]** השוקל בשביל העני או בשביל שכנו או בשביל בן עירו פטור, ובניו נמי אין מצות שקליהם עליו והווי להו כשכנו וכן עירו: **כל מקום שיש מכר**. שאדם יכול למכר את בתו. דהינו כשהיא קטנה: **אין קנס**. אם נאנסה או נתפתתה אין לאביה חמשים כסף. דנערה כתיב, **(דברים כב)** ונתן האיש השוכב עמה לאבי הנערה חמשים כסף: **וכל מקום שיש קנס**. דהינו כשהיא נערה: **אין מכר**. שאין אדם מוכר את בתו לאחר שהביאה סימני נערו. ומתניתין רבי מאיר היא, דאמר קטנה מבית יום אחד עד שתביא שתי שערות יש לה מה מכר ואין לה קנס. משתביא שתי שערות עד שתבגר יש לה קנס ואין לה מכר. אבל חכמים אומרים, קטנה מבית שלש שנים ויום אחד עד שתביא שתי שערות, יש לה מה מכר ויש לה קנס. והלכה פחכמים. ונמצא שהבת מיום שנולדה עד שתראה לביאה יש לה מה מכר ואין לה קנס. ומשתראה לביאה עד שתביא סימניו, יש לה מה מכר ויש לה קנס. ומשתביא סימניו עד שתבגר, יש לה קנס ואין לה מה מכר. ואין בין נערו לביאות אלא ששה חדשים: **כל מקום שיש מאון**. יתומה שהשיאה אמה ואחיה ואפלו לדעתה, יכולה למאן ויוצאה בלא גט, עד שתביא סימניו. וכל ימי קטנותה אינה ראויה לחליצה אם יבמה היא, דאיש כתיב בפרשה **(שם כה)** ואם לא יחפץ האיש, ומקשינו אשה לאיש. ומשנראית לחליצה אינה יכולה למאן: **כל מקום שיש תקיעה**. בערבי שבתות וימים טובים תוקעים שלש תקיעות להבטיל את העם ממלאכה,

ובין השמשות תוקע ומריע ותוקע ושובת: **אין הבדלה**. לא על הכוס ולא בתפלה. שאין הבדלה אלא במוצאי שבתות וימים טובים: **יום טוב שחל להיות בערב שבת תוקעים**. אף על פי שגם היום יום טוב היה ואין בו מלאכה, תוקעין להבטיל ממלאכת אכל נפש: **ולא מבדילין**. מפני שהנכנס חמור מן היוצא: **חל להיות במוצאי שבת מבדילין**. לפי שהיוצא חמור מן הנכנס. ותקיעה אין כאן: **פיצד מבדילין**. בין שבת ליום טוב כשחל יום טוב להיות במוצאי שבת: **רבי דוסא אומר בין קדש חמור**. ואין הלכה כרבי דוסא, דלא מזלזלינן ביום טוב לקרותו קדש הקל:

ב

פרק

א

משנה

-

ב

פרק

השוחט אחד בעוף. משום דלכתחלה מבעי לשחט שני סימנין אפלו בעוף **[א]**, תנא השוחט, דמשמע דאחד בעוף דייעבד אין לכתחלה לא. אבל שנים בבהמה לכתחלה הוי, דעד כמה לשחט וליזיל. אי נמי, משום דבעי למתני רבו של אחד כמוהו דדוקא דייעבד, דלכתחלה צריך שיתכנון לשחט כל הסימן פלו. ואחד בעוף נפקא לן דכשר, מקרא דכתוב (ויקרא יא) זאת תורת הבהמה והעוף וכל נפש החיה הרומשת במים, הטילו הפתוב לעוף בין בהמה לדגים, לחיבו בשני סימנין אי אפשר שכבר הקש לדגים **[ב]**, לפטרו בלא כלום אי אפשר שכבר הקש לבהמה, הא פיצד, הכשרו בסימן אחד. ושחיטה מן הצואר ובשני סימנים. וחמשה דברים הפוסלים את השחיטה, שהיה דרסה חלדה הגרמה ועקור, פלהו גמרא גמירי לה. דתנא, וזבחתי באשר צויתיד, מלמד שנצטנה משה בעל פה על הלכות שחיטה, על הושט ועל הקנה ועל רב אחד בעוף ועל רב שנים בבהמה **[ג]**: **עד שישחט את הורידים**. כמין חוטין שעל שני צדי הקנה. ואעוף בלבד קאי רבי יהודה, כדי להוציא את דמו, הואיל וצולהו פלו כאחד. ושחיטה דקאמר רבי יהודה לאו דוקא, אלא שינקב הורידין בשעת שחיטה קדם שיקרש הדם, דתו לא נפיק על ידי מליחה. ואין הלכה כרבי יהודה: **רב אחד בעוף כו'**. ואף על גב דתנן ברישא רבו של אחד כמוהו, הדר תנא הכא רב אחד בעוף וכו', חד בחליו וחד בקדשים. דאי אשמעינן בחליו הנה אמינא חליו הוא דסגי ליה ברבא משום דלאו לדם הוא צריך, אבל

קדשים דלדס הוא צריך לא תסגי ליה ברבא, קמשמע לן:

פרק ב - משנה ב

שנים אוזנין בספין ושוחטין. בהמה אחת: אפלו אחד למעלה ואחד למטה. שזה אוחו בקצה אחד של ספין וחברו בצדו השני:

פרק ב - משנה ג

התיו את הראש. כאדם המתיו קנה או דלעת, שדוחק הספין בלח ופוסק. וזו היא דרסה: הִיא שוחט. במשיכה, והתיו הראש בהבאה בלבד או בהולכה בלבד. ולשחיטת הסימנים שעור הפשר, קרי התיו את הראש: **אם יש בספין מלא צואר**. חוץ לצואר הבהמה והעוף ששוחט: **כשרה**. שיש בספין כדי לשחט במשיכה בלא דרסה. אבל אם אין ארד הספין אלא כעבי הצואר או חוץ לצואר משהו, דרסה היא, שאין הסימנים נחתכין במשיכה זו לבדה בלא דרסה: **אם יש בספין מלא צואר אחד**. חוץ לשני הצוארים, דהינו שעור שלשה צוארים: **אזמל**. תער דק קטן מאד. ולא גזרינן אזמל שאין לו קרנים אטו אזמל שיש לו קרנים. ואזמל שיש לו קרנים הוא שרגילים לעשות כמין קרנים לאזמל לנוי על גביו ונוטים לצד ראשו. ומתוד ש הוא קטן מאד הוא נשמט מן הצואר, וכשהוא מוליד ומביא יש לחוש שמא יחלידו הסימנים אותו הקרנים: **נפלה ספין ושחטה**. טעמא דנפלה, הא הפילה הוא, כשרה. ואף על גב דלא איכפון לשחט, דלא בעינן פונה בשחיטה, מדאצטריך קרא למימר גבי קדשים לרצונכם תזבחו, לדעתכם זבוחו כלומר מדעת וכונה, שמע מנה דבחלון לא בעינן פונה: **נפלה ספין והגביהה**. ושהה בהגבהה זו: **כליו**. בגדיו: **או שהשחיו את הספין**. קדם שחיטה: **ועף**. נעשה עגף ונגע מחמת השחזה, וכשהתחיל לשחט לא היה בו כח ופסק שחיטתו, ובא חברו ושחט: **כדי שחיטה אחרת**. כדי שישחט רב שנים בבהמה אחרת כמותה כשהיא רבוצה, גסה לגסה, ודקה לדקה, ועוף לעוף. והרמב"ם פסק כדברי האומר כדי שחיטת בהמה דקה לעוף, ובעי נמי כדי שיגביהנה וירביצנה {ח}. ולא נהגו כן: **כדי בקור**. כשעור שהטבח בודק ומבקר את ספינו. ואין הלכה כרבי שמעון:

פרק ב - משנה ד

וּפְסַק אֶת הַגְּרָגֶרֶת. הֵינּוּ עֶקוֹר [ט]. וּבְבִהְמָה קָאֵי: תַּחַת הַשָּׁנִי. תַּחַת הַסִּימָן הַשָּׁנִי. שֶׁהָיָה תוֹחַב הַסִּפּוֹן בֵּין הַסִּימָן לְצֹנָאָר: הַחֲלִיד. כֶּסֶה. וּלְשׁוֹן חֲלָדָה, כְּחֲלָדָה הַדְּרָה בְּעֶקְרֵי הַבְּתִים דְּמַכְסִיָּא: וּפְסִקוּ. מְלַמְטָה לְמַעְלָה: נְבִלָה. וּמְטַמְאָה בְּמִשְׁאָ: טְרֵפָה. וְאִינָה מְטַמְאָה: וְדָבָר אַחֵר גָּרַם לָהּ לְהַפְסִיל. כְּגוֹן אֶחָד מִן הַטְּרֵפוֹת הַשְּׁנוּיֹת בַּפֶּרֶק וְאֵלוֹ טְרֵפוֹת:

פרק ב - משנה ה

בְּיָדִים מְסֻאָבוֹת. כְּלוּמַר בְּלֹא נְטִילַת יָדַיִם. דְּגִזְרוּ עַל הַיָּדַיִם לְהִיּוֹת שְׁנִיּוֹת לְטַמְאָה. וּבְחֲלִין שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל טְהָרַת הַקֶּדֶשׁ מִיָּדֵי [יג], דְּשָׁנִי עוֹשֶׂה שְׁלִישֵׁי בָּהוּ. דְּאֵלוֹ בְּחֲלִין גְּרִידָא, אֶפְלוּ הָיוּ מְכַשְּׂרִין בְּדָם אֵין שָׁנִי עוֹשֶׂה שְׁלִישֵׁי בְּחֲלִין [יד]: לְפִי שֶׁלֹּא הַכְּשָׁרוֹ בְּדָם. שֶׁאֵין אֶכָּל מְקַבֵּל טַמְאָה עַד שֶׁיָּבֵא עָלָיו מִיָּם אוֹ אֶחָד מִשְׁבַּעַה מְשֻׁקִּין, שֶׁהֵם מִיָּם יֵין שֶׁמֶן חֶלֶב וְדָבֵשׁ דָּם טַל: הַכְּשָׁרוֹ בְּשַׁחֲיטָה. מִגּוֹ דְשֻׁרְיָא שְׁחִיטָה לְהַדּוּ בְּשָׂר מִיָּדֵי אֶבֶר מִן הַחֵי, מְשׁוּיָא לִיהָ נְמִי אוֹכְלָא לְגַבֵּי טַמְאָה. וְאֵין הִלְכָה כְּרַבֵּי שְׁמַעוֹן:

פרק ב - משנה ו

הַשׁוֹחֵט אֶת הַמְּסַכְּנָת. כָּל שֶׁמַּעֲמִידִים אוֹתָהּ וְאִינָה עוֹמְדַת מִחַמַּת חֲלָיָה, הוּנָא מְסַכְּנָת. וְאֶפְלוּ יֵשׁ לָהּ כֹּחַ בְּשִׁנְיָהּ לְאַכֵּל קוֹרוֹת וּבִקְעִיּוֹת שֶׁל עֵץ: עַד שֶׁתִּפְרָס. דְּאֵי לֹא פְרָכְסָה חִישִׁינָן שֶׁמָּא נִטְלָה נִשְׁמַתָּה קִדָּם גְּמַר שְׁחִיטָה: אִם זִנְקָה. כְּדָרְךָ שֶׁהִבְהֵמוֹת נוֹפְחוֹת בְּגֵרוֹנָם וְהַדָּם מְקַלַּח וּמְזַנֵּק בְּכַח: הַשׁוֹחֵט בְּלִילָה. בְּהֵמָה מְסַכְּנָת שֶׁצְרִיכָה פְּרוֹס [יח], וְלֹא יָדַע אִם פְּרָכְסָה, וּלְמַחֵר הַשְּׂפִים וּמִצָּא כְּתִלֵי בֵית שְׁחִיטַת הַצֹּנָאָר מְלֵאִים דָּם, כְּשֶׁרָה, מְפַנֵּי שְׁזַנְקָה. וּכְשִׁיטַת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר דְּמְכַשֵּׁיר לָהּ בְּזַנּוּק, אֲמַרָה רַבִּי שְׁמַעוֹן. וְאֵין הִלְכָה כְּרַבֵּי אֱלִיעֶזֶר: אֶחָד בְּהֵמָה דְקָה וְאֶחָד בְּהֵמָה גְּסָה. צְרִיכָה פְּרוֹס אִם הִיא מְסַכְּנָת: שֶׁפְּשֻׁטָה יָדָה. בְּגִמַר שְׁחִיטָה: וְלֹא הַחֲזִירָה פְּסוּלָה. אִם הִיְתָה מְסַכְּנָת. לְפִי שֶׁאֵין זֶה פְּרוֹס אֶלֶּא כִּן דְרַכָּה בְּשַׁעַת צֵאת נִפְשָׁה. אֲבָל

גִּסָּה לָאוּ אוֹרְחָה בְּהַכִּי, וּבִין שְׁפִשְׁטָה וְלֹא כִפְפָה בֵּין שְׁכַפְפָּה וְלֹא פְשָׁטָה,
כְּשָׂרָה:

פרק ב - משנה ז

וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר פּוֹסֵל. אִם בְּהֵמַת נִכְרִי הִיא. אֶף עַל גֵּב דִּישְׂרָאֵל קִשְׁחִיט לָהּ
מִהֲנִיא בָּהּ מַחְשַׁבַת נִכְרִי, דְּסַתָּם מַחְשַׁבְתּוֹ לְעִבּוּדָה זָרָה **[כ]**: **חֲצֵר כְּבִד.**
יוֹתֶרֶת הַכְּבִד: **אָמַר רַבִּי יוֹסִי קָל וְחֹמֶר.** דְּלֹא מִהֲנִיא מַחְשַׁבַת בְּעָלִים,
הוֹאִיל וְיִשְׂרָאֵל שְׁחִיט לָהּ: **וּמָה בְּמָקוֹם שֶׁמַּחְשַׁבָּה פּוֹסֵלֶת.** דְּהִינוּ
בְּמִקְדָּשִׁים, כְּדַכְתִּיב (ויקרא ז) הַמִּקְרִיב אוֹתוֹ לֹא יִחָשֵׁב, קָרִי בֵּיהּ לֹא יִחָשֵׁב,
כְּלוּמַר שְׁלֹא יִחָשֵׁב לְאַכְלָה חוּץ לְזִמְנוֹ כִּי פָּגוּל יִהְיֶה: **אִין הַכֹּל הוֹלֵךְ אֵלָּא**
אַחַר הָעוֹבֵד. דְּכַתִּיב הַמִּקְרִיב לֹא יִחָשֵׁב. אֲבָל בְּעָלִים לֹא פָּסְלִי בְּמַחְשַׁבְתּוֹ
כִּי מִקְרִיב לָהּ כֹּהֵן: **מָקוֹם שֶׁאִין הַמַּחְשַׁבָּה פּוֹסֵלֶת.** בְּגִמְרָא מְפָרֵשׁ
לְמַתְנִיתִין דְּהַכִּי קֹאֲמַר, וּמָה בְּמָקוֹם שֶׁהַמַּחְשַׁבָּה פּוֹסֵלֶת בְּמִקְדָּשִׁים
בְּאַרְבַּע עֲבוּדוֹת, אִין הַכֹּל הוֹלֵךְ אֵלָּא אַחַר הָעוֹבֵד, מָקוֹם שֶׁאִין מַחְשַׁבָּה
פּוֹסֵלֶת בְּחֵלְוִין אֵלָּא בְּשִׁתֵּי עֲבוּדוֹת, אִינוּ דִּין שְׁלֹא יִהְיֶה הַכֹּל הוֹלֵךְ אֵלָּא אַחַר
הַשּׁוֹחֵט. וְהַכִּי פְּרוּשָׁה, בְּמָקוֹם שֶׁהַמַּחְשַׁבָּה פּוֹסֵלֶת בְּמִקְדָּשִׁים בְּאַרְבַּע
עֲבוּדוֹת, שְׁחִיטָה וְקַבְלַת הַדָּם זְרִיקָה וְהוֹלְכָה, בְּאִיזוֹ מֵאֵלוֹ שֶׁחָשַׁב עַל מְנַת
לְאַכֹּל מִן הַזֶּבַח חוּץ לְזִמְנוֹ, פָּגוּל הוּא, וְאֶף עַל פִּי שֵׁישׁ בָּהּ חֲמָרָא זֹו אִין
מַחְשַׁבָּה הוֹלְכַת אֵלָּא אַחַר הָעוֹבֵד. חֵלְוִין לְעִנְוֵן עֲבוּדָה זָרָה שֶׁאִין מַחְשַׁבָּה
פּוֹסֵלֶת בָּהֶן בְּאַרְבַּע עֲבוּדוֹת אֵלָּא בְּשִׁתֵּים, בְּשִׁחִיטָה וּבְזְרִיקָה, דְּהִנֵּי הוּא
דְּכַתִּיבֵן, זֶבַח לְאֱלֹהִים יִחָרֵם (שְׁמוֹת כב), בַּל אֲסִיף נִסְכֵיהֶם מִדָּם (תְּהִלִּים טו),
אֲבָל קַבְלָה וְהוֹלְכָה לֹא כְּתִיב בָּהוּ. וְהַקְטָרָה אֶף עַל גֵּב דְּשִׁיכָא בְּעִבּוּדָה זָרָה,
מִיָּהוּ לָאוּ עֲבוּדָה הִיא לְאַפְסוּדֵי בְּהֵמָה מְשוּם הַקְטָר חִלְבָּה לְעִבּוּדָה זָרָה
הִיכָא דְּלֹא נִשְׁחַטָּה וְלֹא נִזְרַק דָּמָה לְעִבּוּדָה זָרָה, דְּהָא אֶפְלוּ בְּפָנִים לֹא
מִפְּסִיל קָרְבָן אִם חָשַׁב עַל אֲכִילַת בֶּשֶׂר בְּשַׁעַת הַקְטָר חִלְבִּים, וְכִינּוּן שְׁמִצֵּינוּ
קָלָא בְּמַחְשַׁבַת חוּץ, דִּין הוּא שְׁנִקְל בְּזָה שְׁלֹא יִהְיֶה הַדָּבָר תְּלוּי אֵלָּא
בְּשׁוֹחֵט. וְהַלְכָה כְּרַבִּי יוֹסִי:

פרק ב - משנה ח

הַשּׁוֹחֵט לְשֵׁם הָרִים וְכוּ' שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה. וְתַקְרַבֶּת עֲבוּדָה זָרָה לֹא הוּנְיָ
לְאַסֵּר בְּהִנָּאָה, מְשׁוּם דְּכָל הֲנִי אִינּוּ נַעֲשִׂים עֲבוּדָה זָרָה, דְּכַתִּיב (דְּבָרִים יב)
אֱלֹהֵיהֶם עַל הָהָרִים, וְלֹא הָהָרִים אֱלֹהֵיהֶם **[כג]**. וּמִיָּהוּ פְּסוּלָה מְלֵאכֵל,

משום דדמיא לשחיטה לשם עבודה זרה ומחלפא בה. ודוקא שאמר לשם הרים לשם גבעות, אבל אם אמר למלאך הממנה על ההרים ועל הגבעות, הרי זו זבחי מתים ואסורה בהנאה: **לשם דבר פשוט**. שחיטה סתם:

פרק ב - משנה ט

אין שוחטין לתוך ימים. שלא יאמרו לשרו של ים הוא שוחט **[כד]**: ולא לתוך הפלים. שלא יאמרו לזרק דמה לעבודה זרה קא עביד: **עוגא**. גמא. לשון עוגיאות לגפנים, במועד קטן [פ"א מ"א]: **עוגא של מים**. דוקא עכורים, אבל צלולין לא. שפא יאמרו לפרצוף פניו הנראה במים הוא שוחט: **ובספינה**. יכול לשחט על גבי כלים והדס שותת ויורד לתוך הים. שחרואה אומר כדי שלא ללכלך הספינה הוא עושה: **אין שוחטין לגמא כל עקר**. ואפלו בבית. וטעמא דגמא, מפני שהוא חק המינים: **אבל עושה גמא**. בגמרא מפרש דהכי קאמר, אין שוחטים לגמא כל עקר. והרוצה לנקר חצרו כיצד הוא עושה, עושה מקום חוץ לגמא ושוחט, והדס שותת ויורד לגמא **[כה]**: **יחקה את המינים**. יחזיק ידיהו בחקותיהם. יחקה לשון חק:

פרק ב - משנה י

השוחט. חליו בחוץ: **לשם עולה**. כיון דעולה באה בנדר ונדבה הרוואה אומר עכשיו הוא מקדיש ושוחטה לעולה וקדשים בחוץ מתרים. הלכך גזור רבנן עליה ופסולה. וכן שלמים [וכו'] : **אשם תלוי**. בא על ספק חיוב פרת. כגון שתי חתיכות אחת של חלב ואחת של שמן ואכל אחת מהן ואין ידוע איזו מהן אכל, אשתו ואחותו עמו במטה ובא על אחת מהן ואין ידוע על איזו מהן בא, מביא אשם תלוי להגן מן היסורים עד שיינדע לו אם חטא ודאי מביא חטאתו. ומתניתין רבי אליעזר היא דאמר [פרתות כה]. מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום, שבכל יום עומד בספק חטא ולבו נוקפו שפא חטאתי. ונמצא שדבר הנדר ונדב הוא: **לשם פסח**. ופסח נמי מקרי דבר הנדר ונדב, הואיל והוא עשוי להפרישו כל ימות השנה ולהניחו עד זמנו, אמרי קא שחיט שלמים **[כו]** בחוץ ואכיל להו: **ורבי שמעון מכשיר**. דלא חייש למראית העין: **אשם ודאי**. כגון אשם גזלות, מי שנשבע לשקר על כפירות ממון. ואשם מעילות, ואשם שפחה חרופה **[ל]**. ועל שם שאשם תלוי בא על ספק, קרי להני אשם ודאי: **לשם בכור לשם מעשר**. מידע

יְדַעֵי אֵינְשֵׁי דְשֻׁקְרָהּ הוּא, דְּבִכּוּר וּמַעֲשֵׂר קָלָא אֵית לָהּ וּמִידַע יְדַעֵי מִקְמֵי
הָכִי, דְּאֵלוּ הָהוּא שְׁעֵתָא לָאוּ בְּנֵי אַפְרוּשֵׁי נִינְהוּ דְּנִימָא הַשְׁתָּא קִמְקֵדִישׁ
לָהּ: **זֶה הַפֶּלֶל**. לְאֵתוּי אִם אָמַר הָרִינִי שׁוּחַט לְשֵׁם עוֹלַת נְזִיר, שְׁהִיא
פְּסוּלָה. דְּמָהוּ דְּתִימָא לִיכָא לְמִיחַשׁ לְחַרְבָּא, דְּמִידַע יְדַעֵי דְּהָא לֹא נָדַר, קָא
מְשַׁמַּע לֵן דְּמִימַר אָמַרִי דְּלָמָא נָדַר בְּצַנְעָא זֶה שְׁלֵשִׁים יוֹם שְׁהוּא סֵתָם
נְזִירוֹת וּבְשֵׁלְשִׁים יוֹם לֹא מִנְכָּרָא מְלֵתָא לְשַׁכְּנֵי: **וְשֵׁאִינוּ נָדַר וְנָדַב**. לְאֵתוּי
עוֹלַת יוֹלָדֵת, שְׁאִם אָמַר לְשֵׁם עוֹלַת יוֹלָדֵת בְּפָרוּשׁ, כְּשָׂרָה. וְאֶפְלוּ לְשֵׁם
אִשָּׁה שְׁאִינָה חֵיבַת קָרְבָן לֵידָה. וּמָהוּ דְּתִימָא הוּאִיל וְאִין אוֹתָהּ אִשָּׁה
חֵיבַת קָרְבָן לֵידָה לֹא הֵיִתָּה זֹו אֶלָּא נָדָבָה, קָא מְשַׁמַּע לֵן דְּאִימּוֹר שְׁמָא
הַפִּילָה, דְּמַפְלֵת אִין לָהּ קוֹל, וְנִמְצָא קָרְבָן זֶה חוֹבָה וְלֹא נָדָבָה **[לג]**, וּלְפִיכָד
שְׁחִיטָתוֹ

ג

פרק

א

משנה

-

ג

פרק

אלו טרפות. נקב הושט. שני עורות יש לו לושט, החיצון אדם והפנימי
לבו. אם נקב זה בלא זה, כשרה, נקבו שניהן אפלו זה שלא כנגד זה,
טרפה. וכל נקב במשהו: **ופסוקת הגורות**. לרחבה ברבה. ואינה טרפה
עד שיפסק רב החלל. ועבי התנוף **[ג]** אינו משלים לרב. ודוקא כשנפסקה
לרחבה הוא דפסולה ברבה, אבל לארפה של קנה, אפלו לא נשתיר בה
אלא חליא אחת למעלה לצד הראש וחליא אחת למטה סמוך לכנפי ראה,
כשרה, לפי שכל זמן שהבהמה מושכת צוארה יותר הסדק מתמעט ואינו
נראה: **נקב קרום של מח**. שני קרומים יש למח, העליון דבוק לעצם
הגלגלת, והשני הסמוך למח. אם נקב העליון והשני הסמוך למח קים,
כשרה. נקב השני הסמוך למח אף על פי שהעליון קים, טרפה, ואף על פי
שלא נקב העצם: **נקב הלב לבית חללו**. שני חללים יש ללב, הגדול לצד
ימין הבהמה, וחלל קטן לצד שמאל. אם נקב הלב במשהו והגיע הנקב
לאחד משני אלו החללים, טרפה. וכן אם נקב בסחוס שבלב העשוי כעין
ביב והוא קרוי קנה הלב, טרפה: **נשברה השדרה**. חליות השדרה: **ונפסק**
החוט. כמין חוט לבן יוצא מן המוח ועובר על פני ארץ השדרה כלה, וקרומים
דק מקיף את החוט. ואם נפסק רב הקפו של קרום זה ברחבו, הינו נפסק
החוט וטרפה, ואפלו לא נשברה השדרה, אלא אורחא דמלתא נקט, דרב

פסיקת החוט על ידי שבירת השדרה הוא: **נטל הכבד ולא נשתיר הימנו כלום**. טרפה, עד שישתיר כזית במקום מרה וכזית במקום שהיא חיה משם, דהינו מקום תלייתה פשהיא מעורה ודבוקה תחת הכליות. ואם נשתיר בה פחות משני זיתים בשני מקומות הללו, או אפלו יותר משני זיתים ושלא בשני מקומות הללו, טרפה: **הראה שנקבה**. שני קרומים דקים יש לראה, נקב זה בלא זה, כשרה. נקבו שניהן והרוח יוצא כשנופחים אותה, טרפה. ומטעם ראה שנקבה נאסרו כל הסרכות שבראה כשהם במקום דעבידי לאנתוקי, לפי שאין סרכא בלא נקב, שהראה שואבת כל מיני משקה והמשקה נעשה עב בתוכה ויוצא מעט מעט דרך הנקב ונקפה ונעשה קרום. וכשהסרכות במקום דלא עבידי לאנתוקי, כגון אונא באונא כסדרן, זו מגנה על זו וחוזרת לבריאותה ואין הנקב מתגלה. אבל כשהם במקום דעבידי לאנתוקי, הקרום מתפרק והנקב מתגלה: **או שחסרה**. כגון שחסרה אחת מחמש אוניות שיש לראה. ואם נחסרה אחת משלש האונות של צד ימין, יש אומרים שהענוניתא משלמת וכשרה. ואם חסרה הענוניתא עצמה, יש מכשירין, דאין זה חסרון, שהרבה בהמות אין להם ענוניתא. כך מוכח בגמרא: **עד שתנקב לבית הסמפונות**. קנוקנות קטנות המתפשטות בתוך הראה כלן שופכין לסמפון הגדול. ולבית הסמפונות דתנן, כלומר לסמפון הגדול שכל הסמפונות שופכים לו. ואין הלכה כרבי שמעון: **נקבה הקבה**. נקב מפלש לתוך חללה בכל שהוא: **נקבה המרה**. הכיס שלה (ו), למקום שאין הכבד סותמתה: **נקבו הדקין**. בני מעים, למקום שאין דקים אחרים סמוך לנקב להגן עליו. אבל הדרא דכנתא דאנקיב לחבריה (ז), חבריה מגן עליה: **פרס הפנימי**. כל הפרס כלו קרוי פרס פנימי, ונקובתו במשהו. פרס החיצונה, בשר החופה את רב הפרס והוא קרום עב עובר על כל החלל מן החזה ועד הירכים. והפרס מעוטו נחבא תחת צלעות החזה. ורבו תחת אותו קרום. ונקרע ברבו דקאמר, הינו שרואים כמה יש מן הקרום כנגד אותו רב הפרס, ואם נקרע שם רב מה שיש מן הקרום כנגד הפרס, טרפה. ואם ממקום שהפרס כלה ולמטה נקרע אותו קרום, כשרה: **הגדולה טפח**. בשור גדול אם נקרע טפח, טרפה, אף על גב דלא הוי רבה. ובעגל קטן מטפחא ברבה, אף על גב דלא הוי טפח. והלכה כרבי יהודה: **המסס ובית הכוסות**. סוף הפרס עשוי ככובע וקרוי בית הכוסות, והמסס מחבר בו, וסביב לחבורן כשבאים להבדילן יש דפן לזה ודפן לזה, ובאמצע הן שופכין זה לתוך זה, והמאכל נכנס מבית הכוסות להמסס ומן המסס לקבה ומהקבה לדקין: **שנקבו לחוץ**. שהנקב נראה מבחוץ, כגון שנקבו או זה או זה שלא במקום חבורן, לאפוקי אם נקבו במקום חבורן דכשר, לפי שדפן המסס מגן על נקבי בית הכוסות, ודפן בית הכוסות מגן על נקבי המסס (י): **נפלה מן הגג**. ושחטה מיד, טרפה, אם לא הלכה ברגליה אחר נפילתה. דחישין שפא נתרסקו אבריה (יא). ואם הלכה מלא קומתה, כשרה ואינה צריכה בדיקה. ואם עמדה ולא הלכה ושחטה, צריכה בדיקה. וכן אם שהתה מעת לעת אחר שנפלה ושחטה, אף על פי שלא הלכה ולא עמדה, כשרה וצריכה בדיקה. ובדיקה זו בחלל הגוף בפנים לראות אם נתרסקו אבריה. ובית הרחם וכן הסימנים אין בהם משום רסוק אברים: **נשתברו רב צלעותיה**. עשרים

וּשְׂתֵי־צִלְעוֹת גְּדוֹלוֹת שֵׁשׁ בָּהֶן מִחַ יֵשׁ לְבַהֲמָה, אַחַת עֶשְׂרֵה מִכָּאן וְאַחַת עֶשְׂרֵה מִכָּאן. נִשְׁתַּבְּרוּ שֵׁשׁ מִכָּאן וְשֵׁשׁ מִכָּאן, אוֹ אַחַת עֶשְׂרֵה מִכָּאן וְאַחַת מִכָּאן, זֶהוּ נִשְׁתַּבְּרוּ רַב צִלְעוֹתֶיהָ. וְהוּא שֶׁנִּשְׁבְּרוּ מִחֻצָּן כָּל־פִּי הַשְּׂדֵרָה, לְפִי שֵׁשׁ חֵיוֹתָהּ, וְלֹא מִחֻצָּן לְצַד הַחֲזָה: **וְדְרוֹסַת הַזָּאֵב**. שְׂמֵכָה בְּצַפְרָנָיו בְּבַהֲמָה וּמֵטִיל בָּהּ אֶרֶס וְשׁוֹרְפָה **(יב)**. וְאִין דְּרוֹסָה אֶלָּא בִּיד, אֲבָל לֹא בְּרָגֶל. וְאִין דְּרוֹסָה אֶלָּא מִדַּעַת. וְדְרוֹסָה שְׂאֲמְרוּ, צְרִיכָה בְּדִיקָה כְּנֶגֶד בְּנֵי מַעִים, וְכַגּוֹן סִפְק דְּרָסָה אוֹ שְׂרָאָה שְׂדַרְסָה וְאִין מְקוֹם הַדְּרוֹסָה נֶכֶר מִבְּחוּץ, צְרִיכָה בְּדִיקָה גְּבַהּ וְכַרְסָה וְצַדִּיהָ וְכֹל שְׂכַנְגָד בְּנֵי מַעִים. וְאִם הָאֲדִים שָׁם בְּשֵׁר, טְרַפָּה. וְאִם וְדָאִי דְרוֹסָה הִיא, בּוֹדֵק כְּנֶגֶד מְקוֹם הַדְּרוֹסָה וְרוֹאֶה אִם הָאֲדִים הַבְּשֵׁר, טְרַפָּה, וְאִם לֹא, כְּשֵׁרָה: **דְרוֹסַת הַזָּאֵב בְּדַקָּה**. אֲבָל בְּגִסָּה לֹא אֱלִים זִיְהִרִיָּה לְמַקְלִיָּה: **וְדְרוֹסַת אַרְי בְּגִסָּה**. וְכֹל שְׂכֹן בְּדַקָּה. וְרַבִּי יְהוּדָה לְפָרוּשֵׁי מְלַתִּיָּה דְתַנָּא קָמָא אֲתִי וְלֹא לְאֶפְלוּגִי עֲלִיָּה. וְהִלְכָה כְּמוֹתוֹ: **הַנֶּץ**. אֲשֶׁפְרוּיִיר בְּלַעֲיִז: **בְּעוֹף הַדֶּק**. יוֹנִים וְצַפְרִים: **דְרוֹסַת הַגָּס**. אֲשֶׁטוּיִיר: **בְּעוֹף הַגָּס**. אֲנֻזִים וְתַרְנַגּוּלִים: **זֶה הַכֶּלֶל**. לְאֲתוּזֵי שְׂבַעָה מֵינֵי טְרַפּוֹת שֶׁלֹּא הִזְכְּרוּ בַּמִּשְׁנָה, וְאֵלוֹ הֵן. ^[א] קוֹלִית הִירָד שֶׁקֶפֶץ מִמְקוֹמוֹ מִן הַחֹר שְׂבַעָס הָאֵלִיָּה שֶׁהוּא תְּחוּב בּוֹ, וְהוּא דְאֵי־עֶפּוֹל נִיבִיָּה. ^[ב] לְקַתָּה **(יד)** אֶפְלוּ בְּכִלְיָא אַחַת, וְכֹל שְׂכֹן בְּשִׁתִּיָּהּ. וְהוּא דְמֵטִיא לְקוֹתָא לְמְקוֹם חֲרִיץ **(טו)** שֶׁל כְּלִיא. ^[ג] טְחוּל שְׂנֵקֵב נֶקֶב מִפְּלֵשׁ בְּמְקוֹם עֵבָה שָׁבוּ. וְאִם נִשְׁתַּיִר בּוֹ כְּעֵבִי דִינֵר זֶהֱב, כְּשֵׁר. ^[ד] סִימְנִים שֶׁנִּדְלְדְלוּ בְּרַבּוֹ, כְּלוּמַר שֶׁנִּתְלָשׁוּ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת וּמִחֻבְרִים כָּאן מַעַט וְכָאן מַעַט. ^[ה] נַעֲקָרָה צֹלַע מַעֲקָרָה. דְּדוּקָא נִשְׁתַּבְּרוּ תַנּוּן בְּמִתְנִיתִין דְּבַעֲיָנָן רַבָּא, אֲבָל נַעֲקָרָה צֹלַע אַחַת מַעֲקָרָה עַד חֲצִי חִלְיָתָה **(טז)**, טְרַפָּה. ^[ו] גְּלַגְלַת שֶׁהַכֶּתֶה מִכּוֹת רַבּוֹת עַל גְּלַגְלַתָּהּ וְלֹא נִפְחַתָּה וְלֹא נֶקֶב הַקְרוּם, אִם רַבָּה נְחַבְסָה דְהֵינּוּ נִתְרוּצְצָה, טְרַפָּה. ^[ז] וּבְשֵׁר הַחוּפָּה אֵת רַב הַכָּרֶס בְּרַבּוֹ, נִמִּי אֵיכָּא לְמֵאן דְאָמַר דְתַנָּא מִיְתִי לִיָּה בְּזֶה הַכֶּלֶל. וְלֹא הִזְכֵּר בְּפָרוּשׁ בַּמִּשְׁנָה, לְפִי שְׂאִינָם מִפְּרָשִׁין הַכָּרֶס הַחִיצוֹנָה שֶׁשְׂנוּי בַּמִּשְׁנָה שֶׁהוּא בְּשֵׁר הַחוּפָּה אֵת רַב הַכָּרֶס כְּדַפְרֵי־שִׁנָּא לְעִיל **(יז)**. וְכֵן מִיְתִי תַנָּא בְּזֶה הַכֶּלֶל בְּהֵמָה שֶׁנִּחְתְּכוּ רַגְלֶיהָ הָאֲחֵרוֹנִים מִן הָאֲרַכְפָּה וּלְמַעְלָה, טְרַפָּה. וְחִסְרוֹן בְּשְׂדֵרָה, שְׂאִם חִסְרָה חִלְיָא אַחַת **(יח)**, טְרַפָּה. וּגְלוּדָה, שְׂנַפֵּל עוֹרָה וְהַפְּשֻטָה כְּלָה, אוֹ מִחֲמַת שְׁחִין אוֹ מִחֲמַת מְלֹאכָה, טְרַפָּה. וְחֵרוּתָהּ, שְׂצִמְקָה רָאָה שְׁלָה וְנַעֲשִׂית כְּחֵרִיֹּת שֶׁל דְקַל מִחֲמַת פְּחַד שֶׁהַבְעִיתָה אָדָם, דְּדוּקָא בִיּוֹדֵי שְׂמִים תַנּוּן לְקָמוֹן שֶׁהִיא כְּשֵׁרָה מִשּׁוּם דְהִדְרָא בְּרִיאָה, אֲבָל לֹא בִיּוֹדֵי אָדָם. וְכֹל הֵנִי טְרַפּוֹת רַבִּינְהוּ תַנָּא בְּזֶה הַכֶּלֶל: **כֹּל שְׂאִין כְּמוֹתָ חֵיהָ**. שְׂלַקְתָּהּ מִכָּה שְׂאִין בְּהֵמָה לְקוּיָה דְגִמְתָּהּ יְכוּלָה לְחֵיוֹת:

פרק
משנה
-
ב

נִקְבָה הַגְּרָגְרַת. בְּלֹא חִסְרוֹן אֶסֶר כְּדַמְפְּרָשׁ. וְאִם נִקְבָה נִקְבִים הַרְבֵּה מִפְּלִשִׁים וְאִין בָּהֶן חִסְרוֹן, רוֹאִין אִם כְּשֵׁי־צַטְרָפוֹ יֵשׁ בְּכֹלן שְׁעוֹר רַב גְּרָגְרַת,

טְרַפָּה, וְאִם יֵשׁ בְּאוֹתָן נִקְבִים חֲסָרוֹן אוֹ שְׁחָסְרוּ מִמֶּנּוּ רְצוּעוֹת אֲרָכּוֹת, רוֹאִין אִם כְּשִׁיזְטָרְף כָּל מָה שְׁחָסַר יַעֲלֶה יוֹתֵר מִשְׁעוֹר אֶסֶר, טְרַפָּה, וְאִם כְּאֶסֶר אוֹ פְּחוֹת, כְּשֶׁרָה. וְכֵן הֵלְכָה: **אוֹ שְׁנִסְדָּקָה**. וְהוּא שִׁישְׁתִּיר בֵּה בִּקְנָה לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה כָּל שֶׁהוּא: **נִפְחָתָה הַגְּלָגְלָת**. הַעֲצָם נִפְחַת וְרוֹאִים אָנוּ שֶׁלֹּא נִקְבַּ קְרוּם שֶׁל מַח: **נִטְלָה הַכֶּבֶד וְנִשְׁתִּיר הַיְמָנָה כְּזֵית**. וְהוּא שִׁיחִיָּה כְּזֵית בְּמִקּוֹם מָרָה וְכְזֵית בְּמִקּוֹם שֶׁהִיא מְעוּרָה: **זֶה לְתוֹךְ זֶה**. שְׁסֻמוּכִין הֵן וְדַפְּנֵן שֶׁל שְׁנֵיהֶם אֲדוּקִים זֶה לָזֶה וּבְאִמְצָעֵיתָן הֵן שׁוֹפְכִין זֶה לָזֶה. וְאִם חֲזָרוּ וְנִקְבּוּ בְּמִקּוֹם אֲדִיקָת דְּפְנוֹתֵיהֶם וְאִין הַנִּקְבַּ נִרְאָה לְחוּץ אֲלֵא זֶה לְתוֹךְ זֶה, כְּשֶׁרָה, דְּהֵא לְהִדְדִי נְמִי שְׁפָכִי: **נִטַּל הַטָּחוּל**. לֹא שָׁנוּ אֲלֵא נִטַּל, אֲבָל נִקְבַּ בְּמִקּוֹם עֵבִיו וְלֹא נִשְׁתִּיר בּוֹ כְּעֵבִי דִינֵר זָהָב, טְרַפָּה **[כא]**, כְּדַמְפְּרָשִׁין לְעִיל: **נִטְלוּ הַכְּלִיּוֹת**. בֵּין שְׁנִטְלוּ שְׁתֵּיהֶן בֵּין שְׁנִטְלָה אַחַת מֵהֶן, כְּשֶׁרָה. וְלֹא שָׁנוּ אֲלֵא נִטְלוּ, אֲבָל הַכְּלִיא שֶׁהִקְטִינָה מִחֲמַת חֲלִי **[כב]**, בְּדָקָה עַד כְּפוֹל, בְּגִשָּׁה עַד כְּעִנְבָה בִּינוּנִית, טְרַפָּה. וְאִם מְלֵאָה מִיַּם סְרוּחִים, טְרַפָּה. מִיַּם זָכִים, כְּשֶׁרָה: **נִטַּל לְחֵי הַתַּחְתּוֹן**. מַעַל הַבֶּשֶׂר וְהַסִּימָנִים מִחֲבָרִין בְּבֶשֶׂר. וְלֹא שָׁנוּ אֲלֵא שִׁיכּוּלָה לְחִיּוֹת עַל יְדֵי הַלְעָטָה, שְׁשׁוֹפְכִים הַמְאָכֵל לְתוֹךְ פִּיהָ. אֲבָל אֵינָה יְכוּלָה לְחִיּוֹת עַל יְדֵי הַלְעָטָה, טְרַפָּה: **נִטְלָה הָאֵם**. הִיא הָרְחִם, מִטְרִי"ץ בְּלַע"ז, שֶׁהַעֲבָר מֵנַח בֵּה: **וְחֲרוּתָה בִּידֵי שְׁמַיִם**. שְׁצַמְקָה הִרְאָה שְׁלָה וַיִּבְשָׁה כְּחֲרִיּוֹת שֶׁל דָּקֵל מְקוּל רַעַם (וּבִרְק) [וּרְאִית בִּרְק], כְּשֶׁרָה. וּבִידֵי אָדָם, כְּגוֹן שֶׁהִבְעִיתָה אָדָם אוֹ שְׂאֵר כָּל הַבְּרִיּוֹת כְּגוֹן שְׂאֵגַת אֲרִיָּה וְקוּל שַׁחַל, טְרַפָּה. וְהִכִּי יִדְעִינָן אִם בִּידֵי שְׁמַיִם וּכְשֶׁרָה אִם בִּידֵי אָדָם וְטְרַפָּה. בְּקִיץ מִבִּיא כְּלִי חֶרֶס לְבָנִים **[כג]** וּמִמְלָאָן מִיַּם קְרוּם וּמִנִּיחַ הִרְאָה בְּתוֹכָם מַעַת לְעַת, אִי הִדְרָא בְּרִיא, בִּידֵי שְׁמַיִם הִיא וּכְשֶׁרָה, וְאִי לֹא הִדְרָא בְּרִיא, בִּידֵי אָדָם הִיא וְטְרַפָּה. וּבְחֶרֶף מִבִּיא כְּלִי חֶרֶס שְׁחוּר, שְׂאִינוּ מְזִיעַ כְּמוֹ הַלָּבָן וְאִין הַמַּיִם מְצֻטְנָנִים בּוֹ. וַיֵּשׁ מְפָרְשִׁים שְׁמִבִּיא כְּלִי נַחֲשֵׁת, וּמִמְלָאָן מִיַּם פּוֹשְׁרִים וּמִנִּיחַ הִרְאָה בְּתוֹכָן מַעַת לְעַת, אִי הִדְרָא בְּרִיא כְּשֶׁרָה, וְאִם לֹאוּ, טְרַפָּה: **הַגְּלוּדָה**. שֶׁהַפֶּשֶׁט עוֹרָה מַעֲלִיָּה. אִם נִשְׂאָר בֵּה עוֹר כְּרַחַב סְלַע עַל פְּנֵי הַשְּׂדֵרָה כְּלָה, שְׁנַמְצָאוּ חֲלִיּוֹת הַשְּׂדֵרָה כְּלֵן מִחֲפִים, הִרִי זֹו כְּשֶׁרָה. וְאִם נִפְשֵׁט מִמֶּנּוּ רַחַב סְלַע עַל פְּנֵי כָּל הַשְּׂדֵרָה **[כד]**, אֵף עַל פִּי שְׁכָל שְׂאֵר עוֹרָה קָיָם, טְרַפָּה. וְכֵן פָּסַק הֵלְכָה:

פרק ג - משנה ג

הַפְתָּה חֲלָדָה עַל רֵאשָׁה. שְׁנִשְׁכָּה בְּשִׁנְיָה. דְּאֵלוּ בֵּיד, יֵשׁ דְּרִיסָה לְחֲלָדָה בְּעוֹפּוֹת וְכָל כְּנָגֵד הַחֲלָל מִטְרַפָּא בִּיה: **מְקוֹם שְׁעוֹשָׂה אוֹתָה טְרַפָּה**. שִׁישׁ לְחוּשׁ שְׁמָא נִקְבַּ קְרוּם שֶׁל מַח. וְכִיצַד הוּא עוֹשָׂה, מְכַנִּיס יָדוֹ לְתוֹךְ פִּי הָעוֹף וְדוֹחֵק אֲצַבְעוֹ לְמַעַלָּה, אִם הַמַּח מְבַצֵּבֵץ וַיּוֹצֵא בְּיָדוֹעַ שְׁנִקְבַּ הַקְרוּם וְטְרַפָּה: **נִקְבַּ הַקְרוּקְבָן**. וְהוּא שִׁיחִיָּה הַנִּקְבַּ בְּבֶשֶׂר הַקְרוּקְבָן וּבִכְפִּיס שְׁבִתוֹכוֹ שֶׁהַמְאָכֵל עוֹבֵר בּוֹ, דְּהִינּוּ שִׁיחִיו נִקְוִבִים הַכִּיס וְהַבֶּשֶׂר זֶה כְּנָגֵד זֶה. אֲבָל

קָרָקְבוֹ שֶׁנִּקְבַּב וְכִיס שֶׁלוֹ קִיס, אוֹ אֶפְלוֹ נִקְבוּ שְׁנִיָּהֶם זֶה שֶׁלֹּא כִּנְגַד זֶה, כְּשֶׁרָה **{כו}**: וְנִחְמְרוּ בְּנֵי מַעִיָּה. כְּיָצוּ מִחֲמַת הָאוּר וְנִהְפְּכוּ מֵרְאִיתוֹ. לְשׁוֹן מַעִי חֲמַרְמְרוּ: יִרְקִים פְּסוּלִים. הֵכִי קֵאָמַר, אֲבָרִים שֶׁדִּרְכָן לְהִיּוֹת אֲדָמִים, כְּגוֹן הַלֵּב וְהַכְּבֵד וְהַקָּרָקְבוֹ שֶׁדִּרְכָן לְהִיּוֹת אֲדָמִים בְּאוּזִין וְתִרְגֻגוּלִים וְתוֹרִים וּבְנֵי יוֹנָה וְכִיּוֹצֵא בָהֶן, אִם נִשְׁתַּנּוּ וְנִעֲשׂוּ יִרְקִים מִחֲמַת הָאוּר, פְּסוּלִים, וְאִם נִשְׁאַרוּ אֲדָמִים כְּמוֹ שֶׁהָיוּ, כְּשָׂרִים. וְהוּא הַדִּין הַדְּקִים שֶׁדִּרְכָן לְהִיּוֹת יִרְקִים, אִם נִשְׁתַּנּוּ מִבְּרִיתוֹ וְנִהְפְּכוּ אֲדָמִים, פְּסוּלִים. וְכֵן עוֹפוֹת הַמַּיִם שֶׁהַלֵּב וְהַכְּבֵד וְהַקָּרָקְבוֹ שֶׁלָּהֶם יִרְקִים, אִם נִפְלוּ לָאוּר וְהֵאָדִימוּ, פְּסוּלִים. שֶׁכֵּל שֶׁנִּשְׁתַּנּוּ מֵרְאִיתוֹ מִחֲמַת הָאוּר, פְּסוּלִים. וְשַׁעוֹר שְׁנוּי הַמֵּרְאָה, בְּמִשְׁהוֹ, כְּמוֹ שֶׁהִנְקַב בְּמִשְׁהוֹ: דְּרִסָּה. אָדָם בְּרִגְלוֹ: אוֹ שְׁטֹרְפָה בַּכְּתָל. שֶׁהִכָּה בָּהּ בַּכְּתָל: אוֹ שְׁרֻצְתָּהּ בְּהֵמָה. דְּאִיכָּא לְמִיחֻשׁ לְהֵנִי תִּלְתָּא מִשׁוּם רְסוּק אֲבָרִים. וְעֵדִין מִפְּרָקְסַת: אִם שֶׁהִתָּה מַעַת לַעַת וְשִׁחְטָה פְּשָׁרָה. וּבַעֲיָא בְּדִיקָה כְּדִכְתְּבִינָן לְעִיל גְּבִי בְּהֵמָה. שֶׁכֵּל טְרָפוֹת שֶׁמְנוּ חֲכָמִים בְּבַהֲמָה, כְּנִגְדוֹ בְּעוּף. יִתֵּר עֲלֵיהֶן הָעוּף, אֵלּוּ הַשְּׁנוּיִין בְּמִשְׁנָה:

פרק ג - משנה ד

נִקְבָה הַגְּרִגְרָת אוֹ שְׁנִסְדָּקָה. נְקוּבַת הַגְּרִגְרָת וְסִדְּיקָתָהּ בְּעוּף, כְּנִקְוֹבַת הַגְּרִגְרָת וְסִדְּיקָתָהּ בְּבַהֲמָה. וְכִבֵּר פִּרְשָׁנוּ לְעִיל. וְאִם נִקְבָה נִקְבַּ שְׁיֵשׁ בָּהּ חֲסָרוֹן, אִם הַחֲסָרוֹן הָיָה כְּשַׁעוֹר רַב חָלַל הַקְּנָה שֶׁל אוֹתוֹ הָעוּף, טְרָפָה, וְאִם לֹא, כְּשֶׁרָה: הַזֶּפֶק. הוּא סָמוּךְ לְוִשֵׁט. וְכֵל הַנִּמְשָׁךְ עִם הַוִּשֵׁט כְּשֶׁהָעוּף מוֹשֵׁךְ צִנָּאוֹ דֵּינוּ כְּוִשֵׁט וְנִקְוֹבַתוֹ בְּמִשְׁהוֹ, וְשֶׁאֵר הַזֶּפֶק אִם נִקְבַּ כְּשֶׁר: **רַבִּי אוֹמֵר אֶפְלוֹ נִטְל.** וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי: יִצְאוּ בְּנֵי מַעִיָּה. לֹא שָׁנוּ אֶלָּא שֶׁבְּשַׁעָה שֶׁהַכְּנִיסוֹן לְתוֹכוֹ לֹא הִפְדָּ עֲלִיוֹנוֹ לְתַחְתּוֹנוֹ, אוֹ עֲגָלָה זֹו לְמַעְלָה מִכְּמוֹת שֶׁהִיָּתָה, שֶׁהַחֲלִיף זֹו לְמַעְלָה וְזֹו לְמַטָּה. אֲבָל הִפְדָּ בָּהֶן, טְרָפָה, שֶׁכִּיּוֹן שֶׁנִּהְפְּדָ אַחַד מֵהֶם אֵינּוּ יָכוֹל לְחִיוֹת **{כז}**: נִשְׁתַּבְּרוּ גְּפִיָּה. עֲצָמוֹת הַכְּנִפִּים. וְדוֹקָא נִשְׁתַּבְּרוּ, אֲבָל שְׁמוּטָת גַּף בְּעוּף, טְרָפָה, חִישִׁינָן שְׁמָא נִקְבָה הָרָאָה. לְפִי שֶׁהָרָאָה נִחְבָּאת בֵּין הַצְּלָעוֹת וְקָרוּם הַבָּשָׂר רַךְ וְדַק בֵּין צְלַע לְצְלַע, וְכִשְׁשׁוּמֵט גְּפָה מִתְּנַתְּקָת הָרָאָה עִם הַגַּף: נִשְׁתַּבְּרוּ רִגְלֵיהָ. מִן הָאֲרַכְּבָה וּלְמַטָּה, אוֹ אֶפְלוֹ לְמַעְלָה וְלֹא יִצָּא הָעֶצֶם לְחוּץ. אֲבָל יִצָּא לְחוּץ, תִּנּוּן בְּבַהֲמָה הַמִּקְשָׁה דְּהוּי טְרָפָה, וְשֶׁם נִפְרָשׁ: נִמְרָטוֹ כְּנִפִּיָּה. הֵינּוּ נוֹצָה גְּדוּלָה שֶׁעַל כָּל גּוֹפָה: נוֹצָה. הִיא הַדְּקָה שֶׁעַל הַבָּשָׂר שֶׁאִין לָהּ קָנִים, דְּחֻשִׁיב לָהּ כְּגִלוּדָה. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה **{כט}**:

אחוזת הדם. שאחזה דם וחלתה: **והמעשנות.** שנכנס עשן בגופה: **והמצננות.** חלי מחמת צנה. ורמב"ם פרש אחוזת הדם שגבר עליה הדם, והמעשנת שגברה עליה הלחה השחורה, והמצננת שגברה עליה הלחה הלבנה. ולא הזכיר הלחה הרביעית שהיא האדמה, לפי שאינה מצויה כל כך בבהמות: **הרדפני.** סם הפנות דבהמה. וכן צואת התרנגולים, הבהמות האוכלות ממנה מתות: **מיס הרעים.** מיס מגלים: **סם הפנות.** דבר שהוא סם הפנות לאדם ואינו סם הפנות לבהמה:

הדורס. האוחז בצפרניו ומגביה מן הקרקע מה שהוא אוכל. ויש שפרשו, שאינו ממתין לבעל חי עד שימותו **{לא}** אלא אוכלו מחיים: **אצבע יתרה.** זו אצבע הגבוהה שאחורי האצבעות **{לב}**: **וקרקבנו נקלף.** הכיס שבתוך הקרקבן נקלף מבושר הקרקבן **{לג}**. ולא שיהיה כל עוף טהור צריך לכל הסימנים הללו, אלא סימן אחד בלבד די, ובלבד שנדע בו שאינו דורס ואוכל. והגאונים כתבו שמסרת בידם שאין מכשירים עוף הבא בסימן אחד ואף על פי שידוע לנו בו שאינו דורס ואוכל, אלא אם כן היה אותו סימן שקרקבנו נקלף בידי, אבל אם אינו נקלף בידי אף על פי שיש לו זפק או אצבע יתרה מעולם לא התירוהו: **החולק את רגליו.** כשמעמידו על החוט נותן שתי אצבעותיו מכאן ושתיים מכאן: **טמא.** בידוע שהוא דורס:

ובחגבים. זהו סימן טהרתם: **כל שיש לו ארבע רגלים וארבע כנפים ויש לו קרסלים.** הם שני רגלים ארכים לבד הארבע. והם סמוך לצוארו ממעל לרגליו לניתר בהם, כשהוא רוצה לקפץ מתחזק בהם: **רבי יוסי אומר ושמו חגב.** אף על פי שיש בו ארבעה סימנים הללו אינו כשר, אלא אם כן ידוע ששמו חגב **{לד}**. וכן הלכה: **כל שיש לו סנפיר וקשקשת.** אפלו אין לו עכשיו ועתיד לגדל לאחר זמן, או שיש לו עכשיו ועתיד להשירן כשיוצא מן המים, מתר **{לה}**: **ויסנפירין הפורח בהן.** ששט בהן על פני המים:

פרק ד - משנה א

בְּהֵמָה הַמְקֻשָּׁה כּוֹי. מֵתֵר בְּאֹכִילָהּ. הָעֶבֶר כָּלוּ, וְאֶפְלוּ מְקוֹם חֲתָךְ שֶׁל אֲבֵר. דָּאִם הוֹצִיא יָדוֹ וְלֹא הִחְזִירָהּ צָרִיךְ לְהַנִּיחַ מִמָּה שֶׁבִּפְנֵימִים לְצַד הַחִיצוֹן וּלְחַתְּכוֹ, שֶׁמְקוֹם הַחֲתָךְ הַבְּדֵלֶת הַחִיצוֹן וְהַפְּנִימִי אֲסוּר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא עוֹמֵד עַל שְׁפַת הָרְחֵם [ב]. אֲבָל הַחֲזִירָה אֵין צָרִיךְ לְחַתְּךְ לְצַד פְּנִים [ג], אֲלָא מְצַמְצֵם וְחוֹתָךְ וּמְקוֹם חֲתָךְ מֵתֵר. דְּמֵאֵי טַעְמָא נֶאֱסָר הָאֲבֵר כְּשִׁיצָא לְחוּץ, מִשּׁוּם וּבִשְׂרָה בְּשִׂדָּה טְרֵפָה, בְּשֵׁר שִׁיצָא חוּץ לְמַחְצָתוֹ שֶׁהוּא לוֹ שִׂדָּה, טְרֵפָה. מֵה טְרֵפָה כִּיּוֹן שֶׁנְּטָרְפָה שׁוֹב אֵין לָהּ הֵתֵר, אִף בְּשֵׁר כִּיּוֹן שִׁיצָא חוּץ לְמַחְצָתוֹ שׁוֹב אֵין לוֹ הֵתֵר. וּמְקוֹם חֲתָךְ לֹא יֵצֵא חוּץ לְמַחְצָתוֹ, הֵלְכָךְ מֵתֵר כְּשֶׁהִחְזִירָהּ קִדְּם שְׁחִיטָה, דְּקָרִינָן בֵּיהּ בְּהֵמָה בְּבִהֵמָה תֵּאֱכֹלוּ: הֵרִי הוּא כִּילוּד. וְתוֹ לֹא מִהֲנִי לִיהּ שְׁחִיטָה אִמּוֹ, וְצָרִיךְ שְׁחִיטָה לְעֲצֻמוֹ אִם נִמְצָא חֵי. וְאִם נִמְצָא מֵת הֵרִי הוּא כְּנִבְלָה: חוֹתָךְ מֵעֵבֶר שְׁבִמְעִיָּה. וְהַנִּיחַ הַחֲתִיכָה בְּתוֹכָהּ, מֵתֵר בְּשְׁחִיטָת הַבְּהֵמָה וְלֹא נֶאֱסָר מִשּׁוּם אֲבֵר מִן הַחֵי: מִן הַטָּחוּל וּמִן הַפְּלִיּוֹת. שֶׁל בְּהֵמָה עֲצָמָה: אֲסוּר בְּאֹכִילָהּ. וְאִף עַל פִּי שֶׁהַנִּיחוֹ בְּבִהֵמָה לֹא הֵתֵר בְּשְׁחִיטָתָהּ. וְלִהְיֵי נֶקֶט טָחוּל וְכָלִיוֹת, מִשּׁוּם דְּמִיּוֹדֵי דְּלֹא מְטָרְפָא בְּהוֹ הוּא [ה]:

פרק ד - משנה ב

הַמְּבַכְרֵת הַמְקֻשָּׁה לִילָד. בְּפֶטֶר רְחֵם שְׁלָהּ. מֵתֵר לְחַתְּךְ אֲבֵר אֲבֵר כְּשֶׁהוּא יוֹצֵא רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן: וּמִשְׁלִיךְ לְפִלְבָּיִם. דְּכָל כְּמָה דְּלֹא נֶפֶק רְבִיָּה לֹא קָדִישׁ: יֵצֵא רְבוֹ. כְּאֶחָד, וְחַתְּכוֹ: הֵרִי זֶה יִקְבֵּר. דְּבִיציָאֵת הָרֹב חֲלָה קִדְּשָׁה עָלָיו, דְּקָרִינָן בֵּיהּ אֲשֶׁר יוֹלֵד: וְנִפְטָרָה מִן הַבְּכוּרָה. שֶׁהָבֵא אַחֲרָיו אֵינּוּ בְּכוֹר. בֵּין שִׁיצָא רֵאשׁוֹן אֲבֵר אֲבֵר וּבֵין שִׁיצָא רֹב כְּאֶחָד, דְּהָא שְׁנֵי לָאוּ פֶטֶר רְחֵם הוּא:

בְּהֵמָה טְהוֹרָה טְהוֹר. מִקֵּל וְחֹמֶר [ח], וּמָה אִם הוֹעִילָה לוֹ מִחֲצַת אָמוּ לְהַתִּירוֹ בְּאֲכִילָה בְּשַׁחֲיֻטָּתָהּ אֶף עַל פִּי שֶׁהוּא מֵת, לֹא תוֹעִיל לוֹ כִּשְׁהִיא חַיָּה לְטְהוֹרוֹ מִלְטָמָא. וּבְהֵמָה טְמֵאָה מְנַלְוֹ, דְּאָמַר קָרָא (וַיִּקְרָא יֵא) וְכִי יָמוּת מִן הַבְּהֵמָה, זֹו בְּהֵמָה טְמֵאָה. אֲשֶׁר הִיא לָכֶם לְאֲכִלָּה, זֹו בְּהֵמָה טְהוֹרָה. אֵיתִיקֵשׁ בְּהֵמָה טְמֵאָה לְבְּהֵמָה טְהוֹרָה, מֵה בְּהֵמָה טְהוֹרָה עֶבְרָה טְהוֹר, אֶף בְּהֵמָה טְמֵאָה עֶבְרָה טְהוֹר: **רַבִּי יוֹסִי הַגִּלְלִי אוֹמֵר בְּטְמֵאָה טְמֵא.** וּמִפִּיק לִיה מִקָּרָא דְכַתִּיב (שֵׁם ה) אוֹ נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תִּגַּע בְּכָל דְּבַר טְמֵא אוֹ בְּנִבְלַת חַיָּה טְמֵאָה אוֹ בְּנִבְלַת בְּהֵמָה טְמֵאָה, וְכִי נִבְלַת בְּהֵמָה טְמֵאָה מִטְמֵאָה וְנִבְלַת בְּהֵמָה טְהוֹרָה אֵינָה מִטְמֵאָה. אֶלָּא אֵינָה, זֶה עֶבֶר שֶׁבְּטְמֵאָה טְמֵא, וּבְטְהוֹרָה טְהוֹר מִקֵּל וְחֹמֶר. וּבְטְמֵאָה טְמֵא דְלִיכָא קַל וְחֹמֶר וְלֹא דְרָשִׁינָן הַקָּשָׁא. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי יוֹסִי: **הַחַיָּה טְמֵאָה טְמֵאָת שְׁבַעַה.** וּמְדַרְבְּנֵן, גְּזָרָה שְׁמָא יוֹצִיא הָעֶבֶר אֶת רֵאשׁוֹ חוּץ לְפְרוֹזְדוֹר וְהָרִי הוּא כִּילוּד וּמִטְמֵא, וְהַחַיָּה סְבוּרָה שְׁעָדִין הוּא בְּמַעֲיָה וְאֵתִי לְטְהוֹרִי. אֲבָל בְּרוּעָה שֶׁהוֹשִׁיט יָדוֹ לְמַעֲי בְּהֵמָה דְקִתְנִי מִתְנִיתִין טְהוֹר, לִיכָא לְמַגְזֵר הַכִּי, מִפְּנֵי שְׂרָחַם שֶׁל בְּהֵמָה גְלוּי וְכִי מִפִּיק חֲזִי לִיה: **וְהָאִשָּׁה טְהוֹרָה עַד שֵׁיצֵא הוֹלֵד.** דְּאִשָּׁה מְרַגְשַׁת בְּעֶצְמָה כְּשִׁמוּצִיא רֵאשׁוֹ חוּץ לְפְרוֹזְדוֹר וְלֹא אֵתִי לְטְהוֹרִי:

הַבֶּשֶׂר טְהוֹר. בְּשֶׁר הָעֶבֶר טְהוֹר, שְׂאִין בְּהֵמָה מְקַבְּלַת טְמֵאָה מִחַיִּים [ט]: **הַבֶּשֶׂר מִגַּע נִבְלָה.** בְּשֶׁר הָעֶבֶר מִגַּע אֲבָר מִן הַחַי, שֶׁהוּא מִטְמֵא כְּנִבְלָה: **מִגַּע טְרֵפָה שְׁחוּטָה.** שֶׁהַשְּׁחִיטָה אֶף עַל פִּי שְׂאִינָה מִתְרַת הָאֲבָר בְּאֲכִילָה, מִטְהַרְתּוֹ מִיַּד נִבְלָה. וְהוּנָא כְּטְרֵפָה שְׁחוּטָה שְׂאִינָה מִטְמֵאָה מִן הַתּוֹרָה אֶלָּא מְדַרְבְּנֵן בְּמִקְדָּשִׁין [יב]: **הַכִּי גְרָסִינָן, אֶף שְׁחִיטַת בְּהֵמָה תִּטְהַר אֶת הָאֲבָר.** וְלֹא גְרָסִינָן אֶת הָעֶבֶר: **לֹא אִם טְהַרָה שְׁחִיטַת טְרֵפָה אוֹתָהּ.** מִן הַדִּין הוּא שֶׁהָרִי דְבַר שְׁגוּפָה: **וּמִנִּין לְטְרֵפָה שְׁשַׁחֲיֻטָּתָהּ מִטְהַרְתָּהּ.** דְּשְׁמָא אֵינָה מִטְהַרְתָּהּ וּמִן הַדִּין אֵינָה מִטְהַרְתָּהּ, שֶׁבְּהֵמָה טְמֵאָה אֲסוּרָה בְּאֲכִילָה וּטְרֵפָה אֲסוּרָה בְּאֲכִילָה: **וּמָה טְמֵאָה אֵין שְׁחִיטָתָה מִטְהַרְתָּהּ.** מִלְטָמָא, דְּהַכִּי תִנְיָא בְּתוֹרַת כְּהֵנִים, לְכָל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר הִיא מִפְּרֻסַת פְּרֻסָה וְגוֹ', כָּל הַנוֹגַע בָּהֶם יְטָמָא, לְהַבִּיא בְּהֵמָה טְמֵאָה שֶׁלֹּא תִטְהַרְנָה שְׁחִיטָתָה: **תֹּאמַר בְּטְרֵפָה שְׁהִיתָה לָהּ שַׁעַת הַבֶּשֶׂר.** דְּכִיּוֹן דְּחַל עָלָה תּוֹרַת שְׁחִיטָה, תּוֹ לֹא פְקַעָה מִנָּה וְהוּנָא בְּכָלֵל שְׂאֵר צֵאן וּבְקָר: **טַל לָד מָה שֶׁהִבֵּאתָ.** טַל מִכָּאן

רְאִיָּה זֹו שֶׁהִבֵּאת: הִרִי שְׁנוֹלְדָה טְרִפָּה מִן הַבֶּטֶן מִנִּין. שְׁתַּטְהֲרָנָה: שְׂיֵשׁ
בְּמִינָה שְׁחִיטָה. הִלְכָדָּ לֹא נִפְקָא מִכָּלֵל צֵאן וּבְקָר. אָבֵל בְּן שְׁמֹנֶה חֵי שְׁנוֹלְד
מִבְּהֵמָה חַיָּה אֵין לָנוּ בְּמָה לְטָהֵר אֶפְלוּ נִשְׁחַט, לְפִי שְׂאִינוּ בְּכָלֵל בְּקָר וְצֵאן.
וְהִלְכָה פְּחֻכְמִים: בְּן שְׁמֹנֶה חֵי. אִם נוֹלְד וּשְׁחָטוּ: אֵין שְׁחִיטָתוֹ מְטַהֲרָתוֹ.
מִיַּדִּי נִבְלָה, שְׂאִין שְׁחִיטָה מוֹעֵלֶת בְּבֶן שְׁמֹנֶה, אֶלָּא כְּשֶׁהוּא בְּמַעֲי אָמוּ נִתְר
בְּשְׁחִיטָת אָמוּ:

פרק ד - משנה ה

וּמוֹצִיא אֶת דָּמוֹ. דְּחִלְבוּ בְּלֶבֶד הוּא דְשָׂרִי. כְּדִתְנִיָּא בְּתוֹרַת כְּהֻנִּים, כְּשֶׁהוּא
אוֹמֵר חֶלֶב וּשְׁתֵּי כְּלִיֹּת בְּאֶשׁ, שְׂאִין צָרִיד לֹאמֵר דְּמַקֵּל וְחֹמֵר הוּא יִלְפִינָן
לָהּ, וּמָה שְׁלֵמִים שְׂאִין כָּל מִינָן טְעוֹן אֶלְיָהּ, הִרִי הֵן טְעוֹנִים חֶלֶב וּשְׁתֵּי
כְּלִיֹּת, אֶשׁ שְׂכַל מִינוּ טְעוֹן אֶלְיָהּ, אֵינוּ דִין שְׂיִטְעֵנוּ חֶלֶב וּשְׁתֵּי כְּלִיֹּת, וּמָה
תִּלְמוּד לֹאמֵר, אֶלָּא לֹאמֵר לָדָּ מָה חֶלֶב וּשְׁתֵּי כְּלִיֹּת הָאָמוּר בְּאֶשׁ מוֹצֵא
מִכָּלֵל שְׁלִיל, שְׂאִינָד יָכוֹל לֹאמֵר חֶלֶב שְׁלִיל הַנִּמְצָא בְּאֶשׁ יִקְרִיב, שְׁהִרִי אֵין
אֶשׁ בָּא נִקְבָּה, אִף כָּל אֶפְלוּ בְּקִרְבָּנוֹת הַבָּאִים נִקְבָּה, חֶלֶב הָאָמוּר בְּהֵן
מוֹצֵא מִכָּלֵל שְׁלִיל. וְכִינָן דְּאֵין חֶלֶב שְׁלִיל קָרֵב בְּכָל הַקִּרְבָּנוֹת, שְׂרִי
בְּאֶכִילָה. אָבֵל דָּמוֹ לֹא גָרַע מִדָּם הָאֲבָרִים דְּקִימָא לָן בְּמַסְכַּת כְּרִתוֹת דָּם
הָאֲבָרִים עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה: טְעוֹן שְׁחִיטָה. דְּחִדְשִׁים גְּרָמִי לְשׁוּיָה בְּהֵמָה
בְּאֲנָפִי נִפְשָׁה וְלֹא אֲתַרְבִּי מִכָּל בְּבֵהמָה תֹאכְלוּ: וְחֵיב בְּאוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ. שְׁלֹא
יִשְׁחַטְנוּ בְּיוֹם שְׁשַׁחֲט אֶת אָמוּ: וְחֻכְמִים אוֹמְרִים שְׁחִיטָת אָמוּ מְטַהֲרָתוֹ.
דְּחִדְשִׁים וְלִידָה גְּרָמִי: רַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁזוּרִי כו'. לְדַבְּרֵי חֻכְמִים כִּינָן שְׁהִלְדָּ
עַל גְּבִי קִרְקַע טְעוֹן שְׁחִיטָה מְדַרְבְּנָן, דְּאֲתֵי לְאֲחֻלוּפִי לְאֶכֶל בְּהֵמָה בְּלֹא
שְׁחִיטָה. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁזוּרִי מִתִּיר אֶפְלוּ לְאַחַר שְׁהִפְרִיס [יד] עַל גְּבִי קִרְקַע.
וְהִלְכָה פְּחֻכְמִים: קִרְעָה. לְבֵהמָה בְּלֹא שְׁחִיטָה:

פרק ד - משנה ו

בְּהֵמָה שְׁנִחְתְּכוּ רִגְלֵיהָ. הָאֲחֻרוֹנִים: מִן הָאֲרֻכְבָּה וּלְמַטָּה. שְׁלֹשׁ עֲצָמוֹת
בִּפְרָדָּ, הַתַּחְתּוֹן הוּא עֶצֶם הַנִּחְתָּדָּ עִם הַפְּרָסוֹת כְּשֶׁמִּפְשִׁיטִין הַבְּהֵמָה וְאוֹתָהּ
רְכוּבָה נִקְרָאת אֲרֻכְבָּה הַנִּמְכָּרֶת עִם הָרֹאשׁ, וּבִלְשׁוֹן לַעֲזִיז קוֹרִין אוֹתוֹ פָּרֶק
יִינוּקלִיו, וּבַעֲרָבִי דוּקבִי"א. וְלַמַּעֲלָה הִימְנָה עֶצֶם הָאֲמָצְעִי וְצִמַּת הַגִּידִים
בְּתַחְתּוֹתוֹ סָמוּדָּ לְפָרֶק אֲרֻכְבָּה הַנִּמְכָּרֶת עִם הָרֹאשׁ. וְהַעֲלִיּוֹן הִיא קוּלִית
הַתַּחְוּבָה בְּאֶלְיָהּ. וְהַפָּרֶק שְׁבִין סוּף הַקוּלִית לְרֹאשׁ הָעֶצֶם הָאֲמָצְעִי נִכָּר

וּנְרָאָה בְּגִמְלָה כְּשֶׁהוּא רוֹבֵץ יוֹתֵר מִבְּשָׂאָר בְּעַלֵי חַיִּים. וּמִן הָאֲרֻכָּבָה וּלְמִטָּה דְּקִתְּנֵי בְּמִתְנִיתֵינוּ שֶׁהִיא כְּשֶׁרָה הֵינּוּ מִתְחַלֵּת הָאֲרֻכָּבָה הַנִּמְכָּרֶת עִם הָרֹאשׁ וּלְמִטָּה. וּמִן הָאֲרֻכָּבָה וּלְמַעְלָה דְּהֵינּוּ מִסּוּף הָעֵצִים הָאֲמֻצְעֵי שֶׁהוּא מְקוּם צִמַת הַגִּידִים **{יז}**, בְּכָל מְקוּם שֶׁנִּחְתָּדָּ הָרֶגֶל מִשָּׁם וּלְמַעְלָה טְרַפָּה: **וְכֵן שְׁנִטְלָה צִמַת הַגִּידִין.** אֲפֹלוּ לֹא נִחְתָּדָּ הָרֶגֶל שֶׁלֹּא נִשְׁבַּר הָעֵצִים אֲלָא שְׁנִטְלָה צִמַת הַגִּידִים, טְרַפָּה. כִּדְּ פִּרְשׁוּ קִצְתָּ אֲמוּרָאִים מִשְׁנָה זוּ בְּגִמְרָא. וְשִׁטָּה זוּ תִּפְסוּ רַבּוּתֵי עֶקֶר וְהוּרֵי שֶׁבְּכָל מְקוּם שֶׁתִּחְתָּדָּ הָרֶגֶל לְמַעְלָה מִהָאֲרֻכָּבָה הַתְּחִתּוֹנָה שְׁקוּרִין בְּלַע"ז יְנוּקֵל"ו, בֵּין בְּמְקוּם צִמַת הַגִּידִין בֵּין לְמַעְלָה מִצִּמַת הַגִּידִין, טְרַפָּה. אֲבָל רַמְבַּ"ם וְרַב אֶלְפִּס רַבּוּ תִּפְסוּ עֶקֶר הַפְּרוּשׁ הָאֲחֵר, שֶׁמִּפְרֵשׁ מִן הָאֲרֻכָּבָה וּלְמִטָּה כְּשֶׁרָה מִן הָאֲרֻכָּבָה וּלְמַעְלָה פְּסוּלָה, דְּהִכִּי קָאָמַר, לְמִטָּה מֵאֲרֻכָּבָה הַעֲלִינָה שֶׁהוּא הַקּוּלִית הַתְּחוּבָה בְּאַלְיָה, וְלֹא לְמִטָּה מִיַּד הַסְּמוּדָּ לֹא אֲלָא לְמִטָּה מֵעֵצִים הָאֲמֻצְעֵי כְּלוּ דְּהֵינּוּ בְּעֵצִים הַתְּחִתּוֹן, וְדֹאֵי כְּשֶׁרָה. לְמַעְלָה מִן הָאֲרֻכָּבָה דְּהֵינּוּ בְּקוּלִית, וְדֹאֵי טְרַפָּה כָּל מְקוּם שֶׁיִּחְתָּדָּ. וְכֵן שְׁנִטְלָה צִמַת הַגִּידִין, כְּלוּמַר, וּבְעֵצִים הָאֲמֻצְעֵי יֵשׁ מְקוּם שֶׁהִיא טְרַפָּה כְּגוֹן בְּצִמַת הַגִּידִין, וְיֵשׁ מְקוּם שֶׁהִיא כְּשֶׁרָה כְּגוֹן לְמַעְלָה מִן הַצִּמַת. וְאֵל תִּתְּמָה הִיאָּדָּ אֵי פְּסִיק לָהּ לְמַעְלָה מִן הַצִּמַת בְּעֵצִים הָאֲמֻצְעֵי כְּשֶׁרָה, וְכִשְׁתִּשְׁפִּיל לְחִתְּכָה בְּצִמַת טְרַפָּה, שְׂאִין אוֹמְרִים בְּטְרַפּוֹת זוּ דּוּמָה לָּזוּ, שֶׁהִרִי חוֹתְכָה מִכָּאֵן וּמִתָּה חוֹתְכָה מִכָּאֵן וְחִיְתָה, וְלֹא נֶאֱסָרָה בְּהִמָּה זוּ מִפְּנֵי שֶׁהִיא חִתּוּכַת רֶגֶל מִמְּקוּם זֶה, אֲלָא מִפְּנֵי שֶׁנִּחְתָּכוּ הַגִּידִין **{יח}**, שְׁחִתִּיכְתּוֹן הִיא מְכַלל הַטְּרַפּוּיּוֹת. וּמְקוּם צִמַת הַגִּידִין הוּא מִתְחִיל מִן הַמְּקוּם שֶׁהוּן נִרְאִים קִשְׁיִין וּלְבָנִים עַד הַמְּקוּם שֶׁיִּתְחִילוּ לְהִתְרַכֵּד וּלְהִתְאַדָּם: **צִמַת הַגִּידִים.** הֵם שְׁלֶשֶׁה חוּטִים לְבָנִים בְּבִהְמָה צְמוּתִים וּמְחַבְּרִים יַחַד, אֶחָד עֵבֶה וּשְׁנַיִם דְּקִים. וְאִם נָטַל הָאֶחָד הָעֵבֶה לְבָדּוּ אִין זֶה נָטַל צִמַת הַגִּידִים, שֶׁהִרִי נִשְׂאָרוֹ שְׁנַיִם. וְאִם נָטַלוּ שְׁנַיִם הַדְּקִים מִמְּקוּמָם מִתְּרַת, שֶׁהִרִי הָאֶחָד הָעֵבֶה גְּדוֹל מִשְׁנֵיהֶם וְהִרִי לֹא נָטַל כָּל הַצִּמַת אֲלָא מֵעוּטָם. וְאִם נִחְתָּדָּ רַבּוּ שֶׁל כָּל אֶחָד מֵהוֹן, טְרַפָּה. וְאִין צְרִיךְ לוֹמַר אִם נִחְתָּכוּ כָּלן אוֹ נָטַלוּ כָּלן. וּבְעוּף הֵם שֶׁשָּׂה עֶשֶׂר חוּטִים לְבָנִים. אֲפֹלוּ לֹא נִחְתָּדָּ אֲלָא רַבּוּ שֶׁל אֶחָד מֵהוֹן, טְרַפָּה: **נִשְׁבַּר הָעֵצִים.** לְמִטָּה מִן הָאֲרֻכָּבָה בְּמְקוּם שְׂאִין עוֹשֶׂה אוֹתָהּ טְרַפָּה: **אִם רַב הַבָּשָׂר קִים.** דְּהֵינּוּ שְׁעוֹר וּבָשָׂר חוּפִים רַב עֵבִיו וְרַב הַקִּפּוֹ שֶׁל שְׁבַר. דְּזַמְנִין דְּמִשְׁכַּחַת לִיה זֶה בְּלֹא זֶה כְּגוֹן שְׁמִרְחִיב מִצַּד אֶחָד וּמִצַּד אֲחֵר **{יט}**, שְׂאִין הָעֵצִים עֲגֹל, הַלְכָּדָּ בְּעֵי לְתַרְוִיָּהוּ: **שְׁחִיטָתוֹ מִטְּהַרְתּוֹ.** לְאַבְרָהָם הַמְּדַלְדֵּל. וּמִתָּר אֲפֹלוּ בְּאַכִּילָה: **וְאִם לָאו.** שְׂאִין עוֹר וּבָשָׂר חוּפִים אֶת רַבּוּ, אִין שְׁחִיטָתוֹ מִטְּהַרְתּוֹ. וְאִף עַל גַּב דְּבִהְמָה מִתְּרַת הוּי אֲבָר אֲסוּר מִשּׁוּם וּבָשָׂר בְּשֻׁדָּה טְרַפָּה, כְּדֹאֲמַרִּין נִדָּי ע"ג] לְהַבִּיא אֲבָר וּבָשָׂר הַמְּדַלְדֵּלִים. וְאִם נִשְׁבַּר הָעֵצִים מִן הָאֲרֻכָּבָה וּלְמַעְלָה בְּמְקוּם שֶׁעוֹשֶׂה אוֹתָהּ טְרַפָּה, אִם רַב בָּשָׂר קִים, אֲבָר וּבִהְמָה מִתָּר. וְאִם לָאו, אֲבָר וּבִהְמָה אֲסוּר. וְדִין הָעוּף כְּדִין בְּהִמָּה לְדַבָּר זֶה:

שליא. כמין פיס שהעפר מנח בתוכו: **נפש היפה**. שאין דעתו קצה בה מחמת מאוס: **תאכלנה**. ולא אמרינן אבר מן החי הוא, אלא גם היא נתרת בשחיטת האם: **ואינה מטמאה**. דלא חשיבא אכל: **ולא טמאת נבלות**. אם מתה הבהמה: **מטמאה טמאת אכלין**. אם נגעה בטמאה, דמחשבה משויא ליה אכל. אבל טמאת נבלות לא, דלאו בשר הוא אלא כשאר אכל בעלמא הוא: **אסורה באכילה**. ואף על גב דלא נפק אלא פורתא ופשיטא דכל מחוי הנולד לא היה שם, מכל מקום חישינן שפמא באותו מקצת יצא ראש הנולד והרי הוא כילוד: [הכי גרסינן] סימן ולד באשה, וסימן ולד בבהמה **[כ]**: המבכרת. זהו פטר רחם שלה: **ישליכנה לכלבים**. שאין קדשה בה. דאף על גב דאין שליא בלא ולד, הכא רבא לאו בת מקדשא היא, דדלמא נקבה הות או נדמה **[כא]** הוה ולא קדיש: **ובמקדשין**. כגון בהמת שלמים שהפילה שליא: **תקבר**. דכיון דאין שליא בלא ולד, קדשה, דבין זכר ובין נקבה דנפיק מבהמת הקדש, קדיש: **בפרשת דרכים**. מקום שהדרכים מתפרשים לשנים, ודרך המנחשים לקברה שם כדי שלא תפיל עוד: **דרכי האמרי**. נחוש. וכתוב לא תעשה כמעשיהם **[כב]**:

אותו ואת בנו. האם והבן, או האם והבת. אבל האב עם הבן או עם הבת אינו אסור, דאותו ואת בנו משמע מי שבנו פרוץ אחריו, יצא זכר שאין בנו פרוץ אחריו **[א]**: **בין בארץ בין בחוצה לארץ**. אידי דבעי למתני בין בחלין בין במקדשים **[ב]**, תנא נמי בארץ ובחוצה לארץ, אף על גב דלא אצטריך **[ג]**, דחובת הגוף היא וחובת הגוף נוהג בין בארץ בין בחוץ לארץ: **בפני הבית**. בזמן שבית המקדש קיים: **ושלא בפני הבית**. דסלקא דעתך אמינא הואיל ובענינא דקדשים פתיב, בפני הבית נהוג שלא בפני הבית לא נהוג, קמשמע לן: **בחלין ובמקדשים**. בין ששניהם חלין או שניהם מקדשים, בין שאחד מהן חלין והשני מקדשים. ומנלו דנוהג במקדשים, דכתיב (ויקרא כב) שור או כבש או עז כי יולד וגוי ירצה לקרבן אשה, וכתוב

בְּתַרְיָה וְשׂוֹר אוֹ שֶׁה אֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ וְגו' [ד]: בַּחוּץ. חוּץ לְעֶזְרָה: שְׁנֵיהֶם כְּשֵׁרִים. מְשׁוּם דְּבִיעֵי לְמַתְנֵי סִיפָא שְׁנֵיהֶם פְּסוּלִים תְּנָא רִישָׁא שְׁנֵיהֶם כְּשֵׁרִים [ה]: וְהַשְּׁנֵי סוּפְג אֶת הָאֲרָבַעִים. מְשׁוּם לָאו דְּאֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ. וְלֹא שְׁנָא שְׁחַט אֶת הָאֵם תַּחֲלָה, וְלֹא שְׁנָא שְׁחַט אֶת הַבֶּן תַּחֲלָה. לֹא שְׁנָא שְׁחַטִּינְהוּ חַד גְּבָרָא, וְלֹא שְׁנָא תְּרֵי גְבָרֵי [ו]: הָרֵאשׁוֹן חֵיב כְּרַת. מְשׁוּם שְׁחַטִּי חוּץ. אֲבָל הַשְּׁנֵי פְטוּר מִן הַכְּרַת דְּכִיּוֹן דְּנִשְׁחַטָּה אִמּוֹ שׁוּב אֵינּוּ רְאוּי הַבֶּן לְשַׁחַט הַיּוֹם בְּפָנִים, דְּפְסוּל מְשׁוּם מְחַסֵּר זְמַן, שְׂאִינּוּ רְאוּי לְשַׁחַט וּלְהַקְרִיבוּ הַיּוֹם, וְאִין חֵיב מְשׁוּם שׁוּחַט בַּחוּץ אֶלָּא אִם כֵּן רְאוּי לְפָנִים, דְּכְתִיב (ויקרא יז) וְאֵל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא הֵבִיאוּ [ז], הָרֵאשׁוֹן לְפֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד חֵיבִין עָלָיו בַּחוּץ, וְאִי לֹא לֹא: וְשְׁנֵיהֶם סוּפְגִים אֶת הָאֲרָבַעִים. הָרֵאשׁוֹן מְשׁוּם שׁוּחַט בַּחוּץ, דְּכָל חֵיבֵי כְרַתוֹת לֹקִין. וְהַשְּׁנֵי מְשׁוּם לָאו דְּאֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ: חֲלִין בְּפָנִים שְׁנֵיהֶם פְּסוּלִין. מְשׁוּם חֲלִין שְׁנִשְׁחַטוּ בְּעֶזְרָה: וְהַשְּׁנֵי סוּפְג. מְשׁוּם אֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ. אֲבָל מְשׁוּם חֲלִין בְּעֶזְרָה, אֲזַהְרַת עֲשֵׂה הִיא [ט] (דְּבָרִים יב) כִּי יִרְחַק מִמֶּדָּה הַמְּקוֹם וְזָבַחְתָּ, בְּרַחוּק מְקוֹם אֲתָה זֹבַח וְאִי אֲתָה זֹבַח בְּקְרוֹב מְקוֹם: קִדְשִׁים בְּפָנִים כּו' הַשְּׁנֵי סוּפְג. מְשׁוּם אֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ: וּפְסוּל. מְשׁוּם מְחַסֵּר זְמַן:

פרק ה - משנה ב

חֲלִין וְקִדְשִׁים בַּחוּץ. דְּוָקֵא נִקְט הָרֵאשׁוֹן חֲלִין וְהַשְּׁנֵי קִדְשִׁים. וְכֹן כָּל הַשְּׁנוּיִין בְּמִשְׁנֵה דְּוָקֵא נִקְט לְהוּ: וְהַשְּׁנֵי סוּפְג. מְשׁוּם אֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ: קִדְשִׁים. בְּתַחֲלָה, וְאִמַּר כְּדִ חֲלִין בַּחוּץ: הַשְּׁנֵי כְשֵׁר. בְּאַכִּילָה. וְאִידִי דְּתְנָא פְּסוּל, תְּנָא כְשֵׁר: וְשְׁנֵיהֶם סוּפְגִים. רֵאשׁוֹן מְשׁוּם שׁוּחַט חוּץ, וְשְׁנֵי מְשׁוּם אֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ: חֲלִין וְקִדְשִׁים בְּפָנִים שְׁנֵיהֶם פְּסוּלִים. רֵאשׁוֹן מְשׁוּם חֲלִין שְׁנִשְׁחַטוּ בְּעֶזְרָה, וְשְׁנֵי מְשׁוּם מְחַסֵּר זְמַן: וְהַשְּׁנֵי סוּפְג. מְשׁוּם אֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ: חֲלִין בַּחוּץ וּבְפָנִים. הָרֵאשׁוֹן בַּחוּץ וְהַשְּׁנֵי בְּפָנִים: קִדְשִׁים בַּחוּץ וּבְפָנִים הָרֵאשׁוֹן בְּכַרְת. מְשׁוּם שׁוּחַט בַּחוּץ: וְשְׁנֵיהֶם פְּסוּלִים. רֵאשׁוֹן מְשׁוּם שְׁנִשְׁחַט בַּחוּץ, וְשְׁנֵי מְשׁוּם מְחַסֵּר זְמַן: וְשְׁנֵיהֶם סוּפְגִים. רֵאשׁוֹן מְשׁוּם שׁוּחַט חוּץ, וְשְׁנֵי מְשׁוּם אֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ: קִדְשִׁים בְּפָנִים וּבַחוּץ. הַשְּׁנֵי סוּפְג מְשׁוּם אֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ. וּמְשׁוּם שׁוּחַט חוּץ לֹא לְקִי, דְּמְחַסֵּר זְמַן הוּא וְאֵינּוּ מִתְקַבֵּל

פרק ה - משנה ג

פְּרַת חֲטָאת. פָּרָה אֲדָמָה. דָּלָאוּ לְאָכִילָהּ הִיא : **וְשׂוֹר הַנִּסְקָל.** לְאַחַר שְׁנַגְמַר דִּינוֹ. דְּקִימָא לָן דְּאָסוּר בְּהִנָּאָה אֶפְלוּ שְׁחִטּוֹ : **וְעִגְלָה עֲרוּפָה.** דְּסַבִּירָא לִיהּ דְּנֶאֱסַרְתָּ מִחַיִּים, וְאֶפְלוּ שְׁחִטָּה אֲסוּרָה. וּבִגְמָרָא מְסִיק דְּפֶרֶת חֲטָאת וְעִגְלָה עֲרוּפָה אֵינָה מְשֻׁנָּה, דְּשִׁנְיָהּוּן הֵוִיא שְׁחִיטָתוֹן שְׁחִיטָה רְאוּיָה, וְצָרִיד לְהַסִּירָן מִן הַמְשֻׁנָּה, דְּלֹא פִטַר בְּהוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן : **וְחֲכָמִים מְחִיבִין.** הֵאִי דְּמְחִיבֵי חֲכָמִים בְּשׁוּחֲטֵי לְעִבּוּדָה זָרָה, לֹא שְׁנוּ אֱלָא שְׁשַׁחֲט רְאוּשׁוֹן לְעִבּוּדָה זָרָה וּבָא שְׁנֵי וְשַׁחֲט לְשַׁלְחָנוֹ לְאָכֹל, אֲבָל רְאוּשׁוֹן לְשַׁלְחָנוֹ וְשְׁנֵי לְעִבּוּדָה זָרָה, דְּבִהָדָּ שְׁחִיטָה בְּתַרִּיתָא דְּמִיחֵיב עֲלָהּ מְשׁוּם אוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ אֵתִי נְמִי דִּין קִטְלָא עֲלוּהִי, פִּטוּר מִמְלָקוֹת, דְּקָם לִיהּ בְּדַרְבָּה מְנִיָּה, דְּתַרְתִּי לֹא עֲבָדִין בִּיהּ. וּפְעָמִים שְׁאֶפְלוּ שְׁחִט רְאוּשׁוֹן לְשַׁלְחָנוֹ וְשְׁנֵי לְעִבּוּדָה זָרָה חֵיב, כְּגוֹן דְּאִתְרוּ בִּיהּ מְשׁוּם אוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ וְלֹא אִתְרוּ בִּיהּ מְשׁוּם עִבּוּדָה זָרָה, דְּכִיּוֹן דְּלֹא אִתְרוּ בִּיהּ מְשׁוּם עִבּוּדָה זָרָה לֹא מְקַטְל, וְלוֹקָה מְשׁוּם אוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ. וְהִלְכָה כְּחֲכָמִים : **וְנִתְנַבְּלָה בִּידוֹ.** שְׁלֹא מְדַעַת **(יב)** : **וְהַנּוֹחַר.** שְׁתוּחַב הַסַּפִּין בְּנַחֲרִיו וְחוֹתֵד : **וְהַמְעַקֵּר.** שְׁעוֹקֵר הַסִּימָנִים מִמְּקוֹם חַבּוּרָן וְאֵינוּ שׁוּחֲטוֹן : **פִּטוּר.** וְאֶפְלוּ לְרַבְּנָן. וְלֹא דְמִיָּא לְשְׁחִיטָה דְלַעִיל, דְּהִתָּם שְׁחִיטָה מְעַלְיָא אֵיכָא וְדָבָר אַחַר גּוֹרָם לָהּ לְפִסְלָא, אֲבָל הֵכָא לֵיכָא שְׁחִיטָה כָּלִל : **אֵיזָה שְׁלֶקַח רְאוּשׁוֹן יִשְׁחֲט רְאוּשׁוֹן.** אִם בָּאוּ לְבֵית דִּין, שְׁבָא הָאֶחָד לְשַׁחֲט וְחִבְרוּ מְעַכְבַּ עֲלָיו וְאוֹמַר אֲנִי צָרִיד יוֹתֵר מִמֶּךָ, אֲנִי אוֹמְרִים לָהֶם הַלּוֹקַח רְאוּשׁוֹן יִשְׁחֲט, שְׁעַל מְנַת כֹּן לְקַח, שְׁאֵלוּ לֹא מְכָרָהּ בַּעַל הַבַּיִת לְשְׁנֵי וְעַכְבָּה לְעַצְמוֹ הִיָּה הַלּוֹקַח שׁוּחֲט. שְׁכָדָּ שְׁנֵינוּ בְּתוֹסְפָתָא, הַלּוֹקַח מִבְּעַל הַבַּיִת הוּא קוֹדֵם לְבַעַל הַבַּיִת, שְׁעַל מְנַת כֹּן לְקַח **(יג)** : **וְאִם קָדַם הַשְּׁנֵי זָכָה.** שְׁהַקְדִּים בְּעַצְמוֹ כְּדִי שְׁלֹא יָבֵא לִידֵי אֲסוּר, וְיֵשׁ לוֹ רוּחַ שְׁאוּכַל הַיּוֹם בְּשֵׁר : **סוֹפֵג שְׁמוֹנִים.** דְּעַל כָּל בֶּן שְׁשׁוּחֲט עוֹבֵר בְּלֹאוֹ : **סוֹפֵג אֶת הָאַרְבָּעִים.** דְּאֵין כָּאן שְׁחִיטַת אֲסוּר אֱלָא אַחַת : **שְׁחִטָּה וְאֵת בֵּתָה וְאַחַר כֵּן אֵת בֵּת בֵּתָה.** יֵשׁ כָּאן שְׁנֵי אוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ : **שְׁחִטָּה וְאֵת בֵּת בֵּתָה.** אֵין כָּאן עֲדִין אֲסוּר. וְאַחַר כֵּן שְׁחֲט אֵת בֵּתָה. וְיֵשׁ בְּשְׁחִיטָה זוֹ שְׁנֵי אֲסוּרִים, אוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ מְשׁוּם אִמָּה, וּבְנוֹ וְאוֹתוֹ מְשׁוּם בֵּתָה שֶׁל זוֹ שְׁכָבֵר נִשְׁחֲטָה : **סוֹפֵג אַרְבָּעִים.** דְּחַד לָאו הוּא וְחַדָּא הַתְּרָאָה וְחַד מְעַשָּׂה : **סוּמְכוּס אוֹמַר סוֹפֵג שְׁמוֹנִים.** דְּסַבִּירָא לִיהּ לְסוּמְכוּס דְּמְחִיב בְּהַתְּרָאָה אַחַת וּבְלֹאוֹ אֶחָד שְׁתֵּי מְלַקְיוֹת. וְהוּא הַדִּין לְרִישָׁא דְּקִתְנֵי שְׁחֲט שְׁנֵי בְּנֵיהּ וְאַחַר כֵּן שְׁחֲטָה סוֹפֵג אַרְבָּעִים, לְסוּמְכוּס סוֹפֵג שְׁמוֹנִים. וְכֵן הִיא בְּתוֹסְפָתָא, שְׁחֲט חֲמִשָּׁה בְּנֵיהּ וְאַחַר כֵּן שְׁחֲטָה, סוּמְכוּס אוֹמַר מְשׁוּם רַבִּי מְאִיר חֵיב מְשׁוּם חֲמִשָּׁה לְאוּיִן : **בְּאַרְבָּעָה פְּרָקִים בְּשָׁנָה.** דְּרָדָּ יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת סְעֻדוֹת בְּאַרְבָּעָה פְּרָקִים הַלְלוּ, וְסַתָּם הַלּוֹקַח בְּהִמָּה אֵינוּ לּוֹקַח אֱלָא לְשַׁחֲט מִיד, לְפִיכָד הַמוֹכֵר בְּהִמָּה לְחִבְרוּ וּמְכָר וְתַחֲלָה אִמָּה אוֹ בֵּתָה בּוֹ בַּיּוֹם, צָרִיד שְׁיֵאמַר לְשְׁנֵי דַע לָדָּ שְׁהַיּוֹם מְכָרְתִי אִמָּה לְשַׁחֲט אוֹ בֵּתָה מְכָרְתִי לְשַׁחֲט, שְׁמָא כְּבָר נִשְׁחֲטָה : **בַּיּוֹם טוֹב הָאֲחֵרוֹן שֶׁל חֵג.** הֵיוּ מְרַבִּים בְּשִׁמְחָה מִפְּנֵי שְׁרָגֵל בְּפָנֵי עַצְמוֹ הוּא וְחִבִּיב עֲלִיהֶן. וְהֵאִי דְלֹא חֲשִׁיב עָרַב יוֹם טוֹב רְאוּשׁוֹן שֶׁל חֵג, מְשׁוּם דְּכִלֵּי עֲלִמָּא טְרִידֵי בְּסַכָּה וְלוֹלֵב **(יד)** וְאֵין לָהֶם פְּנָאֵי לְהַרְבוֹת בְּשְׁחִיטָה : **אֵף עֲרַב יוֹם הַכַּפּוּרִים בְּגִלְלִל.** וְלֹא בִּיהוּדָה וּבְשִׁאֲרַי אֲרָצוֹת, שְׁלֹא הֵיוּ אוֹכְלִים עָרַב יוֹם הַכַּפּוּרִים אֱלָא בְּשֵׁר עוֹף וְדָגִים כְּדַמוּכַח בְּבִרְאִשִׁית רַבָּה גְבִי הוּא חִיטָּא דְּזָבֵן נוּגָא : **בְּזָמַן שְׁאֵין לוֹ רוּחַ.** הַפִּסְק בִּינְתֵּימִים, שְׁמְכָר הָאֵם הַיּוֹם : **אֲבָל יֵשׁ**

לו רוח. שְׁמַכֵּר אֶת הָרֵאשׁוֹנָה אֶתְמוּל וְהַשְּׁנִיָּה הַיּוֹם: **אֵין צָרִיךְ לְהוֹדִיעוֹ.** שְׂאֲנִי אֹמֵר אֶתְמוּל שְׁחָטָה הָרֵאשׁוֹן. פְּרוּשׁ אַחַר, בְּזִמְנֵן שְׂאִין לוֹ רוּחַ שֶׁהוּא נֶחְפָּז וּמֵהִיר לְקִנּוּת שְׁמֵרָאָה שְׁרוּצָה לְשַׁחַט הַיּוֹם [טו]. אֲבָל יֵשׁ לוֹ רוּחַ שְׂאִינוֹ נֶחְפָּז בְּקִנְיָתוֹ, אֵינּוּ חֵיב לְהוֹדִיעוֹ, דְּשָׂמָא לְצַרְךָ יוֹם אַחַר הוּא קוֹנָה. וְרַבֵּי יְהוּדָה לְפָרוּשֵׁי מַלְתִּיָּה דְתַנָּא קָמָא אֲתִי וְלֹא לְאַפְלוּגֵי עָלֶיָּה: **וּמוּדָה רַבֵּי יְהוּדָה.** אָף עַל פִּי שְׁלֶקַח זֶה הַיּוֹם וְזֶה לְמַחֵר. וְלְפָרוּשׁ הַשְּׁנִי, אָף עַל פִּי שְׂאִינוֹ נֶחְפָּז וּמֵהִיר לְקִנּוּת: **אֶת הָאִם לְחַתָּן וְאֶת הַבֵּת לְפִלָּה.** אֹרְחָא דְמַלְתָּא נֶקֶט, דְאֹרְחָא אֶרְעָא לְעִשׂוֹת סַעֲדָה טַפֵּי בְּבֵית הַחַתָּן מִבְּבֵית הַפִּלָּה, הַלְכָּךְ הָאִם לְחַתָּן שְׁהִיא גְדוּלָּה, וְהַבֵּת שְׁהִיא קִטְנָה לְפִלָּה:

פרק ה - משנה ד

מִשְׁחִיטִין אֶת הַטֶּבַח בְּעַל כְּרוֹחוֹ. שְׂאִם קִבֵּל דִּינָר מְלוּקָח לְתַנּוּ לוֹ בְּדִינָר בְּשָׂר: **אֲפִלוּ שׁוֹר שְׁוֵה אֶלְפִי.** זוּז, שׁוֹחֲטוּ בְּעַל כְּרוֹחוֹ, אָף עַל פִּי שְׂאִין לוֹ לֹקְחִים לְשֵׂאֵר הַבְּשָׂר. לְפִי שְׂדִבֵּר תּוֹרָה מְעוֹת קוֹנוֹת וּמַעַת שְׁקִבֵּל הַמוֹכֵר הַדִּינָר קָנָה הַלּוֹקָח הַבְּשָׂר. וְלֹא תִקְנוּ חֲכָמִים שְׁמִשְׁיכָה קוֹנָה וְלֹא מְעוֹת אֶלָּא גִזְרָה שְׂמָא יֹאמֵר לוֹ מוֹכֵר לְקוֹנָה נִשְׂרָפוּ חֲטִיף בְּעַלְיָה. דְאִי מוֹקְמַת לְהוּ לְפִירֵי בְּאַחֲרֵי הַלּוֹקָח מְשַׁנְתָּן הַמְעוֹת, אִי מִתְרַמֵּי דְלִקְחָה בְּבֵית הַמוֹכֵר שְׁהַפְרוֹת שָׁם לֹא טָרַח לְאַצּוּלִינְהוּ. אֲבָל לְאַחַר שְׁמִשְׂדָּה מִסְתַּמָּא מִמַּטֵּי לְהוּ לְבִיתִיָּה [יז]. וּבְאַרְבַּעַה פְּרָקִים אֵלּוּ הֶעֱמִידוּ חֲכָמִים דְּבִרְיָהֶם עַל דִּין תּוֹרָה שְׁהַמְעוֹת קוֹנוֹת: **לְפִיכֵךְ אִם מֵת מֵת לְלוֹקָח.** וּמִפְסִיד לְדִינָר, שְׁהָרִי בְּרִשׁוֹתוֹ מֵת: **אֵינּוּ כֵן.** דְּבַעֲיָנָן מְשִׁיכָה וְכָל זָמַן שְׁלֹא מְשַׂדְּ חוּזָר בּוֹ הַטֶּבַח:

פרק ה - משנה ה

יוֹם אֶחָד הָאֵמּוֹר בְּאוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ כּוֹי. לְפִי שְׁפָרְשַׁת אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ סְמוּכָה לְקַדְשִׁים, דְּכַתִּיב יִרְצָה לְקַרְבָּן אֲשֶׁה, וְסָמִיד לִיָּה אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ. וּבְקַדְשִׁים לִילָה הוֹלֵךְ אַחַר הַיּוֹם, דְּכַתִּיב (וַיִּקְרָא ז) בְּיוֹם קָרְבָּנוֹ יֵאָכֵל לֹא יִנִּיחַ מִמֶּנּוּ עַד בֹּקֶר, אֲלֵמָּא לִילָה שְׁלֵאֲחֲרֵיו קָרוּי יוֹם קָרְבָּנוֹ עַד הַבֹּקֶר. יְכוּל אָף זֶה כֵּן [נְאֻמַר פֶּאן יוֹם אֶחָד] וְנֶאמַר בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית יוֹם אֶחָד וְכוּי:

פרק ו - משנה א

כסוי הדם כו'. משום דבעי למתני בחלין אבל לא במקדשין, נקט לכהו: במקדשין. מטאת העוף ועולת העוף. וכו' קדשי בדק הבית אם עבר ושחטן אין טעונים כסוי: ונוהג בחיה ובעוף. למעוטי בהמה. דלא תימא בהמה בכלל חיה. ונפקא לן מדכתיב בבכור בעל מום (דברים טו) על הארץ תשפכנו כמים, מה מים אינן טעונים כסוי אף דם בהמה אינו טעון כסוי: במזמן. עוף הגדל בבית: ונוהג בכוי. ברחה בפני עצמה היא ולא הכריעו בה חכמים אם חיה היא וטעונה כסוי אם בהמה ואינה טעונה כסוי: ואין שוחטים אותו ביום טוב. משום דלמא בעי כסוי, ומספקא לא מחללינן יום טוב: ואם שחטו ביום טוב אין מכסין את דמו. ואפלו היה לו עפר מוכן או אפר. שמה יאמר הרואה, חיה ודאי הוא ולפיכך כסה דמו ביום טוב, ויבא להתיר חלבו:

פרק ו - משנה ב

רבי מאיר מחיב. דסבר שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה: וחכמים פוטרם. דסברי לאו שמה שחיטה. והלכה כחכמים [ד]:

פרק ו - משנה ג

ואחרים רואין אותם. דבכהאי גוונא שחיטתן כשרה: חגיבים לכסות. אותן אחרים שרואים חגיבים לכסות. כדתנן לקמן, שחט ולא כסה וראהו אחר חגיב לכסות: פטור מלכסות. רבי מאיר קאמר לה, דסבר שחיטת חרש

שׁוּטָה וְקָטָן בֵּינָן לְבֵין עֶצְמוֹן נִבְלָה גְמוּרָה הִיא הוֹאִיל וְרַב מַעֲשִׂיהוֹן מִקְלָקְלִים. וְרַבָּנָן פְּלִיגֵי עָלֶיהָ דְרַבִּי מֵאִיר בֵּין אַרְיָשָׁא בֵּין אַסִּיפָא, אֶלְא דְנִטְרִי לִיהָ עַד דְאַסִּיק לְמַלְתִּיהָ וְהֵדֵר פְּלִיגֵי עָלֶיהָ, וְסַבְרִי רַבָּנָן דְסַפֵּק נִבְלָה הִיא, לֹא נִבְלָה וְדֹאֵית, הִלְכָּךְ לְעֵנְיָן פְּסוּי חֲזִיבִים לְכַסּוֹת, וְאִין שׁוֹחֲטִים אַחֲרֵיהוֹן אוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ דְשִׁמְא שְׁחִיטָה מַעֲלִיתָא הִיא [ה]. וְהִלְכָה כְּרַבִּי מֵאִיר

פרק ו - משנה ד

שְׁחַט חֲזִיהָ יְכַסְּנָה וְאַחַר כֶּךָ יִשְׁחַט אֶת הָעוֹף. דְּכַתִּיב (ויקרא יז) חֲזִיהָ אוֹ עוֹף, הַפְּסִיק זֶה מִזֶּה, לְהַטְעִין פְּסוּי לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. וְרַבָּנָן סַבְרִי, הִיא אוֹ מִבְּעֵי לִיהָ לְחֵלֶק, דְּאִי לָאו אוֹ הִנּוּה אֲמִינָא אִין צְרִיד פְּסוּי אֶלְא אִם כּוֹן שְׁחַט שְׁנִיָּהִם. וְהַכֵּל מוֹדִים דְלַעֲנִין בְּרַכָּה אִינוּ מְבָרְךְ אֶלְא בְּרַכָּה אַחַת. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה: וְרָאֵהוּ אַחַר חֲזִיב לְכַסּוֹת. דְּכַתִּיב בְּפָרְשֵׁת פְּסוּי הַדָּם, וְאוֹמֵר לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל, מִצְוָה זֹאת תִּהְיֶה עָלֶיךָ כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: כְּסֹהוּ הַרוּחַ חֲזִיב לְכַסּוֹת. וְלֹא שָׁנוּ אֶלְא שְׁחִזֵר וְנִתְגַּלְתָּ [י], אֲבָל לֹא חִזֵר וְנִתְגַּלְתָּ פְּטוּר מִלְּכַסּוֹת:

פרק ו - משנה ה

נִתְעַרַב בֵּינָן. שֶׁהוּא אָדָם וְאִין מִרְאָה הַדָּם נִכָּר בּוֹ: רֹאִין אוֹתוֹ. יֵין: כְּאֵלוֹ הוּא מִיָּם. וְאִם הִנּוּה מִרְאִית דָּם נִכָּר בְּמִיָּם כְּשֶׁעוֹר זֶה, חֲזִיב לְכַסּוֹת: נִתְעַרַב בְּדָם בְּהֵמָה. דְּלָאוּ בַר פְּסוּי הוּא, וְרַבּוֹ דָּם בְּהֵמָה: אוֹ בְּדָם הַחֲזִיהָ. בְּדָם הִקְזָ שֶׁל חֲזִיהָ: רֹאִין אוֹתוֹ. שְׁאִינוּ טְעוּן פְּסוּי: כְּאֵלוֹ הוּא מִיָּם. וְאִם הִנּוּה הַדָּם הִנּוּה שֶׁל שְׁחִיטַת חֲזִיהָ וְעוֹף נִכָּר בּוֹ, חֲזִיב לְכַסּוֹת: אִין דָּם מִבְּטַל דָּם. וְאֶפְלוּ אִין מִרְאִית דָּם נִכָּרַת בְּמִיָּם כְּמוֹת דָּם בְּהֵמָה זֶה, אִין דָּם הַחֲזִיהָ בְּטַל. דְּקִסְבֵּר רַבִּי יְהוּדָה מִין בְּמִינוֹ לֹא בְּטַל. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

פרק ו - משנה ו

דָּם הַנֶּתֵז. עַל גְּבֵי הַפֶּתַל: אֵימָתִי, לְפָרוּשֵׁי קָא אֶתִּי וְלֹא לְאַפְלוּגִי:

פרק ו - משנה ז

וּבַחַל הַדֶּק. כָּל שְׂאִין הַיּוֹצֵר צָרִיף לְכַתְּשׁוֹ: חֲרָסִית. שְׁחִיקַת חֲרָסִין [יג]:
וּמְגוּפָה. כְּסוּי שֶׁל חֲרָס שֶׁעַל פִּי הַחֲבִית: דָּבָר שְׂאִין מְגַדֵּל בּוֹ צְמָחִים אֵין
מְכַסִּים בּוֹ. וְסִיד וְחֲרָסִית וּלְבִנָּה וּמְגוּפָה שֶׁכֶּתֶשׁוּן דִּתְנִן לְעִיל שְׁמֶכְסִין בְּהוּ,
אֵף עַל גֵּב דְּאִין מְגַדְלִים צְמָחִין, הוּאִיל וּמַעֲקָרָא קִדָּם שְׁנַעֲשִׂית בְּהוּ מְלֹאכָה
הָיוּ מְגַדְלִים צְמָחִים, מְכַסִּין בְּהוּ. וְהֵאִי כָּלְלָא דְרַבּוֹן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל לָאוּ
דְּיֹקָא, דְּהָא נִסְרַת שֶׁל חֲרָשִׁים דְּקָה וּנְעָרַת שֶׁל פְּשִׁתָּן אֲמַרִּינֵן בְּבְרִיתָא
דְּמְכַסִּין בְּהוּ, אֵף עַל גֵּב דְּאִינֵן מְגַדְלִין צְמָחִין. וְאַפְרִי מְכַסִּים בּוֹ מְשׁוּם
דְּאֲקָרִי עֶפֶר דְּכַתִּיב (בְּמִדְבָר יט) מַעֲפֵר שְׂרַפַת הַחֲטָאֵת. וְכֹן מְכַסִּים בְּשְׁחִיקַת
הַזֶּהב דְּכַתִּיב (אִיֹּב כח) וְעַפְרוֹת זֶהב לוֹ [יד]:

פרק ז

פרק ז - משנה א

גִּיד הַנֶּשֶׂה. וּבְמַקְדָּשִׁים. אֲפֹלוּ עוֹלָה שְׁכֵלָה כָּלִיל, מוֹצִיא אֶת הַגִּיד [ג]
וּמְשַׁלִּיכוּ עַל הָאֶפֶר הַצָּבוּר בְּמִזְבֵּחַ הַקָּרוֹי תַּפּוּחַ, וְאִינוּ מְקַרְיָבוּ עִם הַבָּשָׂר
[ד]: שְׂאִין לוֹ כָּף. אֵין לוֹ כָּף יָרֵךְ דּוֹמָה לְשֶׁל אָדָם שֶׁהוּא עָגֹל, אֶלָּא הַבָּשָׂר
שֶׁעַל הַקּוֹלִית שֶׁל עוֹף בְּרַחֵב הוּא. וְאִם נִמְצָא עוֹף שְׁיֵשׁ לוֹ כָּף עָגֹל, גִּיד הַנֶּשֶׂה
שֶׁלוֹ אֲסוּר [ה]: וְנוֹהֵג בְּשָׁלִיל. בֶּן תַּשְׁעָה חֵי הַנִּמְצָא בְּבִהֵמָה [ו]: רַבִּי יְהוּדָה
אֹמֵר אֵינוֹ נוֹהֵג בְּשָׁלִיל. וְאֵין הֶלְכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה: וְחֻלְבוֹ. שֶׁל שָׁלִיל [ז]
מִתֵּר. פְּרוֹשׁ אַחַר וְחֻלְבוֹ, שֶׁל גִּיד. כְּלוּמַר שְׁמַנּוֹ שֶׁל גִּיד מִתֵּר לְדַבְרֵי הַכֹּל,
אֶלָּא שִׁישְׁרָאֵל קְדוּשִׁים נִהְגוּ בּוֹ אֲסוּר: וְאֵין הַטְּבָחִים נְאֻמָּנִים. לוֹמַר

נטלנוהו. מפני שטרח הוא להם לחטט אחריו. ואין הלכה כרבי מאיר:

פרק ז - משנה ב

שולח אדם ירד לנכרי וכו'. ואין חוששים שפא יראנה ישראל כששולחה לו ויחזר ויקנה אותה מן הנכרי ויאכלנה בגידה. כיון דשלמה היא, מקומו של גיד הנשה היה נפר אם נחטט הימנה, והלוקח מבין שלא נטל ונטלו: שייטל את כלו. יחטט אחריו: לקיים בו מצות נטילה. גוממו [י] מלמעלה ודיו:

פרק ז - משנה ג

אכלו ואין בו כזית חיב. משום דבריה הוא, חיב בכל שהוא, פאוכל נמלה כל שהוא שחיב: מזה כזית. מירד של ימין כזית, וכן מירד של שמאל: אינו סופג אלא ארבעים. דסבר רבי יהודה אינו נוהג אלא בשל ימין, דדריש הירד, המימנת שבירד [יא]. ואין הלכה כרבי יהודה:

פרק ז - משנה ד

כבשר בלפת. רואין פאלו הירד לפתות והגיד בשר, ואלו היה נותן טעם בשר כשעור הגיד, בלפתות [כשעור] הירד, אסור. דשעורים הלכה למנשה מסיני, וגמירי דבהכי משערים, אף על פי שאלו היה כרוב או קפלוט היה צריך פחות או יותר. והא מתניתין אדחיא לה ואינה הלכה. דקימא לו אין בגידין בנותן טעם, דבין נתבשל ובין נמלח ובין נצלה, משליכו ומת. ודוקא בו, אבל שמונו יש בו בנותן טעם, ואם לא נטל שמונו אוסר. ונותן טעם האמור במין במינו שאין אדם יכול להבחינו, משערין אותו בששים:

גיד הנשה שנתבשל עם הגידים. של התר: בזמן שמפירו. משליכו לחוץ ואין כאן אלא פליטתו: בנותן טעם. אם יש בגיד של אסור בנותן טעם בכל אלו, כגון אסורים: ואם לאו. שאינו מפירו: כגון אסורים. דבכל אחד יש לומר זה הוא, ולא בטיל ברבא, דכבריה הוא חשוב ובריה לא בטלה: בזמן שמפירו. לחתיכות האסור, משערינו בנותן טעם, ואי אין בהן כדי לתת טעם בשל התר הרי השאר מתרות: ואם אין מפירו. כל החתיכות אסורות. דכל אחת יש לחוש ולומר שמא זו היא. ואינה בטלה ברב, הואיל וראויה להתכבד בה לפני האורחים: והרטב מתר. אם אין בחתיכות האסור כדי לתת טעם ברטב ובקפה ובחתיכות. והלכה למעשה באסור שנתערב בהתר, מין בשאינו מינו דאיכא למיקם אטעמא, אם תרומה היא שנתערבה בחליו, יטעמנה כהן, ואם דבר אסור הוא, יטעמנו נחתום נכרי, אם אומר שאין בתערבת טעם התרומה או טעם האסור, הכל מתר. והימנוהו רבנן לנחתום נכרי, כיון דמלאכתו הוא לא משקר, שלא יפסיד אמנותו. ואם נתערב מין במינו דליכא למיקם אטעמא, או מין בשאינו מינו ואין כאן כהן או נכרי שנוכל לסמוך עליו, אם האסור הוא מחלב ודם נבלות וטרפות שקצים ורמשים ובהמה ועופות ודגים טמאין וכיוצא בזה, משערים אותו בששים, אם יש ששים של התר כנגד האסור הכל מתר, ואם לאו, הכל אסור. וכן שמן של גיד הנשה, משערים אותו כנגד ששים של התר (יב). אבל כחל שנתבשל עם בשר משערים אותו בששים, וכחל מן המנין, מפני שאסורו מדברי סופרים. וביצה שיש בה אפרוח שנתבשלה עם שאר ביצים של התר, צריכא ששים ואחת כנגדה (יג). ואם האסור הוא תרומה וחלה ובכורים, אם הוא מין במינו או מין בשאינו מינו, ואין שם כהן (או נכרי) שיטעם, משערינו אותו במאה של חליו. ואם ערלה וכלאי הפרס, משערים אותן במאתים. וכל השעורים הללו משערים בכל מה שבקדרה, ברטב ובחתיכות ובתבלין ובקפה, והוא הדק דק שבשולי הקדרה. וכמו שהוא בא לפנינו משערינו ליה, ולא משערינו במאי דבלע קדרה מן התר, לפי שאף מן האסור נבלע ונתמעט מכמות שהיה, דאטו דהתרא בלע דאסורא לא בלע:

ואינו נוהג בטמאה. שאם אכל גיד הנשה של טמאה, למאן דאמר יש בגידים בנותן טעם, לוקה משום טמאה ולא משום גיד. ולמאן דאמר אין

בגידים בנותן טעם, פטור מכלום, דבטהורה עץ הוא והתורה חיבה עליו, אבל בטמאה אינו נוהג: **מבני יעקב נאסר**. ועדין טמאה מתרת להן עד מתן תורה: **אמרו לו**. פסוק זה שהזהיר עליו בסיני נאמר, ועד סיני לא הזהירו: **אלא שנכתב במקומו**. לאחר שנאמר בסיני, כשבא לסדר משה את התורה כתב המקרא הזה על המעשה, על כן הזהירו בני ישראל אחרי כן שלא יאכלו גיד הנשה [לידע מאיזה טעם נאסר להם]. ואין הלכה כרבי יהודה:

ח

פרק

א

משנה

-

ח

פרק

כל הבשר אסור לבשל בחלב. יש מהן מדברי תורה, כגון בשר בהמה. ויש מהן מדברי סופרים, כגון בשר עוף **[א]**: **חוץ מבשר דגים וחסידים**. שאינן לא מדברי תורה ולא מדברי סופרים: **ואסור להעלותן עם הגבינה על השלחן**. ואפלו בשר עוף דאסור אכילתו **[ב]** מדברי סופרים אסור להעלותו עם הגבינה על השלחן. גזרה שמא יעלה גבינה עם בשר הבהמה באלפס רותח שהוא אסור מן התורה, דהינו מבשל **[ג]**: **הנודר מן הבשר**. בנדריהם הלך אחר לשון בני אדם, ולכל מין בשר אדם קורא בשר, חוץ מבשר דגים וחסידים: **ובית הלל אומרים לא עולה ולא נאכל**. ואין להקשות בית הלל הנינו תנא קמא דאמר לעיל ואסור להעלותן עם הגבינה על השלחן, דיש לומר דהכי קאמר, דבר זה מחלקת בית שמאי ובית הלל. ואין זה סתם ואחר כך מחלקת, דבית שמאי במקום בית הלל אינה משנה: **אמר רבי יוסי כו'**. הא קמשמע לן דתנא קמא רבי יוסי היא. ומפני ששכח ולא הזכיר שמו בתחלה, הזכיר שמו בסוף, והרי הוא כאלו אמר האי דהעוף עולה ואינו נאכל דברי בית שמאי, ובית הלל אומרים לא עולה ולא נאכל, רבי יוסי אמרה, שרבי יוסי אומר זו מקלי בית שמאי ומחמרי בית הלל: **בשלחן שאוכל עליו**. דאידי דממשמשי ביה ידא אתי לאתנוחי זה על גב זה:

פרק ח - משנה ב

וּבְלִבְדָּ שְׁלֵא יִהְיוּ נוֹגְעִים זֶה בְּזֶה. דָּאֵי נִגְעִי, אָף עַל גַּב דְּצוּנָן בְּצוּנָן הוּא, בְּעֵי הַדְּחָה: שְׁנֵי אֲכִסְנָאִין אוֹכְלִים עַל שְׁלַחַן אֶחָד. דְּוִקָא שְׁאִין מְפִירִין זֶה אֶת זֶה. אֲבָל מְפִירִין זֶה אֶת זֶה, אָסוּר, שְׁמָא יִטַּל אֶחָד מֵהוּן מִשְׁל חֲבֵרוֹ וַיֹּאכַל. וְהִלְכָה כְּרַבָּן שְׁמַעוֹן בְּוֹ גַּמְלִיאַל:

פרק ח - משנה ג

טַפַּת חֵלֶב שְׁנִפְלָה. בְּתוֹךְ הַקְּדָרָה עַל אַחַת מִן הַחֲתִיכוֹת שְׁכַפְלָה חוּץ לְרֹטֵב {ז}, וְלֹא הִגִּיס אֶת הַקְּדָרָה וְלֹא כֶּסֶה אוֹתָהּ {ח}, הֵרִי לֹא נִחְלַק טַעַם הַטְּפָה אֲלֵא לְאוֹתָהּ חֲתִיכָה בְּלִבְדָּ: אִם יֵשׁ בָּהּ בְּנוֹתָן טַעַם בְּאוֹתָהּ חֲתִיכָה. כְּלוּמַר אִם אֵין בְּאוֹתָהּ חֲתִיכָה לְבַדָּה שְׁשִׁים לְבַטֵּל הַטְּפָה, מִיָּד נֶאֱסַרְתָּ הַחֲתִיכָה, וְאוֹסַרְתָּ חֲבֵרוֹתֶיהָ וְצָרִיךְ שְׁשִׁים כְּנֶגֶד כָּל הַחֲתִיכָה {ט}: נֵעַר אֶת הַקְּדָרָה. שְׁהִגִּיס בָּהּ מִיָּד קִדְּם שְׁקִבְלָה הַחֲתִיכָה טַעַם מִן הַטְּפָה, דְּהַשְׁתָּא נִתְעַרְבָּה הַטְּפָה בְּכֻלָּן: אִם יֵשׁ בְּנוֹתָן טַעַם בְּאוֹתָהּ קְדָרָה. כְּלוּמַר אֵין כַּח בְּטְפָה לְאַסֵּר כְּלָן אֲלֵא אִם כֹּן יֵשׁ בָּהּ טַעַם לִתְּנָן בְּכָל הַקְּדָרָה: הַפְּחֵל. דִּד הַבְּהֵמָה: קוֹרְעוֹ וּמוֹצִיא אֶת חֵלְבוֹ. קוֹרְעוֹ שְׁתֵּי וְעָרַב וְטָחוּ בְּפִתְלָה. וּמִתָּר אַחַר כְּוֹ לְבַשְׁלוֹ עִם בֶּשֶׂר בְּקְדָרָה {י}: לֹא קָרְעוֹ אֵינוֹ עוֹבֵר עָלָיו. אִם בִּשְׁלוֹ לְבַדּוֹ בְּקְדָרָה. וּמִתָּר לַעֲשׂוֹת כֹּן אֲפֵלוּ לְכַתְּחֵלָה, אֲלֵא אֵיזִי דְּבָעֵי לְמִתְּנֵי סִיפָא גְּבִי לֵב לֹא קָרְעוֹ אֵינוֹ עוֹבֵר עָלָיו אֲבָל אֲסוּרָא מִיְהָא אֵיכָא, תְּנִי נְמִי רִישָׁא אֵינוֹ עוֹבֵר עָלָיו. וְאִם בִּשְׁלוֹ עִם בֶּשֶׂר בְּלֹא קָרִיעָה, מְשַׁעְרִים אוֹתוֹ בְּשְׁשִׁים וּכְחַל עֲצָמוֹ מִן הַמִּנְיָן, וְהַפְּחֵל נִשְׁאָר לְעוֹלָם אָסוּר {יא}: הֵלֶב קוֹרְעוֹ וּמוֹצִיא אֶת דָּמוֹ. לֹא קָרְעוֹ אֵינוֹ עוֹבֵר עָלָיו. לְהִיּוֹת בְּכִרְתָּ. וּבְמִסְכַּת כְּרִיתוֹת [דף כב] מוֹקִי לָהּ בְּלֵב עוֹף, שְׁאִין בְּדָמוֹ כְּזֵיתָ. אֲבָל בְּלֵב בְּהֵמָה חִיב כְּרִית אִם אֲכָלוּ וְלֹא קָרְעוֹ לְאַחַר בִּשְׁוֹלוֹ. אֲבָל בֶּשֶׂר הֵלֶב אֵינוֹ נֶאֱסָר, שְׁהֵלֶב חֵלֶק הוּא וְאֵינוֹ בּוֹלַע: אֵינוֹ עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשָׂה. אֵינוֹ יָכוֹל לְבֹא לְיַדִּי לֹא תַעֲשָׂה. כְּלוּמַר אֵין לְחוּשׁ שְׁמָא יֹאכְלֵנוּ וְיַעֲבֵר עָלָיו, דָּאֵי נְמִי אֲכִיל לִיהָ אֵינוֹ עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשָׂה:

פרק ח - משנה ד

מִתָּר לְבִשְׁל וּמִתָּר בְּהִנָּאָה. דָּאֵין בּוֹ מִשּׁוּם בֶּשֶׂר בְּחֵלֶב. דְּתַלְתָּא גְּדִי כְּתִיבִי גְּבִי אָסוּר בֶּשֶׂר בְּחֵלֶב, וְחַד מְנִיְהוּ לְהוֹצִיא אֶת הַטְּמֵאָה, שְׁאִם בִּשְׁל בֶּשֶׂר

בְּהֵמָה טִמְאָה אֶפְלוּ בַחֲלָב בְּהֵמָה טְהוֹרָה, מִתֵּר. וּבִבְאֲכִילָהּ מִיְהֵא אֲסוּר,
מִשּׁוּם בְּשַׁר טִמְאָה. וְכֵן נִמְי וְתִלְתָּא בַחֲלָב אִמּוֹ כְּתִיבִי, וְחַד מִנִּיהוּ לְמַעוּטֵי
חֲלָב טִמְאָה, וְאֶפְלוּ הַבְּשָׂר טְהוֹר: **פָּרֵט לַחֲיָה וְלַעוֹף וְלַבְּהֵמָה טִמְאָה.** גְּדִי
פָּרֵט לַעוֹף שְׂאִינוֹ בְּהֵמָה. גְּדִי פָּרֵט לַחֲיָה, דָּאֵף עַל גַּב דְּחֲיָה בְּכָלֵל בְּהֵמָה
{יד}, אַתָּא קָרָא יִתְרָא וְאַפְקִיָּה. גְּדִי וְלֹא בְּהֵמָה טִמְאָה, וְנִפְקָא לָן {טו}
מִדְּכָתִיב (בְּרֵאשִׁית כו) וְאֵת עוֹרוֹת גְּדֵי הָעֵזִים, וַיִּשְׁלַח יְהוָה אֶת גְּדֵי הָעֵזִים
{טז} (שָׁם לח), כָּאֵן פִּרְשׁ לָךְ הַכְּתוּב דְּגְדִי זֶה מַעֲזִים הוּא, הָא אִם לֹא פִרְשׁ, יֵשׁ
בְּמִשְׁמַע אֵף שְׂאָר בְּהֵמָה, מִדְּאַצְטְרִיד בֵּיהַ לְפִרוּשֵׁי: **נֹאמֵר לֹא תֹאכְלוּ כָּל
נְבֵלָה.** וְנֹאמֵר בְּאוֹתוֹ פְּסוּק עֲצָמוֹ לֹא תִבְשֵׁל גְּדִי בַחֲלָב אִמּוֹ, דְּמִשְׁמַע כָּל
שְׂנוּהַג בּוֹ אֲסוּר נְבֵלָה יֵשׁ בּוֹ מִשּׁוּם בְּשַׁר בַּחֲלָב. וְאִיכָּא בֵּין רַבֵּי יוֹסִי הַגְּלִילִי
וּבֵּין רַבֵּי עֲקִיבָא, דְּרַבֵּי יוֹסִי הַגְּלִילִי סָבַר חֲיָה דְּאוֹרִיתָא, דְּכָל שֶׁהוּא אֲסוּר
מִשּׁוּם נְבֵלָה יֵשׁ בּוֹ מִשּׁוּם בְּשַׁר בַּחֲלָב, חוּץ מִן הָעוֹף שְׂאִין לוֹ חֲלָב אִם. וְרַבֵּי
עֲקִיבָא סָבַר, חֲיָה לֹא דְּאוֹרִיתָא. אִי נִמְי, עוֹף מִדְּרַבָּנָן אִיכָּא בִּינֵיהוּ, רַבֵּי
עֲקִיבָא דְּפָרִישׁ אִינוֹ מִן הַתּוֹרָה, מִשְׁמַע הָא מִדְּרַבָּנָן יֵשׁ בּוֹ אֲסוּר. אָבֵל רַבֵּי
יוֹסִי הַגְּלִילִי דְּלֹא פָּרִישׁ הָאִי לִישָׁנָא, שְׂרִי לִיהַ לְגַמְרִי. וְהִלְכָה כְּרַבֵּי עֲקִיבָא:

פרק ח - משנה ה

קָבָה. חֲלָב הַקְּרוּשׁ שֶׁבְּתוֹךְ הַקָּבָה: **נִכְרִי וְשֵׁל נְבֵלָה.** הֵכִי קֹאמֵר, שְׁחִיטת
נִכְרִי שֶׁהִיא נְבֵלָה, הֵרִי זֶה אֲסוּרָה: **הַמַּעֲמִיד.** חֲלָב: **בְּעוֹר שֵׁל קָבָה.** דְּהוּא
בְּשַׁר: **אִם יֵשׁ בָּהּ.** לִתְּנֵן טַעַם בַּחֲלָב: **הֵרִי זֶה אֲסוּרָה.** וְאִם לֹא, מִתְּרַת. וְאֵף
עַל פִּי שֶׁהוּא מַעֲמִיד, הוּאִיל וְהַעוֹר עֲצָמוֹ שֶׁל הַתֵּר הוּא וְאִין אֲסוּרוֹ אֶלָּא
מִחֲמַת דְּבָר אַחַר שֶׁנִּתְעָרַב בּוֹ, לֹא אֶמְרִינָן בְּהֵאִי הַכֹּל הוּלָךְ אַחַר הַמַּעֲמִיד.
אָבֵל אִם הַמַּעֲמִיד הִגְבִּינָה בְּעוֹר קָבָה שֶׁל נְבֵלָה, אֶפְלוּ אִין בָּהּ לִתְּנֵן טַעַם
בַּחֲלָב, אֲסוּר, מִפְּנֵי הַמַּעֲמִיד שֶׁאֲסוּר וְאֲסוּרוֹ מִחֲמַת עֲצָמוֹ. וְלִפְיֵךְ אֲסוּרוֹ
גְּבִינּוֹת הַנִּכְרִים, מִפְּנֵי שֶׁמַּעֲמִידִין אוֹתָם בְּעוֹר קָבָה שֶׁל נְבֵלָה. אָבֵל הַקָּבָה
עֲצָמָה דְּהִינוּ הַחֲלָב הַקְּרוּשׁ {יח} שֶׁבְּתוֹךְ הַקָּבָה, אֲסִיקְנָא דְּלִית בָּהּ אֲסוּר
כָּלֵל, דְּפִרְשָׁא בְּעַלְמָא הוּא. כֵּן כְּתַב רַמְבַּ"ם. אָבֵל רַשִׁי כְּתַב, וְחֲלָב הַנִּמְצָא
קְרוּשׁ בְּעוֹר הַקָּבָה שֶׁמּוֹלַחִין אוֹתָהּ בְּעוֹרָה, אֲנִי הִיִּיתִי נוֹהַג הַתֵּר עַד הֵנָּה,
וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִתְּנוּ בָּהּ חֲלָב אַחַר, וְטוּעָה הִיִּיתִי בְּכֵךְ, שֶׁהִיִּיתִי סוֹבֵר
מִדְּאַמְרִינָן [בְּעֵבֻדָּה זָרָה דף כט] גְּבִי קֶבֶת עוֹלָה, כֹּהֵן שֶׁדְּעַתּוֹ יָפָה גּוֹמְעָה חֲיָה,
שְׁמַע מִנֶּה פִּרְשָׁא בְּעַלְמָא הִיא וְלֹא מִתְּסָרָא, וְלֹא הִיא, חֲלָב גְּמוּר הוּא,
מִדְּתִנּוּ בְּמִתְּנִיתִין כְּשֶׁרָה שְׁיִנְקָה מִן הַטְּרַפָּה קֶבֶתָהּ אֲסוּרָה, שְׁמַע מִנֶּה חֲלָב
הוּא {יט}. וְקֶבֶת עוֹלָה דְּשַׁרְיָא, מִשּׁוּם דְּלֹאֵו גּוֹפָה הוּא אֶלָּא שְׁיִנְקָתוֹ מֵאִמּוֹ
וְהִנֵּה לִיהַ כְּנוּס בְּתוֹךְ מַעֲיָה כְּנָתוּן בְּקַעְרָה וּמִתֵּר:

שֶׁחֵלֵב מוֹעֵלִין בוֹ. וְאֶפְלוּ קִדְשִׁים קָלִים שֶׁהוּן מְמוֹן בְּעֵלִים וְאִין בְּהוּן מְעִילָה בְּחִיָּהוּן, יֵשׁ מְעִילָה בְּאִמּוּרֵיהוּן לְאַחַר שֶׁנִּזְרַק דָּמּוֹן. דְּכַתִּיב גַּבִּי קִדְשִׁים קָלִים (ויקרא א) כָּל חֵלֵב לֵה', וְלִהְיֵי כְּתִיב בְּהוּ לֵה', לְמִימַר דְּקִדְשֵׁי ה' קָרִינָן בִּיהַ לְעֲנָנָן מְעִילָה: וְטָמֵא. אִם אֶכְלוּ בְּטָמְאָת הַגּוֹף חֵיב שְׁתֵּי חֲטָאוֹת, אַחַת מִשּׁוּם חֵלֵב וְאַחַת מִשּׁוּם טָמְאָת הַגּוֹף: מֵה שְׂאִין כֹּן בְּדָם. דְּגַבִּי דָם כְּתִיב (שם י) עַל הַמִּזְבֵּחַ לְכַפֵּר, לְכַפֵּרָה נִתְתִּיו וְלֹא שִׁיחָא קְרוּי שְׁלִי לְמַעַל בוֹ, שְׂאִינוּ עוֹמֵד אֶלָּא לְכַפֵּר בְּשִׁבְלֵכֶם. וּמִשּׁוּם פְּגוּל אִין בוֹ, דְּכָל שְׂדֵבֵר אַחַר מִתִּיר אוֹתוֹ, כְּגוֹן בְּשַׁר קִדְשִׁים שֶׁהָדָם מִתִּירוֹ לְכַהֲנִים בְּזָרִיקָתוֹ, וּכְגוֹן עוֹלָה שְׂדֵמָה מִתִּירָה לְמִזְבֵּחַ, דָּאִם לֹא נִזְרַק דָּמָה אִין אֲבָרֵיהַ נִקְטָרִים דְּכַתִּיב (שם) וְזָרַק הַכֹּהֵן אֶת הַדָּם עַל מִזְבֵּחַ ה' וְהִדֵּר וְהִקְטִיר הַחֵלֵב לְרִיחַ נְחוּמַת [כב], אֵלּוּ יֵשׁ בְּהוּן מִשּׁוּם פְּגוּל, אֲבָל דָּם דְּהוּא גוֹפִיָּה מִתִּיר הוּא [כג] אִין חֵיבִין עָלָיו מִשּׁוּם פְּגוּל. וּמִשּׁוּם נוֹתֵר וְטָמֵא נְמִי אִין בוֹ, דְּכַתִּיב בְּדָם תִּרִי מְעוּטִי, הוּא וְלָכֶם, חַד לְמַעוּטִי מִנוֹתֵר וְחַד לְמַעוּטִי מִטָּמְאָה: אֶלָּא בְּבִהְמָה טְהוֹרָה. כְּדַכְּתִיב (שם י) מִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר יִקְרִיב:

הָעוֹר וְהָרֶטֶב. מִשּׁוּם דְּתַנּוּן בְּפָרֶק בְּהֵמָה הַמְּקֻשָּׁה [דף עז] גַּבִּי שְׁלִיא, וְאִינָה מְטָמְאָה טָמְאָת אֶכְלִים וְלֹא טָמְאָת נְבִלוֹת, תִּנָּא הָעוֹר וְהָרֶטֶב. וְהֵאִי דְאַפְסָקִיָּה, מִשּׁוּם דְּתַנָּא בְּפָרֶק בְּהֵמָה הַמְּקֻשָּׁה מְצָא בַּהּ כֹּן תִּשְׁעָה חֵי טְעוֹן שְׁחִיטָה וְחֵיב בְּאוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ, תִּנָּא אַחַר כֶּךָ אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ. וְאִיִּדִי דְאַיְרִי בִּיהַ בְּשְׁחִיטָה שְׂאִינָה רְאוּיָה תַנְי בְּתַרְיָה כְּסוּי הָדָם [א]. וְאִיִּדִי דְתַנָּא בְּכְסוּי הָדָם וְנוֹהַג בְּחִיָּה וְעוֹף תִּנָּא גִיד הַנֶּשֶׁה דְנוֹהַג בְּחִיָּה וְלֹא בְעוֹף. וְאִיִּדִי דְאַיְרִי בִּיהַ בְּיָרֵךְ שְׁנַתְבָּשֵׁל בַּהּ גִיד הַנֶּשֶׁה [בבליעת אסור], תִּנָּא כָּל הַבְּשָׂר. וּבְתַרְיָה הָדָר לְעֲנִינָא קַמִּיתָא דְשְׁלִיא, אִוְאִינָה מְטָמְאָה טָמְאָת אֶכְלִים: הָעוֹר וְהָרֶטֶב. הָעוֹר שֶׁל בְּהֵמָה שְׁחוּטָה כְּגוֹן פְּחוֹת מְכַפִּיצָה בְּשַׁר וְעוֹרָה מְחַבֵּר בַּהּ,

מִצְטָרֵף, מִפְּנֵי שֶׁהוּא שׁוֹמֵר לְבָשָׁר, וְהַשׁוֹמְרִים מִצְטָרְפִים לְטִמְאָה קְלָה
שֶׁהִיא טִמְאָת אֲכָלִים, דְּכָתִיב בָּהּ (וַיִּקְרָא יֵא) עַל כָּל זֶרַע זָרוּעַ אֲשֶׁר יִזְרַע, כְּדָרֶךְ
שֶׁבָנִי אָדָם מוֹצִיאִים לְזָרִיעָה **[ב]**, חֲטָה בְּקִלְפָתָהּ וּשְׁעָרָה בְּקִלְפָתָהּ וְעֵדְשֵׁן
בְּקִלְפָתוֹ. וְאֵף עַל גֵּב דְּבַהֲהוּא קָרָא טְהוֹר הוּא כְּתִיב בֵּיהּ, טַעְמָא מְשׁוּם
דְּלֹא הִכְשֵׁר, דְּסָמִיד לִיהּ וְכִי יִתֵּן מִים עַל זֶרַע, דְּהִכְשֵׁר, טַמְא הוּא: **וְהִרְטַב.**
כְּשֶׁהִיא קְרוּשָׁה **[ג]** דָּרֶךְ לְאֲכָלָה עִם הַבָּשָׂר, וּמִצְטָרְפַת לְהַשְׁלִים שְׁעוֹר
כְּפִיצָה. אֲבָל אֵינָה אֲכָל לְקַבֵּל טִמְאָה בְּפָנֵי עֲצָמָה: **וְהִקְפָּה.** תְּבַלִּין **[ד]**. וְהוּ
עֲצָמֵן לָאוּ אֲכָלִים חֲשִׁיבִי, אֲבָל לְאַצְטְרוּפֵי מִצְטָרְפִין: **וְהֶאֱלַל.** גִּיד הַשְּׁדָרָה
וְהַצְּנֹאֵר. וְהוּא רָחַב וְלָבֵן וְקָשָׁה וְקוֹרִין לוֹ בְּלַע"ז קִפִּיל"ו. וְדִגְמָתוֹ (בְּאִיּוֹב יג)
רוֹפְאֵי אֵלִיל כְּלָכְס, שְׁמִשְׁנֹפֶסֶק אֵין לוֹ רְפוּאָה לְהִתְחַבֵּר עוֹד, כִּדְ אַתְס, דְּבָר
שְׁאֵין בּוֹ רְפוּאָה אַתְס אוֹמְרִים לְרְפְאוֹת. אֵי נְמִי, קָרִי תִנְא אֵלֵל לְבָשָׁר
שְׁפִלְטָתוֹ סָפִין, כְּשִׁמְפִּשִׁיטִין אֶת הַבְּהֵמָה פְּעָמִים שֶׁהַסָּפִין פּוֹלֵט מִן הַבָּשָׂר
אֲצֵל הָעוֹר, וְלֹא חֲשִׁיב אֲכָל, אֲבָל מִצְטָרֵף עִם הָאֲכָל: **וְהִקְרוּנִים וְהִטְלַפִּים.**
כָּל שְׁחוֹתְכֹן וְיוֹצֵא מֵהֶם דָּם אֲצֵל עֵקְרוֹן מְלַמְטָה שֶׁהוּן רַכִּים. וּמִיָּהוּ בְּאַנְפֵי
נִפְשֵׁיהוּ לָאוּ אֲכָלִים נִינְהוּ: **מִצְטָרְפִין.** מְשׁוּם שׁוֹמֵר: **לְטַמְא טִמְאָת אֲכָלִין.**
לְהַשְׁלִים שְׁעוֹר כְּפִיצָה. שְׁאֵין אֲכָלִים טִמְאִים מְטַמְאִים בְּפִחוֹת מְכַפִּיצָה
[ז]: אֲבָל לֹא טִמְאָת נְבִלוֹת. אִם מְנַבְּלָה הוּן, אֵין מְטַמְאִין, וְאֵין מִצְטָרְפִין
לְכַזִּית לְהַשְׁלִים שְׁעוֹר נְבִלָה לְטַמְא אָדָם וּבְגָדִים שְׁעָלִין, דְּכָתִיב (וַיִּקְרָא יא)
הַנוֹגֵעַ בְּנְבִלָתָהּ, וְלֹא בְּעוֹר שְׁאֵין עָלָיו כְּזִית בָּשָׂר וְהָעוֹר מְשָׁלִים לְכַזִּית,
שֶׁהַנוֹגֵעַ בּוֹ אֵינוֹ טַמְא, לְפִי שְׁאֵין שׁוֹמֵר מִצְטָרֵף לְטִמְאָת נְבִלוֹת. וְכֵן קִפָּה
וְרִטַב לָאוּ מִין נְבִלָה נִינְהוּ. וְאֵלֵל וְגִידִים לָאוּ בָשָׂר הוּן, אֲבָל אֲכָלִים בְּעֵלְמָא
הוּוּ בְּהַדִּי בָשָׂר: **פִּיוֹצֵא בּוֹ.** ^[יט] שֶׁהוּא מְטַמְא טִמְאָת אֲכָלִים, לְהִיּוֹת מְקַבֵּל
טִמְאָה מִן הַשְּׂרָץ וּמְטַמְא אֲכָלִין אַחֲרִים, וְאֵינוֹ מְטַמְא מֵאֵלִין טִמְאָת
נְבִלוֹת לְטַמְא אַחֲרִים: **הַשׁוֹחֵט בְּהֵמָה טִמְאָה לְנִכְרִי.** יִשְׂרָאֵל שְׁשַׁחַט
בְּהֵמָה טִמְאָה לְצָרֶךְ נִכְרִי וְעוֹדָה מִפְּרֻכְסָת, אֵף עַל גֵּב דְּלֹא חֲזִיא לְנִכְרִי, דְּלֹא
שְׂרִיא שְׁחִיטָה לְבָנִי נַח עַד שְׁתַּמּוֹת, אֲפִלוּ הִכִּי הוּאֵיל וְיִשְׂרָאֵל שְׁחַט,
שְׁחִיטָה מְעֻלְיָתָא הִיא, וְהוּאֵיל דְּשְׁחִיטָה שְׂרִיא לְגַבִּי דְּיִשְׂרָאֵל בְּבֵהֵמָה
טְהוֹרָה, מְשׁוּיָא לִיהּ מַחְשַׁבְתּוֹ אוֹכְלָא בְּשְׁחִיטָה אֵף בְּטִמְאָה לְנִכְרִי. אֲבָל
נִכְרִי בְּשְׁחִיטָה לֹא מְשׁוּיָא לִיהּ מַחְשַׁבְתּוֹ אוֹכְלָא, דְּלֹא אֲשַׁכְּחוֹן שְׁחִיטָה
לְגַבִּיהּ **[ח]**. וְטַמְאָה לְיִשְׂרָאֵל לֹא מְשׁוּיָא לִיהּ אוֹכְלָא, דְּבִטְלָה מַחְשַׁבְתּוֹ:
אֲבָל לֹא טִמְאָת נְבִלוֹת עַד שְׁתַּמּוֹת. דְּהֵא וְכִי יָמוּת מִן הַבְּהֵמָה כְּתִיב (שם):
אוּ עַד שְׁתִּיזוּ אֶת רֵאשָׁהּ. דְּהוּיָא לָהּ גִּיסְטָרָא **[ט]** וּנְבִלָה מַחֲיִים, דְּחִשׁוּבָה
מֵתָה, וְאֲפִלוּ הִיא מִפְּרֻכְסָת: **רַבָּה הַכְּתוּב לְטַמְא טִמְאָת אֲכָלִים.** דְּהֵא
אֵיכָא כָּל הַנִּי דְּלְגַבִּי אֲכָלִים אוֹכְלָא נִינְהוּ וּנְבִלָה לֹא מְקָרִי אֵף עַל פִּי דְּשִׁיכִי
בָּהּ: **הֶאֱלַל הַמְכַנְס.** הֵאֵי אֵלֵל דְּסִיפָא לְכֵלִי עֵלְמָא הוּי בָּשָׂר שְׁפִלְטָתוֹ סָפִין
אֲצֵל הָעוֹר **[י]**: **הַמְכַנְס.** הַנְּאָסֵף לְמְקוֹם אֶחָד. דְּהוּאֵיל וְאַחְשַׁבִּיהּ לֹא בְּטִיל
וְחֲשִׁיב הַבָּשָׂר נְבִלָה, וְחִיב עָלָיו **[יא]** אִם נִגַע וְנִכְנַס לְמִקְדָּשׁ אוּ אֲכָל קִדְשׁ
[יב]. וְאֵין הִלְכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

אלו שעורותיהן מטמאין כבשרן: ועור חזיר של ישוב. מפני שהוא רך ואוכלין אותו: אף עור חזיר הבר. דסבר האי נמי רביד. ואין הלכה כרבי יהודה: חטוּטְרַת של גמל הרפה. כל זמן שלא טען משאוי: עגל הרך. כל זמן שהוא יונק: ועור הפרסות. כשחותכין הרגלים [יד], והוא רך: בית הבשת. בית הרחם של נקבה: ועור שתחת האליה. עור הזנב מתחת מקום שאין שער, מפני שהוא רך: האנקה. ריצ"ו: והלטאה. לויירד"א: חמט. לומג"ה: הלטאה כחלדה. עורה חלוק מבשרה. ואין הלכה כרבי יהודה: וכלן שעבדן. כל אלו שאמרו שהן מטמאים כבשר, אם עבדן נעשו עור ובטלו מתורת בשר וטהורין: או שהלד בהן. ששטחן כדי להלד בהן, שהוא קצת עבדן [טז]: חוץ מעור האדם. דבר תורה עור האדם לאחר שעבדו טהור, ומה טעם אמרו עור האדם שעבדו טמא, גזרה שמה לעשה אדם עורות אביו ואמו שטיחין למטה לישב ולשכב עליהן: יש להן עורות. ואין אחד מהן שיהיה עורו מטמא כבשרו. ודלא כתנא קמא דחשיב ארבעה מהן שעורותיהן כבשרן [יח]. ואין הלכה כרבי יוחנן בן נורי:

בטהורה ובטמאה. בין שהיא טהורה שחוטתה והמפשיט טמא, בין שהיא נבלה טמאה והמפשיט טהור, אם מפשיטו לעשות מן העור שטיח דהינו מצע להציע על גבי המטה או על גבי שלחן, כגון שקורע וחותר העור פלו לארכו מראש הבהמה ועד זנבה, ומתחיל להפשיט העור, הוי חבור יד להוציא טמאה מן הנבלה אם נוגע אדם טהור בעור, ולהכניס טמאה לבשר אם טהורה היא: עד כדי אחיזה. שהן שני טפחים. וטפי מהכי לא הוי יד להכניס ולהוציא טמאה, ואם הבשר טהור ונגעה טמאה ביותר משני טפחים אלו [יט] לא נטמא הבשר, ואם הבשר נבלה ונגע טהור ביותר משני טפחים הללו לא נטמא הטהור: ולחמת. אם לא חתך העור מתחלה לארכו אלא מפשיטו כפול [כ] לצרף חמת, מתחיל מצואר והופכו כלפי זנבה: עד שיפשיט את החזה. הוי חבור. והנוגע בעור כנוגע בבשר בין לטמא בין לטמא. מפני שהחזה קשה להפשיט מכל האברים [כא]: המרגיל. שמתחיל מרגלי הבהמה להפשיט ומפשיטו כפול לצרף חמת: פלו חבור. מפני שהחזה לסוף הפשטו הוא, לפיכך פלו חבור עד החזה, והנוגע בעור המפשיט כנוגע בבשר בין לטמא בין לטמא: עור שעל הצואר. מעצמו נפשט, לפיכך אינו חבור לעשות המפשט הראשון חבור כדרך שהחזה עושה: וחכמים אומרים וכו'. והלכה כחכמים:

פרק ט - משנה ד

עור שיש עליו כזית בשר. במקום אחד: הנוגע בציב היוצא ממנו. רצועה ותלתול היוצא מאותו בשר ותלוי ודבוק במקצת. ובאותו ציב ליכא כזית אבל מערה הוא לכזית: ובשערה. שבעור כנגד אותו בשר: טמא. דשערה הוי שומר: מטמא במשא. שהרי נשא כזית נבלה: ולא במגע. דאי אפשר לגע ביחד, ושתי נגיעות אינן מצטרפות: לא במגע ולא במשא. כדמפרש טעמא בסיפא שהעור מבטלן: ומודה רבי עקיבא. דאף על גב דלא הוי כזית מערה במקום אחד, בכהאי גוונא פגון שתחב שני חצאי זיתים בקיסם, כלומר עץ דק, והסיטון, שהוא טמא. והלכה כרבי עקיבא:

פרק ט - משנה ה

קולית. כל עצם שיש בו מח קרוי קולית. וקולית המת הנוגע בה בין סתומה בין נקובה טמא, דהא עצם פשערה במת מטמא במגע ובמשא, כדכתיב (במדבר יט) או בעצם אדם: וקולית המקדשים. שהפגול והנותר מטמאין הידים [כג]. דגזרו בהו רבנן משום חשדי כהנה [כד] ועצלי כהנה, וגזרו אף בעצמות ששמשו את הנותר [כה]: קולית נבלה. נבלה אין עצמותיה מטמאין, דכתיב בנבלתה, ולא בעצמות. וכן שרץ [כו]. הלכך סתומים טהורים אף מלטמא במשא, וכל שפן במגע, דאי אפשר לו לגע במח שבפנים. ואף על גב דשומר מכניס ומוציא טמאה, הני מלי בדבר שאפשר [כז] לגע בטמאה עצמה ואפלו לא נגע בה אלא בשומר, טמא, אבל היכא דאי אפשר לגע בטמאה עצמה, אין שומר מטמא: נקובים כל שהוא. אפלו כחוט השערה שאפשר להכניס בו חוט השערה של ראשו או זקנו והרי הוא מטמא בכך: מנין שאף במשא. אקולית דנבלה קאי, דשרץ אינו מטמא במשא:

פרק ט - משנה ו

ביצת השרץ. יש בשמנה שרצים שמטילים ביצים, כגון הצב והלטאה

והחמט: **המרקמת**. שנוצר בה אפרוח **{כח}**: **טהורה**. לפי שאי אפשר לגע באפרוח שבפנים: **נקבה כל שהוא טמאה**. ואף על פי שלא נגע. שהשומר מכניס ומוציא טמאה בדבר שאפשר לגע: **עכבר שחציו בשר**. יש מין עכבר שאינו פרה ורבה אלא מעצמו נוצר מן האדמה, כאשר הפשרצת תולעים. ואם עדין לא נשלמה בריאת העכבר אלא מצדו אחד הימני או השמאלי. הנוגע בפשר, טמא. באדמה שפנגדו, טהור: **רבי יהודה אומר כו' ואין הלכה כרבי יהודה**.

פרק ט - משנה ז

האבר והבשר המדלדלים בבהמה. נתלש ממנה אבר דהינו בשר וגידים ועצמות, או נתלש ממנה בשר לבדו, ועדין הו מערין בה במקצת. ויש הפרש בין אבר מן החי לבשר מן החי, שהאבר מטמא אדם וכלים כנבלה, והבשר שאינו אבר, טהור מכלום, כדילפינו מקרא דכתוב (ויקרא יא) וכי ימות מן הבהמה, ממקצת בהמה כגון אבר ממנה, וסיפא דקרא הנוגע בנבלתה טמא, ומדכתוב וכי ימות משמע כעין מיתה בעיניו שאינה עושה חליפין, לאפוקי בשר שעושה חליפין, שאם יתלש בשר מן הבהמה, בשר אחר עולה תחתיו: **מטמאין טמאת אכליו**. אם חשב עליהן להאכילן לנכרי **{ל}**, הוו אכל לקבל טמאה ולטמא אחרים. דטמאת עצמן אין בהן עד שיתלשו כולן **{לא}**, אבל מקבלין טמאה מן השרץ ומטמאין בה את אחרים: **וצריכים הכשר**. לבא במים לאחר שנדלדלו, ואחר כך מקבלים טמאה לעולם: **נשחטה הבהמה**. נטהרו מלטמא עוד משום נבלה. ואף על פי שאסורים באכילה משום ובשר בשדה טריפה, ידי נבלה טהרו **{לג}**, דאין שחיטה עושה נפול **{לד}**: **הכשרו בדמיה**. לקבל טמאה בלא הכשר אחר, כדיון בהמה שנשחטה ויצא ממנה דם שהכשר בשרה באותו דם: **מיתה הבהמה הבשר**. שנדלדל: **צריך הכשר**. לקבל טמאה מן השרץ אם לא הכשר משנדלדל. דטמאת נבלה אין בו, דמיתה עושה נפול **{לה}** ונחשב כאלו נפל אותו האבר או אותו הבשר המדלדל ואינו נעשה נבלה עמה במיתתה, אלא כאלו פרש מחיים הוא, ובשר הפורש מן החי טהור: **האבר מטמא משום אבר מן החי**. דמיתה עושה נפול כדפרישנא, ואינו נעשה נבלה עמה, הלכך אינו מטמא משום נבלה. ואיכא בין אבר מן החי לאבר מן הנבלה, דבשר הפורש מאבר מן החי לא מטמא, שהרי אפלו בשר הפורש מן החי לא מטמא, כל שפן בשר הפורש מאבר מן החי, ואלו בשר הפורש מאבר מן הנבלה מטמא כבשר הפורש מן הנבלה עצמה: **ורבי שמעון מטהר**. אי אפשר לאוקמי מלתייה דרבי שמעון אהד דסיפא, דממה נפשד, אי מיתה עושה נפול לטמא משום אבר מן החי, ואי אינה עושה נפול לטמא משום אבר מן הנבלה. הלכך על פירוש רבי שמעון ארישא קאי, האבר והבשר המדלדלים בבהמה מטמאין טמאת אכליו במקומו, ורבי

שְׁמַעוֹן מִטְהַר הָאֵבֶר {לו} כֹּל זָמַן שֶׁמְעַרְהַ בְּבַעֲלֵי חַיִּים שֶׁאֵינּוּ מִטְמֵא טְמֵאת
אֶכְלִין. וְטַעֲמָא דְרַבֵּי שְׁמַעוֹן, דְּאָמַר קָרָא (וַיִּקְרָא יֵא) מִכָּל הָאֶכְלֵי אֲשֶׁר יֵאֲכַל,
אֶכְלֵי שְׁאֵתָהּ יָכוֹל לְהֵאֲכִילוֹ לְנֹכְרֵי בְּהֵתֵר קְרוּי אֶכְלֵי וּמִטְמֵא טְמֵאת אֶכְלֵים,
לְאִפּוֹקֵי הָאֵבֶר וְהַבָּשָׂר הַמְדֻלְּדָלִים שֶׁאֲסוּרִים לְנֹכְרֵי מְשׁוּם אֵבֶר מִן הַחַי
וּמְשׁוּם בָּשָׂר מִן הַחַי, שֶׁאֵינּוּ קְרוּיִין אֶכְלֵי וְאֵינּוּ מִטְמֵאִין טְמֵאת אֶכְלֵים.
וְהִלְכָה כְּרַבֵּי מֵאִיר בְּשִׁתִּיהוֹן:

פרק ט - משנה ח

הַמְדֻלְּדָלִים בְּאֲדָם טְהוּרִים. דְּאָדָם כִּי יָמוּת כְּתִיב (בְּמִדְבָּר יט): **מֵת הָאָדָם
הַבָּשָׂר טְהוֹר.** דְּמִיתָה עוֹשָׂה נְפוּל וּבָשָׂר שֶׁפִּרַּשׁ מִן הָאָדָם הַחַי טְהוֹר: הָאֵבֶר
מִטְמֵא מְשׁוּם אֵבֶר מִן הַחַי. וְדִין הָאֵבֶר שֶׁפִּרַּשׁ מִן הָאָדָם הַחַי שֶׁהוּא
מִטְמֵא, כֹּל זָמַן שֶׁהוּא אֵבֶר שֶׁלֵם מִטְמֵא בְּמַגַּע וּבְמִשָּׂא וּבְאֵהֶל. אֲבָל כְּזֵית
בָּשָׂר שֶׁפִּרַּשׁ מִמֶּנּוּ, אוֹ עֶצֶם כֶּשְׁעָרָה שֶׁפִּרַּשׁ מִמֶּנּוּ, טְהוֹר. וְאֵבֶר שֶׁפִּרַּשׁ מִן
הַמֵּת וְחִזֵּר וּפִרַּשׁ מֵאוֹתוֹ אֵבֶר כְּזֵית בָּשָׂר אוֹ עֶצֶם כֶּשְׁעָרָה, טְמֵא: **וְרַבֵּי
שְׁמַעוֹן מִטְהַר.** בְּאֵבֶר מִן הַמֵּת נִמְי כְּמוֹ בְּאֵבֶר מִן הַחַי. דְּסָבַר כָּשֵׁם שֶׁאֵבֶר
מִן הַחַי בָּשָׂר הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ אוֹ עֶצֶם כֶּשְׁעָרָה הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ טְהוֹר, הֲכִי נִמְי
בְּאֵבֶר מִן הַמֵּת {לז}. וְאֵין הִלְכָה כְּרַבֵּי שְׁמַעוֹן:

פרק י

פרק יא - משנה א

הַזְרוּעַ וְהַלְחִיִּים. בְּאֶרֶץ וּבְחוּצָה לְאֶרֶץ. מְשׁוּם דְּבַעֲי לְמִתְנֵי בְּחִלְיִן אֲבָל לֹא
בְּמִקְדָּשִׁין, תְּנִי לְכַלְהוּ: **בְּפְנֵי הַבַּיִת.** בְּזָמַן שֶׁבַּיִת הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם: **וְאַתָּן אַתֶּם.**
בְּחִזָּה וְשׁוֹק כְּתִיב. אוֹתָם מַעוּט הוּא, חִזָּה וְשׁוֹק אֵין מִיַּדֵי אַחֲרִינָא לֹא:

כָּל הַקֹּדְשִׁים שֶׁקֹּדֶם מוֹם קְבוּעַ לְהַקְדִּישׁוֹ. הָרִי הוּא כְּמִקְדִּישׁ עֲצִים וְאַבְנִים לְדַמְיָהוּ, וְאִין בְּהוּ קֹדֶשֶׁת הַגּוּף: **וְנִפְדּוּ חֵיבִין בַּבְּכוּרָה.** אִם יִלְדוּ לְאַחַר שְׁנֵפְדוּ. אֲבָל קֹדֶם פְּדִיוֹן לֹא, דְּקֹדֶשֶׁת דְּמִים מִדְּחָה מִן הַבְּכוּרָה **[ג]**, שְׂאִין קֹדֶשֶׁה חָלָה עַל קֹדֶשֶׁה: **וְיִלְדוּ וְחִלְבוּ מִתֵּר לְאַחַר פְּדִיוֹנָן.** אֲבָל מִקְדִּישׁ תְּמִימִים וְנִעְשׂוּ בְּעֵלֵי מוּמִין וְנִפְדּוּ, וְלָדוּ אֲסוּר כְּדִלְקָמוֹ. וּבִין רִישָׁא דְּקִתְנֵי מִתֵּר וּבִין סִיפָא דְּקִתְנֵי אֲסוּר מִיָּרִי כְּגוֹן דְּאִיעֵבֵר לִפְנֵי פְּדִיוֹנוֹ וְאִתְּיַלִּיד לְאַחַר פְּדִיוֹנוֹ. וְחִלְבוּ נְמִי דְּמִקְדִּישׁ תְּמִימִים וְנִפְדּוּ נִפְקָא לָן דְּאֲסוּר דְּכִתִּיב בְּפִסּוּלֵי הַמִּקְדָּשִׁין שְׁנֵפְדוּ תִזְבַּח וְאֶכְלֶתָּ בָשָׂר, תִּזְבַּח וְלֹא גִיזָה, וְאֶכְלֶתָּ וְלֹא לְכֻלְבֵּידָה, בָּשָׂר וְלֹא חֶלֶב: **וְאִין עוֹשִׂין תְּמוּרָה.** אֲפֹלוּ קֹדֶם פְּדִיוֹנָן. טוֹב מִעֲקָרָא עוֹשֶׂה תְּמוּרָה וְאֲפֹלוּ נִעְשָׂה רַע אַחַר שֶׁהַקְדִּישׁוֹ, אֲבָל רַע מִעֲקָרוֹ אִינוּ עוֹשֶׂה תְּמוּרָה: **וְאִם מִתּוֹ יִפְדּוּ.** וְאִף עַל פִּי שְׂאִינָן רְאוּיִין אֶלָּא לְכֻלְבֵּים **[ד]**, וְאִנּוּ קִימָא לָן דְּאִין פּוֹדִין אֶת הַקֹּדְשִׁים לְהֶאֱכִילָן לְכֻלְבֵּים, הֲנִי פְּעֻצִים בְּעֵלְמָא נִינְהוּ וְלֹא נְחִית לְהוּ קֹדֶשֶׁת הַגּוּף: **חוּץ מִן הַבְּכוֹר וְהַמַּעֲשֵׂר.** דְּאִף עַל גַּב דְּקֹדֶם מוּמִין לְהַקְדִּישׁוֹ, חָלָה עֲלֵיהוֹן קֹדֶשֶׁה גְּמוּרָה לְכָל דְּבָרֵיהֶם, אֶלָּא שְׂאִין כְּשָׂרִים לְקָרֵב, דְּבְכוֹר בְּרַחֵם תִּלְהֵ רַחֲמָנָא, לֹא שְׂנָא תָם וְלֹא שְׂנָא בְּעַל מוֹם קֹדֶשׁ, תָּם קָרֵב, וּבְעַל מוֹם נֶאֱכָל לִפְהוֹן בְּמוּמוֹ. וּמַעֲשֵׂר בְּהִמָּה נְמִי כְּתִיב בֵּיהּ **(ויקרא כז)** הַעֲשִׂירִי יִהְיֶה קֹדֶשׁ לַה' לֹא יִבְקֹר בֵּין טוֹב לְרַע. טוֹב תָּם, רַע בְּעַל מוֹם: **אוּ מוֹם עוֹבֵר.** קוֹדֶם לְהַקְדִּישׁוֹ, דְּמוֹם עוֹבֵר כְּמֵאן דְּלִיתֵיהּ דְּמִי: **פְּטוּרִים מִן הַבְּכוּרָה.** דְּכִתִּיב בְּפִסּוּלֵי הַמִּקְדָּשִׁין שְׁנֵפְדוּ כַּצְּבִי וְכֹאֵיל, מֵה צְבִי וְאֵיל פְּטוּרִים מִן הַבְּכוּרָה, דְּהָא כָּל הַבְּכוֹר אֲשֶׁר יוֹלֵד בְּבִקְרָדָה וּבְצֹאנָדָה כְּתִיב **(דברים טו)**, אִף פִּסּוּלֵי הַמִּקְדָּשִׁין שְׁנֵפְדוּ אֲפֹלוּ יִלְדוּ לְאַחַר שְׁנֵפְדוּ פְּטוּרִים מִן הַבְּכוּרָה: **וּמִן הַמִּתְנַנּוֹת.** הַזְּרוּעַ וְהַלְחָיִים וְהַקֶּבֶה: **וְלָדוּ וְחִלְבוּ אֲסוּר.** בְּדִאִיעֵבֵר לִפְנֵי פְּדִיוֹנוֹ וְאִתְּיַלִּיד לְאַחַר פְּדִיוֹנוֹ מִיָּרִי, כְּדַפְרִישִׁית לְעִיל. דְּאִי אִיעֵבֵר וְאִתְּיַלִּיד לְאַחַר פְּדִיוֹנוֹ, וְלָד צְבִי וְאֵיל הוּא. וְאִי אִתְּיַלִּיד לִפְנֵי פְּדִיוֹנוֹ, אֲפֹלוּ קֹדֶם מוּמִין לְהַקְדִּישׁוֹ נְמִי וְלָדוּ אֲסוּר **[ט]**: **וְהַשּׁוֹחֲטִין בְּחוּץ חֵיב.** וְאִף עַל גַּב דְּאִינָן רְאוּיִין לְפִתַח אֶהֱל מוֹעֵד דְּהָא בְּעֵלֵי מוּמִין נִינְהוּ, וְתַנּוּן הָרְאוּי לְפִתַח אֶהֱל מוֹעֵד **[י]** חֵיבִין עֲלִיו בְּחוּץ וְשְׂאִינוּ רְאוּי לְפָנִים אִין חֵיבִים עֲלִיו בְּחוּץ, מוּקְמִינָן לֵה לְמִתְנַתִּין בְּדִקְוִין שְׂבָעִין וְרַבִּי עֲקִיבָא הִיא דְּאָמַר אִם עָלוּ לֹא יִרְדּוּ, הַלְכָד הוֹאִיל וּבְפָנִים לֹא יִרְדּוּ, חֵיבִין עֲלֵיהֶם בְּחוּץ אִם שְׁחָטוּן קֹדֶם פְּדִיוֹנָן: **וְעוֹשִׂין תְּמוּרָה.** קֹדֶם פְּדִיוֹנָן. דְּכִתִּיב **(ויקרא כז)** טוֹב בְּרַע אוּ רַע בְּטוֹב: **וְאִם מִתּוֹ.** מַעֲצָמוֹ: **יִקְבְּרוּ.** דְּאִין פּוֹדִין אֶת הַקֹּדְשִׁים לְהֶאֱכִילָן לְכֻלְבֵּים:

בכור שנתערב במאה. מתניתין איירי בבכור שבא ליד כהן ונפל בו מום ביד כהן ומכרו לישראל במומו. דאי בבכור ביד ישראל קדם שנתנו לפהו, אמאי פוטרים את כלן ממתנות כהנה, לימא ליה כהן, אי בכור הוא כלה דידי הוא, אי לא בכור הוא הב לי מתנתאי. אבל כשכבר בא ליד כהן ומכרו לישראל במומו ונתערב במאה, פוטרים את כלן ממתנות כהנה, דכל חד וחד יכול לדחות את עצמו ולומר לפהו, שלי בכור הוא, שמכרו כהן ופטור מן המתנות, דמן הבכור אין נותנים מתנות, שאין קדשה חלה על קדשה: **אחד שוחט את כלן פוטרין לו אחד.** שאי אפשר שלא יהא הבכור אחד מהן, ויכול לומר זה הוא: **צריך שירשם.** שיעשה בו סימן. שבינו הכל שיש לכהן או לנכרי שתפות בה: **ואם אמר לו.** אם אמר כהן לישראל פרה זו אני מוכר לך חוץ מן המתנות שבה: **פטור.** ישראל **[יד]** מן המתנות: **אמר לו.** ישראל לחברו טבח, מכר לי בני מעיה של פרה זו: **והיו בהן מתנות.** הקבה, שהיא אחת מן המתנות: **נותנו.** לוקח זה לפהו: **ואין המוכר מנפה לו מן הדמים.** שהרי היה יודע הלוקח שמתנות שם, וזה לא מכר לו את הקבה: **לקח הימנו במשקל.** כך וכך הלטררא, ושקל לו הקבה. נותנה לו לוקח לפהו, שהרי הגזלה אצלו וצריך להשיב, והטבח ינפה לו מן הדמים, שהרי מכר דבר שאינו שלו. ואם עבר השוחט ולא נתן מתנות מן הבהמה, לא נאסר הבשר באכילה, אבל מנדין אותו. ואפלו כהן שפטור מן המתנות, אם הוא טבח **[טו]** ששוחט ומוכר בשוק, ממתנין לו שתיים ושלוש **[טז]** שבתות, מכאן ואילך מוציאין ממנו מתנות ונותנין אותן לכהנים אחרים. ואם קבע בית מטבחיים, אין ממתנינים לו אלא מוציאין ממנו מיד, ואם לא רצה לתן מנדין אותו:

מן הפרק של ארובה. הנמכרת עם הראש: **עד כף של יד.** עצם רחב של כתר שקורין אספלדוין. והן שני עצמות, העצם האמצעי דהינו מן הפרק של ארובה הנמכרת עם הראש עד מקום שכנגדו בגמל נפר, והעצם העליון המחבר לגוף **[יח]**. והזרוע הימיני בלבד הוא שנותנים לפהו, דכתיב (דברים יח) ונתן לפהו הזרוע, המימן שבזרוע **[יט]**: **והוא של נזיר.** כלומר, וכן זרוע בשלה האמור בנזיר, כך נטלת: **וכנגדו ברגל שוק.** האמור בשלמים נמי הוי שני עצמות מן הפרק של ארובה עד בוקא דאטמא, דהינו כל הירך: **סבך של רגל.** הינו פרק שבין הקולית ועצם האמצעי. ואין הלכה כרבי יהודה: **הפרק של לחי.** אצל הצדעים. וחותרה כלפי מטה עד פקה של גרגרת. עד שיפוי כובע שהיא פקעיתה ופתחה של קנה, דהינו לחיים התחתונות עם הלשון. פרוש אחר, פקה של גרגרת

טבעת הגדולה של קנה שעשויה עגלה כפקה. ופקה היא עגלה ככדור
ובתוכה נקב שתוחבות הנשים בפלך להכבידו כשטוות בו:

יא

פרק

א

משנה

-

יא

פרק

ראשית הגז. כל הגוזז צאנו ואפלו גוזזן מאה פעמים נותן מן הגיזה מתנה
לכהן: **נוהג בארץ ובחוץ לארץ**. והאידנא נהוג עלמא כרבי אלעאי,
דאמר ראשית הגז אינו נוהג אלא בארץ. דגליף נתינה נתינה מתרומה,
מה תרומה אינה נוהגת אלא בארץ אף ראשית הגז אינו נוהג אלא בארץ.
ורבותי הורו במתנות נמי דאין נוהגות אלא בארץ, דראשית הגז והמתנות
שוין הן **[א]**. ולא הודו להן שאר חכמי הדור **[ב]**: **במקדשים**. אפלו קדשי
בדק הבית. משום דכתיב גז צאנך, ולא של הקדש **[ג]**: **נוהגים בבקר
ובצאן**. דכתיב (דברים יח) אם שור אם שׂה: **ובמעט**. אפלו לא שחט אלא
אחת: **אלא ברחלות**. כתיב הכא (שם) גז צאנך, וכתיב התם (איוב לא) ומגז
כבשי יתחמם, מה להלן כבשים אף כאן כבשים **[ה]**:

ב

משנה

-

יא

פרק

ושתי צאן. אלמא תרתי מקרי צאן: **שנאמר חמש צאן עשויות**. שמעשות
את בעליהן ואומרות לו קום עשה מצוה חדשה, שלא היתה מצוה עליו
בפחות מכן. והינו על כרחך ראשית הגז, דכתיב ביה צאן דמשמע מרבה
[ו]. דאלו בכור כתיב בכור שור, דמשמע אפלו חד. וכן מתנות אם שור אם
שׂה: **מנה מנה ופרס**. כל אחת מנה וחצי. ובציר מהכי לא חשיב גז, שזו
פחות שבגזות: **בכל שהן**. לאו דוקא, דבפחות מששים סלעים לא מחיב
בראשית הגז. אלא משום דרבי דוסא יהיב שעורא רבה **[ז]**, קרי תנא
לשעורא זוטא דרבנן כל שהן. והסלע משקלו עשרים וארבעה מעים,
ומשקל כל מעה ששה עשר גרעיני שעורה: **כמה הוא נותן לו**. הבא לחלק

ראשית הגז שבידו, לא יפחות לכל כהן ממשקל חמש סלעים צמר: מלבן. ולא שיהיה חיב הישראל ללבנו, אלא שיתן לו שעור מן הצמר הצואי, דהינו שאינו מלבן, עד שכשילבנו הכהן יעמד על משקל חמש סלעים צמר מלבן: כדי. שיוכל: לעשות ממנו בגד קטן. הראוי לשרות. ומאי ניהו, אבנט. מדסמך קרא אחר ראשית הגז מיד, כי בו בחר ה' אלהיך מכל שבטיך לעמד לשרת, שמעינן מנה דהכי קאמר, תן לו מראשית גז צאנך כדי שיוכל לעשות בגד לעמד לשרת. והקטן שבבגדים הראוי לשרות הוא אבנט, והוא נעשה מחמש סלעים צמר מלבן. וראשית הגז אין לו שעור מן התורה, ומדברי סופרים שלא יפחות מאחד מששים. ואין חיב בראשית הגז עד שיגזז חמש צאן, ותהיה גזת כל אחת מחמשתן אין פחות מי"ב סלע, שאם היתה גיזת אחת מהן פחות מי"ב סלע אף על פי שחמשתן גוזזות יותר מששים סלעים הרי זה פטור: עד שצבעו. בעליו קדם שנתנו: פטור. מלתנו עוד. דקניה בשנוי, והנה ליה כמזיק מתנות כהנה או שאכלן, דפטור [ט]: ולא צבעו. אין זה שנוי ואפתי בעיניה הוא: הלוקח גז צאנו של נכרי. כשהוא מחבר לצאן, פטור. דגז צאנך כתיב, והאי צאן לאו דידיה הוא, ואצאן קפיד רחמנא ולא אגזין דידיה: אם שיר המוכר המוכר חיב. דאמר ליה לוקח מתנה דכהן גבך היא [י]: ואם לאו הלוקח חיב. דאמר ליה מוכר מתנה דכהן לא זבני לך: שחופות. לא שחורות ולא לבנות: זה נותן לעצמו. הלוקח נותן לעצמו על מה שלקח, והמוכר נותן לעצמו על מה ששיר אצלו. דגיזת הלבנות טובה משל שחופות [יא]. וכן זכרים ונקבות גיזת הזכרים קשה והאי דנקבות רכיף:

יב

פרק

א

משנה

-

יב

פרק

שלוח הקון. אבל לא במקדשין. משכחת מקדשין דאלו היו חלין היו חיבים בשלוח הקון, כגון שהיה לו עוף והקדישו כשהוא ברשותו לבדק הבית, וברח, ומצאו אחר כך רובץ על הקון והפירו. אי נמי, כגון שהקדיש גוזלות של שובכו למזבח לעולת נדבה, ואחר כך כשגדלו אותן גוזלות ברחו ויצאו וקננו במקום אחר, דמעקרא כי אקדשינהו דידיה הוון וחל הקדש עליהו, והשתא דמצאן לאו מזמן הוא, ואי הוון חלין הוון מחיבי: ואינו נוהג אלא בשאינו מזמן. דכתיב כי יקרא, פרט למזמן: שקננו

בפרדס. שְׁמַרְדּוּ וַיֵּצְאוּ מִן הַבַּיִת, וַאֲיָנָן חוֹזְרוֹת לְבַיִת, וְנִעְשׂוּ מִדְּבָרֵיזוֹת.
וּפְרָדִס לָאוּ מִזְמָן הוּא מִפְּנֵי שְׂיָכוּלוֹת לְבָרַח: **הַרְדְּסִיאוֹת.** שְׂדֵרְכָן לְגַדְל עִם
בְּנֵי אָדָם. וְעַל שֵׁם הוֹרְדוֹס הַמֶּלֶךְ שֶׁהָיָה מִתְעַסֵּק בְּגִדְוִלָן נִקְרְאוּ הַרְדְּסִיאוֹת
עַל שְׁמוֹ:

פרק יב - משנה ב

עוֹף טָמֵא פְטוּר מִלְשַׁלַּח. דְּכַתִּיב קֵן צְפוּר, עוֹף מִשְׁמַע בֵּין טְהוֹר בֵּין טָמֵא,
צְפוּר טְהוֹר וְלֹא טָמֵא: **עוֹף טָמֵא רוֹבֵץ עַל בֵּיצֵי עוֹף טְהוֹר.** אִף עַל גֵּב דְּמִינָא
דְּאַפְרוּחִים בַּר שְׁלוּחַ הוּא, פְּטוּר. דְּקֵן צְפוּר בְּעֵינָן, שְׁתֵּהָא הָאִם הַמְקַנְנַת
טְהוֹרָה: **וְעוֹף טְהוֹר הָרוֹבֵץ עַל בֵּיצֵי עוֹף טָמֵא פְטוּר.** דְּאָמַר קָרָא וְאֵת
הַבְּנִים תִּקַּח לָךְ, לָךְ וְלֹא לְכַלְבֵּיךָ: **קוּרָא.** בְּעַרְבֵי קוּרִין לוֹ שׁוּנַא"ר, וּבְלַע"יז
פְּרַדִּי"ז **[ב]**. וְדַרְכּוֹ שֶׁהִזְכָּר רוֹבֵץ עַל הַבֵּיצִים כְּמוֹ הַנִּקְבָּה, הַלְכָךְ רַבִּי
אֶלְיעָזָר מַחֲיֵב לְשַׁלַּח הַזְּכָר. אֲבָל בְּשָׂאָר עוֹפוֹת מוֹדָה רַבִּי אֶלְיעָזָר שֶׁזְּכָר
פְּטוּר, דָּאִם אָמַר רַחֲמֵנָא, וְלֹא אָב. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי אֶלְיעָזָר:

פרק יב - משנה ג

בְּזִמְן שְׂכַנְפִּיָּה נוֹגְעוֹת בְּקֵן חֵיב לְשַׁלַּח. דְּאָמַר קָרָא רוֹבֵצַת, וְלֹא מְעוֹפֶפֶת.
וּמִדְּכַתֵּב רוֹבֵצַת וְלֹא כְּתֵב יוֹשֶׁבֶת, שְׁמַע מִנָּה דָּאִם כְּנִפְיָה נוֹגְעוֹת בְּקֵן חֵיבֶת:
שְׁנַאֲמַר שַׁלַּח. לְעוֹלָם מִשְׁמַע **[ג]**: **נִטַּל אֶת הַבְּנִים וְכוּ'.** דְּכִיּוֹן דְּנִטַּל אֶת
הַבְּנִים הוּי לִיָּה קוּ מִזְמָן:

פרק יב - משנה ד

לוֹקָה וְאִינוּ מִשַׁלַּח. אִף עַל גֵּב דְּלָאוּ הִנְתַּק לַעֲשֵׂה אִין לוֹקִין עָלָיו, הִכָּא הִינוּ
טַעֲמָא דְּסִבְר רַבִּי יְהוּדָה שַׁלַּח מִעַקְרָא מִשְׁמַע **[ד]**, וְהִכִּי קָאֲמַר קָרָא, לֹא
תִּקַּח הָאִם, אֲבָל מָה יֵשׁ עָלֶיךָ לַעֲשׂוֹת כְּשֶׁתִּמְצָא הִקּוּ, שַׁלַּח תִּשַׁלַּח אֶת
הָאִם, וְאִין כָּאֵן נִתַּק לַעֲשֵׂה אֶלָּא עֵבֶרֶת עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֵׂה. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי

יהודה: אין לוקין עליה. אם קים עשה שבה. אבל אם לא קים העשה,
כגון הלוקח אם מעל הבנים ושחטה או מתה פחת דו, לוקה:

פרק יב - משנה ה

מצוה שהיא פאסר. שאין בה חסרון פיס אלא דבר מעט: